

Teknoloji +

Rasyonellik +

Deneyim +

Büyüme +

Profesyonellik +

Enerji +

Aktif Katılımcılık +

Büyüme +

Şeffaflık +

Üretkenlik +

Profesyonellik +

Sinerji +

Teknoloji +

Aktif Katılımcılık +

İçindekiler

- 01 Kurum Profili
  - Kurumsal Değerler
  - Faaliyet Alanları
- 04 Finansal ve Operasyonel Göstergeler
- 06 Kısaca Tüpraş
- 10 Kısaca 2007
- 14 Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
- 18 Yönetim Kurulu
- 19 Denetim Kurulu
- 20 Genel Müdür'ün Mesajı
- 24 Üst Yönetim
- 29 2007 Yılı Faaliyetleri
  - Üretim
  - Dağıtım
  - Deniz Taşımacılığı (DİTAŞ)
- 52 Yatırımlar
- 56 İnsan, Toplum ve Çevre Sağlığı
- 61 Kalite
- 62 İnsan Kaynakları Politikası ve Tüpraş Çalışanları
- 64 Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı
- 73 Gündem
- 74 Kâr Dağıtım Önerisi
- 77 Denetim Kurulu Raporu
- 79 Bağımsız Denetim Raporu, Finansal Tablolar ve Dipnotlar

Kurum Profili

Kurumsal Değerler

Hedefimiz

Petrol sektöründe performansına ve insan kaynağına özenilen, güvenilir ve etkin bir küresel oyuncu olmaktır.

Amacımız

Ülkemizin petrol ürünleri ihtiyacını karşılarken, sektörel gelişimde öncü ve etkin rol oynayarak, hissedarlarımız, iş ortaklarımız ve toplum için değer yaratmaktır.

Değerlerimiz

Dürüst, şeffaf ve etik, insana saygılı, çevreye duyarlı, yaratıcı ve yenilikçi, müşteri odaklı olmak; çalışanlarının gelişimini desteklemek; takım çalışmasına önem vermektir.

Stratejilerimiz

Tüpraş'ın, "Türkiye enerji sektörünün lider kuruluşu ve dünya çapında bir rafineri şirketi olmak" şeklinde tanımladığı vizyonuna ulaşmak için belirlediği yakın ve orta vadeli stratejilerinin başında, işletme faaliyetlerinden elde edilen kârın artırılması gelmektedir. Bu kapsamda rafinerilerimizde kârlılığı artırmak ve kapasite kullanım oranlarını yükseltmek amacıyla çeşitli yatırım projeleri başlatılmıştır.

Doğru tanımlanmış ve etkin uygulanan iş stratejileri ve politikaları, Tüpraş'ın sürdürülebilir ve kârlı büyüme yolundaki en önemli kılavuzları olmaya devam edecektir. Tüpraş'ın yakın ve orta vadeli stratejilerinin ana unsurları rafinaj kapasitesinin artırılması, maliyetlerin azaltılması, kâr optimizasyonu, AB standartlarında üretim, organizasyon yapısının yeniden düzenlenmesi ve toplam kalite yönetim sistemlerinin uygulanmasıdır.

Faaliyet Alanları

Üretim

Koç Grubu'nun enerji şirketi olan Tüpraş, tüketim merkezlerine yakınlık ve ham petrol ikmal avantajına sahip dört rafineri ve bir petrokimya tesisi ile ülkemizin en büyük sanayi şirketidir.

28,1 milyon ton/yıl rafinaj kapasitesine sahip Tüpraş'ın 2007 yılında kapasite kullanımını, %91,1 oranında gerçekleştirmiştir.

2007 yılında %67,5'i beyaz ürün olmak üzere toplam 23,98 milyon ton ürün üretilmiştir.

Tüpraş bugün itibariyle sahip olduğu 7,08 Nelson Kompleksitesi ile Akdeniz Rafineri ortalamasının üzerindedir. Devam eden yatırımlar tamamlandığında rafineri kompleksitesinin 7,25 düzeyine çıkması beklenmektedir.

Tüpraş'ın yurtiçi akaryakıt pazarındaki payı yaklaşık %70'tir.

Tüpraş, rafinajda büyümeye imkân sağlayan İzmir ve Kırıkkale Rafinerileri'ndeki arazilerinin yanısıra, İzmit Rafinerisi Körfez Petrokimya Müdürlüğü'ne ait, altyapısı hazır, boş bir araziye de sahiptir. Türkiye'nin tüketim merkezi olan Marmara Bölgesi'nde yer alan bu arazi Tüpraş'a yapacağı yatırımlarda çok önemli bir lojistik üstünlük sağlamaktadır.

İzmit Rafinerisi Körfez Petrokimya Tesisleri'nde 2007 yılında 59,5 bin ton üretim gerçekleştirilmiştir.

Dağıtım

Tüpraş, Türkiye'de 1.275 istasyonu ve yaklaşık %15'lik pazar payı ile sektörün en hızlı büyüyen şirketi Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40'lık payına sahiptir.

Tüpraş, Opet'le bir taraftan risklerini azaltırken diğer taraftan piyasanın taleplerini daha yakından takip etme olanağı elde etmektedir. Böylece, Tüpraş rafinerilerinin bulunmadığı bölgelerde Opet'in terminal ve depolama kapasitelerini de kullanarak ülke çapında hizmet alanını yaygınlaştırmıştır.

Taşımacılık

DİTAŞ, Tüpraş'ın ham petrol ve petrol ürünlerinin yurtiçi ve yurtdışında denizyolu ile taşınmasının yanısıra, sektörde faaliyet gösteren firmalara aracılık ve liman hizmetleri vermektedir.

DİTAŞ, bir ham petrol, bir ürün tankeri ve petrol taşımacılığındaki deneyimi ile Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlamaktadır.

+ Büyüme

Bağlı ortaklıkları ile kusursuz bir entegrasyon oluşturan Tüpraş, son 2 yıldaki 1,3 milyar YTL'lik yatırımlarıyla üretim ve satış rekorları kırarak büyümeğe devam ediyor.

Başlıca Göstergeler

Finansal Göstergeler

(Milyon ABD doları)	2003	2004	2005	2006	2007
Net Satışlar	7.853	8.559	11.080	14.056	17.318
Esas Faaliyet Kârı	313	557	615	585	977
Vergi Öncesi Kâr	547	695	680	705	1.235
Vergi Sonrası Kâr	350	491	508	575	998
Finansal Borçlar	290	268	357	522	597
Net Borç	(405)	(565)	(421)	259	(229)
Özkaynak Kârlılığı (ROE)	0,15	0,22	0,22	0,25	0,34
Net Çalışma Sermayesi	790	808	997	750	1.113
Yatırım Harcaması	84	186	254	274	355

2005 yılından itibaren konsolide mali değerler SPK 11/25 tebliği uyarınca enflasyona endekslenmemiştir.

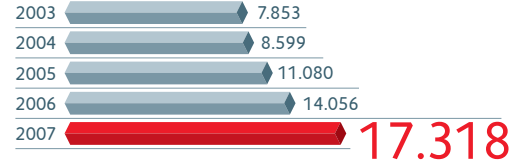
Hisse Başına Kazanç

(YTL)	2003	2004	2005	2006	2007
Hisse Başına Kâr	1,880	2,630	2,720	3,280	5,180
Hisse Başına Temettü Brüt	1,423	2,125	1,936	2,634	3,665

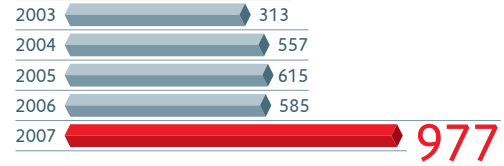
Operasyonel Göstergeler

(Bin ton)	2003	2004	2005	2006	2007
İşlenen Ham Petrol	23.937	24.508	25.495	26.192	25.590
Üretim (Petrokimya Hariç)	22.200	22.701	23.889	24.591	23.980
Satış (Petrokimya Hariç)	23.749	23.805	24.965	26.137	26.328
Ürün Dış Satımı (Petrokimya dahil)	3.002	3.376	4.609	6.242	6.391
Ürün Dış Alımı (Petrokimya dahil)	1.638	986	1.052	1.823	2.279
Çalışan Personel Sayısı	5.334	5.187	5.153	4.439	4.507

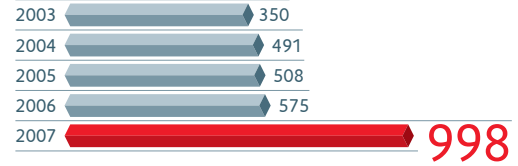
Net Satışlar (milyon ABD doları)

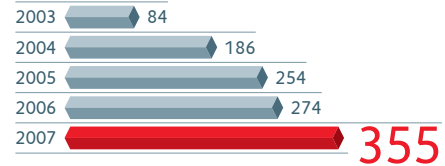
Esas Faaliyet Kârı (milyon ABD doları)

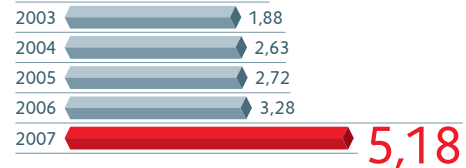
Vergi Sonrası Kâr (milyon ABD doları)

Yatırım Harcaması (milyon ABD doları)

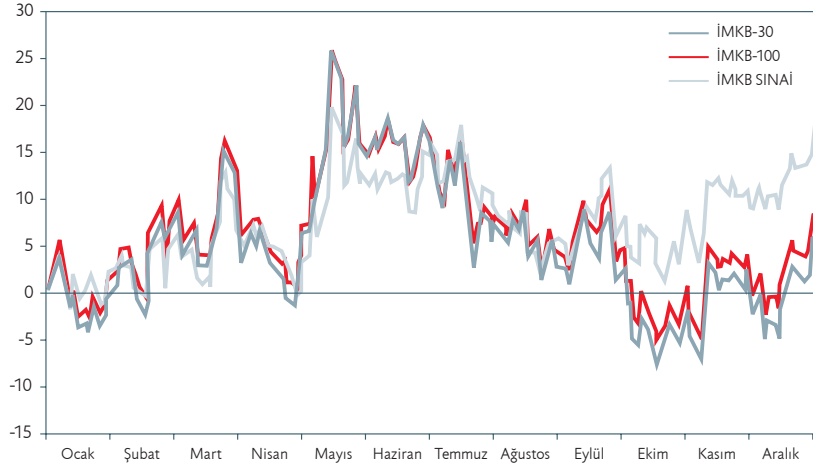

Hisse Başına Kâr (YTL)

Tüpraş'ın 2007 yılı hisse senedi performansının Orta Avrupa petrol sektör ortalamasının %29,5 üzerinde gerçekleşmiş olması Tüpraş hisselerine duyulan ilgiyi ortaya koymaktadır.

Tüpraş'ın Relatif Performansı

Hisse Performansı

	2007				Değişim
	En düşük	En yüksek	Ort.	Yılsonu	%
Tüpraş YTL/Hisse	22,00	34,25	29,11	34,25	54
İMKB-100	36.629	58.231	47.430	55.538	42

Tüpraş'ın relatif hisse performansı, özellikle 2007 yılının ikinci ve üçüncü çeyreklerinde İMKB-100 endeksinin üzerinde seyretmiştir. Aynı dönemde Tüpraş hissesinin relatif performansı 18 Mayıs 2007'de en yüksek değer olarak %25,9'u görmüş, en düşük değer ise 17 Ekim 2007'de %-5,16 olarak gerçekleşmiştir. Tüpraş hisseleri yılbaşına göre, 2007 yılsonunda %54 değer kazanırken, aynı dönemde İMKB-100 Endeksi'ndeki artış ise %42 olmuştur.

Tüpraş, hisse senedi performansı Orta Avrupa petrol sektöründeki rakip şirketlerle karşılaştırıldığında yıllık ortalama %29,5 üzerinde, en yüksek performansa sahip şirkettir. Avrupa Rafinaj Sektörü ortalamasının %5 civarında olduğu dikkate alınırsa Tüpraş hisselerine duyulan ilgi daha net olarak fark edilecektir.

Derecelendirme Notları

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, 2007 yılında Tüpraş'ın uzun vadeli döviz cinsi notunu 'BB'(görünüm, durağan), uzun vadeli yerel para cinsinden notunu 'BBB-'(görünüm, durağan), ulusal notunu ise 'AAA'(görünüm, durağan) olarak teyit etmiştir.

Tüpraş bu notu ile uluslararası derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'deki şirketler için belirledikleri kredi notları arasında en yüksek notu alan şirketlerden biri olmuştur.

Fitch Ratings Derecelendirme Notu

Uzun Vadeli Döviz Notu	BB (Durağan)
Uzun Vadeli YTL Notu	BBB-(Durağan)
Ulusal Notu	'AAA' (Durağan)

Kısaca Tüpraş

Üretimden satışlar, kârlılık ve ihracat kategorilerinde Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketi sıralamasında birinci sırada yer alan Tüpraş, her zaman olduğu gibi zirvede olmaya devam etmekte ve ulaşılması zor başarıları gerçekleştirmektedir.

Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi Tüpraş, yıllık 28,1 milyon tonluk rafinaj ve 50 bin tonluk petrokimya kapasitesinin yanısıra %79,98'ine sahip olduğu DİTAŞ ve %40 iştiraki olan Opet'le birlikte yarattığı katma değer ve cirouyla Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi olma başarısını göstermiştir.

Üretimden satışlar, kârlılık ve ihracat kategorilerinde Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketi sıralamasında birinci sırada yer alan Tüpraş, her zaman olduğu gibi zirvede olmaya devam etmekte ve ulaşılması zor başarıları gerçekleştirmektedir.

Kökleri 1961 yılında kurulan İPRAŞ'a (İstanbul Petrol Rafinerisi A.Ş.) dayanan Tüpraş, bugün hem pazar payı ve kurumsal güvenilirliği hem de üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla entegre bir petrol şirketine dönüşme yolunda ilerlemektedir. 2006 Ocak ayında yaşadığı özelleştirmenin ardından Koç Topluluğunun itici gücünü arkasına alan Tüpraş yeni vizyon, misyon ve kurumsal kimliği ile yeniden yapılanma sürecini hızla sürdürmektedir.

Yüksek rafineri kompleksitesi Rafinerilerin teknik derecelendirilmesinde kullanılan önemli göstergelerden Nelson Kompleksite Endeksi'ne göre Tüpraş'ın mevcut rafineri kompleksitesi hali hazırda Fransa'nın Akdeniz kıyılarındaki rafinerilerinin kompleksitelerine eşittir. Tüpraş'ın halen 7,08 düzeyinde olan rafineri kompleksitesi, Avrupa Birliği ile entegrasyon amacına yönelik olarak sürdürülen yatırımlar 2008 ortasında tamamlandığında, 7,25'e yükselerek Akdeniz'in yüksek kompleksiteli rafinerilerinin düzeyine ulaşacaktır.

İzmit Rafinerisi'nde yapılması planlanan "Fuel Oil Dönüşüm" projesi hayata geçirildiğinde ise Tüpraş'ın toplam kompleksitesi 9,5 düzeyine ulaşacaktır.

Opet ve DİTAŞ ile güçlü sinerji Tüpraş operasyonlarında önemli bir role sahip olan DİTAŞ'ın %79,98'i Tüpraş'a aittir. Bir ham petrol tankeri ve bir ürün tankeriyle faaliyetlerini sürdüren DİTAŞ, petrol taşımacılığında deneyim sahibi bir kuruluştur. Tüpraş'a lojistik hizmet sağlayan DİTAŞ'a, 27 Aralık 2006 tarihi itibarıyla yeni bir iştirak eklenmiştir.

Tüpraş, 2006 yılı sonunda dikey entegrasyon alanında önemli bir adım atarak Türkiye'nin dağıtım şirketleri arasında en büyük terminal ve depolama kapasitesine sahip olan Opet'in %40 hissesini Aygaz A.Ş.'den 380 milyon ABD doları bedelle devralmıştır.

Koç Holding enerji alanında büyümeyi ve lider konumunu güçlendirmeyi hedeflemekte, söz konusu satın alma sonucu sahibi olduğu enerji şirketleri arasındaki sinerjiyi en üst seviyeye çıkarmayı amaçlamaktadır. Sektörün en hızlı büyüyen şirketi konumunda olan Opet, Tüpraş'ın iş çeşitlendirme stratejisinin önemli bir unsurudur. Yüksek beyaz ürün depolama kapasitesine ve Tüpraş'ı tamamlayan terminal üstünlüklerine sahip olan Opet'in, Tüpraş'ın küresel oyuncu olma hedeflerine de önemli katkı sağlaması beklenmektedir. Uluslararası ham petrol ve ürün ticareti konusunda da bu iki şirketin eşgüdüm halinde çalışmasıyla daha fazla katma değer yaratılması öngörülmektedir.

Köklü deneyim ve dinamizm Kurumsal bağlılık ve toplumsal sorumluluk duygusunun üst düzeyde geliştiği bir kuruluş olan Tüpraş'ın en önemli avantajı yarım yüzyıllık rafinaj deneyimidir. 1961 yılında kurulan İpraş'ın kamuya ait diğer üç rafineriyle 1983 tarihinde tek bir çatı altında birleşmesi sonucu doğan Tüpraş, teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek sürekli gelişmeyi ilke edinmiştir. Tüpraş, bugünkü gücünü sahip olduğu köklü deneyim ve dinamizmi sentezleyerek elde etmiştir.

26 Ocak 2006'da başlayan iyileştirme ve geliştirme sürecinde, iş barışı ve çalışan motivasyonunda herhangi bir olumsuzluk yaşanmadan deneyimli Tüpraş insan kaynaklarına iyi eğitilmiş ve donanımlı 900 genç personelin katılımı sağlanmış, böylelikle insan kaynakları 1/3 oranında yenilenmiş ve dinamizm kazanmıştır.

İnsan kaynakları alanında sağlanan bu gelişmelerin yanısıra, Şirket 2007 yılında yapılan çalışmalarla iş geliştirme ve verimlilik konularında da önemli adımlar atmıştır. Tüpraş personelinin doğrudan verimlilik artırmaya yönelik çalışmalarının yanısıra "Operasyonel Mükemmellik Programı" kapsamında Shell Global Solutions ile yürütülen çalışmalara da yoğunluk kazandırılmıştır. Rafineride ilk etapta toplam 80 iyileştirme projesi uygun görülmüş, bu projelerin 72'si üzerinde çalışma başlatılmıştır. Bütün projeler tamamlandığında yıllık 138 milyon dolar düzeyinde ilave kâr beklenmektedir.

Şirket'e daha dinamik bir yapı kazandırmak ve sürdürülebilir yüksek kârlılık doğrultusunda atılan uzun vadeli bir diğer adım ise Körfez Petrokimya Tesisleri'nde yapılan yeniliklerdir. Burada ekonomik ömrünü dolduran ve zarar eden bölümler piyasa gerekliliği doğrultusunda kapatılmış ve yeniden yapılandırılarak İzmit Rafinerisi ile birleştirilmiştir.

> Kısaca Tüpraş

Sürdürülebilir kârlılığa yatırım Önceki yıllarda kurulması planlanan yeni rafineri projesinin yerine ülkemizin ve bölgemizin ürün-talep kompozisyonuna optimum düzeyde çözüm sunacak Fuel Oil Dönüşüm (Resid Upgrading) projesine yönelinmiştir. Bu yönelim piyasadaki gelişmeleri yakından takip ederek mevcut talep yapısına en uygun biçimde cevap verme anlayışı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bu proje sayesinde ülkemizde ve bölgemizde üretim fazlası bulunan fuel oil ve diğer dip ürünler, başta motorin olmak üzere, ülkemizin ihtiyacı olan beyaz ürünlere dönüştürülecektir. Tüpraş bu yatırımı yakın ve orta dönemde gerçekleştirmeyi planladığı en önemli proje olarak görmektedir.

%49'u halka açık profesyonel enerji şirketi Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimiyle, şirket menfaatlerinin dışında toplumsal çıkarlara da yönelen Tüpraş, işyerlerindeki toplumsallaşma sürecinde oluşturduğu etik kurallar paralelinde toplumu ve çevreyi korumak amacıyla güçlü otokontrol mekanizmaları geliştirmiştir.

2007 yılında uygulamaya konulan Takdir ve Ödüllendirme sistemiyle bireysel çıkar gütmeyen, profesyonel başarıların ödüllendirilmesi hedeflenmiştir. Tüpraş'ta profesyonellik, kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde "etik çalışma düzeni" olarak algılanmaktadır.

Tüpraş şeffaflığı ve kamuoyunu eksiksiz bilgilendirmeyi ilke edinerek ürettiği değerleri, hissedarlarıyla ve toplumla etik çalışma anlayışı içinde paylaşmaktadır.

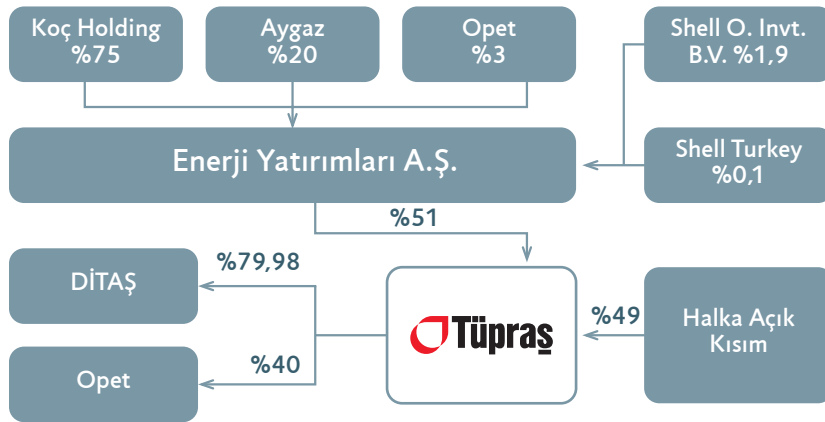
Tüpraş sahip olduğu kurumsal yönetim ve şeffaflık anlayışı doğrultusunda, %49'u İMKB ve uluslararası borsalarda işlem gören hisselerini elinde bulunduran kurumsal ve bireysel yatırımcılarının bilgilendirilmeleri için gerekli tüm çalışmalarını hassasiyetle yerine getirmektedir. Bu hassasiyet çerçevesinde Tüpraş almış olduğu 7,91'lik not ile, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum sağlamış olduğunu kanıtlamıştır.

Altyapı, lojistik ve depolamada üstün konum Tüpraş, Türkiye'nin toplam rafinaj kapasitesinin tamamına sahip bulunmaktadır. Tüketim merkezlerine olan yakınlıklarıyla ülke ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayacak tarzda konumlandırılmış olması rafinerilerin rekabet gücünü daha da artırmaktadır.

Tüpraş'ın bir diğer önemli özelliği de yaklaşık 4,5 milyon m³ tank kapasitesine sahip olmasıdır. Bu kapasite ülkemiz depolama kapasitesinin yaklaşık %60'ına karşılık gelmekte olup, Tüpraş ulusal stok yükümlülüğünü yerine getirebilecek potansiyele sahiptir. Mevcut kapasitesine ek olarak 1 milyon m³ kapasiteli tank yapımı projesine devam etmektedir.

Ulaştığı yüksek kârı hissedarlarıyla paylaşmayı ilke edinen Tüpraş, sürdürdüğü düzenli ve sürekli kâr payı dağıtma politikasıyla yatırımcıların haklı güvenini kazanmıştır.

Ortaklık Yapısı

Sermaye Yapısı (YTL)

Hissedar Adı	Grup	Hisse Adedi	Türü	Sermaye Tutarı
Enerji Yatırımları A.Ş.	A	12.771.379.222	Nama	127.713.792,22
Diğer Ortaklar (halka açık)	A	12.270.540.777	Nama	122.705.407,77
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	C	1	Nama	0,01
Toplam		25.041.920.000		250.419.200,00

Tüpraş, ülkemiz depolama kapasitesinin yaklaşık %60'ına karşılık gelen 4,5 milyon m³ depolama kapasitesine sahiptir.

Tüpraş, rafinerilerinin bulunmadığı bölgelerde ülkemiz akaryakıt dağıtım şirketleri arasında en büyük terminal ve depolama kapasitesine sahip Opet'in terminal ve depolama kapasitelerini kullanarak ülke çapında hizmet alanını yaygınlaştırmaktadır.

Sürdürülebilir büyümeyi çevre bilinciyle birlikte sağlayabilmek Tüpraş açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda İzmir Rafinerisi'nin 67 MW'lık kurulu kapasitesine ek olarak 8 MW'lık bir rüzgâr enerjisi santrali kurulumu planlanmıştır. Yaklaşık 16,2 milyon ABD doları tutarındaki santralin projesi için 1 Kasım 2007 tarihinde EPDK'ya lisans başvurusunda bulunulmuştur.

Tüpraş üç rafinerisinde ürettiği düşük kükürtlü fuel oil'in yanısıra mevcut doğal gaz tedarik altyapısıyla, çevreye duyarlı enerji üretimi gerçekleştirmekte ve ayrıca rafinerilerin dönüşüm ünitelerinde gereksinim duyduğu hidrojeni de doğal gazı girdi olarak kullanarak üretebilmektedir.

Yüksek kâr payı dağıtımı ve güçlü finansal yapı Ulaştığı yüksek kârı hissedarlarıyla paylaşmayı ilke edinen Tüpraş, dağıtılabılır kârın tamamını hissedarlarına paylaşmaktadır. Tüpraş sürdürdüğü düzenli ve sürekli kâr payı dağıtma politikasıyla yerli ve yabancı yatırımcıların haklı güvenini kazanmıştır.

Tüpraş, yurtiçi ürün satışlarından tahsil ettiği ÖTV ve KDV gibi vergilerle bir yandan devlete fon sağlarken, diğer yandan toplanan bu fonlarla efektif nakit yönetimi aracılığıyla artı değer yaratmaktadır.

Şirket, yüksek nakit yaratabilme avantajını kullanarak teknolojik yatırımlarını sürdürürken, dağıtılabılır kârının tamamını dağıtmasına rağmen, finansal oranlarını ve nakit pozisyonunu daha da güçlü tutmayı başarmıştır.

Güçlü sermaye yapısı 22 Kasım 1990 tarihinde Kayıtlı Sermaye Sistemi'ne geçerek sermaye yapısı açısından da güvenilirliğini kanıtlayan Tüpraş, 15 Ekim 2001 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda kayıtlı sermayesini 100 milyon YTL'den 500 milyon YTL'ye yükseltmiştir.

Tüpraş'ın çıkarılmış sermayesi, 20 Haziran 2001 tarihinde, bedelsiz olarak %235 artışla 250,4 milyon YTL'ye yükseltilmiş ve 3 Eylül 2001 tarih, 5373 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmıştır.

Kısaca 2007

İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve Reformer Ünitesi Devreye Alındı

"Bu Temiz Enerji Tüpraş'tan, Bu Enerji Türkiye ve Dünya İçin" hedefiyle yola çıkan Tüpraş, İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi'nin devreye alınmasıyla motorinde düşük kükürtle daha temiz yakıt, benzinde yüksek oktanla yüksek kapasite ve kaliteyi sağlamayı başarmıştır. Ünitenin devreye girmesiyle birlikte düşük kükürt içerikli çevre dostu motorin üretim kapasitesi yılda 2,5 milyon ton artarak 5,4 milyon tona, yüksek oktanlı benzin üretim kapasitesi ise 1 milyon ton artarak 4,9 milyon tona yükselmiştir.

Operasyonel Esneklik Yatırımları Hayata Geçirildi

Rafinerilerde kapasite artırılması ve üretimin güvenli biçimde sürekliliğinin sağlanması için demiryolu taşımacılığı başlatıldı. Bu sayede rafineriler ve bölgeler arası ürün-talep dengesizliklerinin giderilmesi yoluyla rafineriler arasındaki sinerji geliştirilirken ülke ekonomisine de katma değer sağlanmış olacaktır.

Demiryolu taşımacılığıyla ilk etapta, üretim ve talep dengesine göre İzmit, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri arasında yılda yaklaşık 2 milyon ton ürünün taşınması planlanmıştır.

Tüpraş 151 adet sarnıçlı vagon ile taşımacılık yapmasına dair TCDD'den aldığı izin yanısıra, satın alınan 41 adet vagon için EPDK ve TCDD'den akaryakıt taşımacılığı kapsamında gerekli izin belgelerini almıştır.

Demiryolu ile akaryakıt taşımacılığının başlatılması çerçevesinde vagon dolun ve boşaltım tesisleri yatırım projeleri kapsamında 2007 yılında İzmit Rafinerisi'nde 14,4 milyon YTL, Kırıkkale Rafinerisi'nde 5,7 milyon YTL ve Batman Rafinerisi'nde ise 0,4 milyon YTL olmak üzere toplam 20,5 milyon YTL harcama gerçekleştirilmiştir. Yeni vagon alımları kapsamında 1,9 milyon YTL yatırım gerçekleştirildi.

Tüpraş, satış esnekliği sağlayacak demiryolu taşımacılığıyla birlikte depolama kapasitesinin getirdiği avantajlı konumunu güçlendirmek ve operasyonel esnekliğini artırmak amacıyla mevcut kapasitesine ek olarak 1 milyon m³ kapasiteli tank yatırımına devam etmektedir.

Satış Rekorları

2007 yılı satış hedeflerinin aşıldığı, rekorla dolu bir yıl olmuştur.

Yurtiçi satışlarda 19,94 milyon tona ulaşılmış, yüksek kâr marjına sahip beyaz ürünlerin yurtiçi satışlardaki payı %70,4'ten %73,3'e yükseltilmiştir. 2007 yılında ürün bazında jet yakıtı, motorin ve asfalt yurtiçi satışlarında ulaşılan miktarlar ile tüm zamanların yurtiçi satış rekorları kırılmıştır.

Tüpraş'ın 2007 yılında toplam satışları %0,7 oranında artışla 26,33 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Ulaşılan bu seviye tüm zamanların toplam satış rekoru olmuş, ürün bazında benzin, jet yakıtı, motorin ve asfalt satışlarında da tüm zamanların satış rekorları kırılmıştır.

SEÇ Politikası Belirlendi, Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) Uygulamaya Konuldu

Tüpraş, çevresine, çalışanlarına, müşterilerine, topluma ve faaliyetlerinden etkilenebilecek her kesime gelebilecek her türlü zararı en aza indirmek amacıyla 2007 yılında Sağlık, Emniyet ve Çevre (SEÇ) standartlarını belirlemiştir.

Tüpraş, SEÇ politikası standartları uyarınca performansını sürekli iyileştirmeyi, çalışma şartlarını ve ürünlerini çevreyle uyumlu bir şekilde geliştireceğini taahhüt etmektedir. Şirket yöneticilerinin her biri SEÇ politikasının ve standartlarının aktarılması ve uygulanması konularında aktif liderlik rolü üstlenmektedir.

Rafinerilerinde son beş yılda ortalama 5,6 olarak saptanan kaza sıklık oranını 2007 yılında 4,75'e düşürmeyi hedefleyen Tüpraş, hedeflerini aşarak kaza sıklık oranını 3,41'e düşürmeyi başarmıştır. 2012 yılında bu oranın 2,5'e düşürülmesi hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda iş ve kaynaklarda önceliklerin belirlenmesine rehber olan Risk Değerlendirme Tablosu oluşturulmuştur. Risk Değerlendirme Tablosu ayrıca rutin ve rutin olmayan işlerde bakım, duruş ve inşaat faaliyetlerinin planlanmasında ve yapılacak işlerin risklerinin değerlendirilmesinde uygulamaya konulmuştur.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 7,91

Günümüzde artan küreselleşme sürecine paralel olarak yoğunlaşan rekabet sebebiyle uluslararası yatırımcılar için şirketlerin kurumsal yönetim uygulamaları, en az finansal performansları kadar önemli bir unsur haline gelmiştir.

Bu kapsamda Türkiye'de Sermaye Piyasası Kurulu lisansı ile kurumsal yönetim derecelendirme faaliyetinde bulunan Saha Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş., Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Derecelendirme notunu 10 üzerinden 7,91 (%79,12) olarak belirlemiştir.

Tüpraş almış olduğu 7,91'lik not ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum sağladığını kanıtlamıştır. Tüpraş hissedarlarına, müşterilerine, çalışanlarına ve topluma verdiği önemi bu alanda birçok politika ve önlemi uygulamaya geçirerek gözler önüne sermiştir.

Tüpraş Laboratuvarlarında Akreditasyon ve Kalite Ödülleri

TÜRKAK (Türk Akreditasyon Kurumu) tarafından yapılan denetimler sonucu deney ve kalibrasyon laboratuvarlarının yeterliliği için genel şartlar standartlarına göre "Sıvı Petrol Ürünleri ve LPG Deneylerinden" Kırıkkale Rafinerisi'nin ardından İzmit, İzmir ve Batman Rafinerilerinin laboratuvarları da akredite edilmiştir. Böylece Tüpraş'ın tüm rafineri laboratuvarları petrol ürünleri deneylerinde uluslararası geçerliliğe sahip olmuşlardır.

Körfez Petrokimya Merkez Kalibrasyon Laboratuvarı, TÜRKAK TS EN ISO/IEC 17025:2005 standartlarına göre kütle, sıcaklık, basınç ve elektriksel cihazların kalibrasyonlarının yapılabilmesi konusunda da akredite edilmiştir.

Laboratuvarlarının akreditasyon belgesi almış olması, Tüpraş'ın ticari faaliyetleri açısından da son derece önemli bir gelişmedir.

Tüpraş'ın ilk akredite laboratuvarı olan Kırıkkale Rafinerisi Laboratuvarı, 2007 yılında merkezi ABD'de bulunan APG The Measure of Quality otoritesi tarafından, su ve atık su parametrelerinde 8 farklı analize ilişkin performansı sonucunda çeşitli ülkelerden katılan 327 laboratuvar arasında "Üstün Kalite Ödülü" ile onurlandırılmıştır.

+ Deneyim

Yarım yüzyıllık rafinaj deneyimini, bugünün pazar ve rekabet dinamikleriyle sentezleyen Tüpraş, bu topraklardan aldığı güçle ürettiği enerjiyi dünyaya satıyor.

Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı

Tüpraş, yarım yüzyıllık deneyimi, çağdaş girişimcilik vizyonu, dinamizmi ve yüksek nitelikli insan kaynağı ile Türkiye'nin başarılarına her zaman en büyük katkıları sağlayacak, enerjisini bu topraklardan alan güçlü bir kuruluştur.

Tüpraş, yarım yüzyıllık deneyimi, çağdaş girişimcilik vizyonu, dinamizmi ve yüksek nitelikli insan kaynağı ile Türkiye'nin başarılarına her zaman en büyük katkıları sağlayacak, enerjisini bu topraklardan alan güçlü bir kuruluştur.

Tüpraş Ailesinin Değerli Üyeleri, Sayın Hissedarlarımız ve İş Ortaklarımız,

Ulusal ekonomileri bütünleştiren küreselleşme süreci, dünyanın neresinde olursa olsun insanların yaşamlarını giderek daha fazla etkileyen bir güç haline dönüşmüş bulunmaktadır. Bu yönüyle uluslararası ekonomideki dalgalanmalar, bileşik kaplar misali etkilerini diğer ülkelerde farklı ölçekte de olsa hissettirmektedir. 2007 yılının son çeyreğinde ABD sub-prime mortgage sisteminde başlayan ve 2008 yılı başından itibaren belirgin hale gelen kredi piyasalarındaki krizin, sistematik bir krize dönüşme ihtimali global büyüme ve resesyon endişelerine yol açarken, özellikle ABD ekonomisindeki yavaşlamadan dünyanın geri kalanının ayrışıp ayrışamayacağı dikkatle izlenmekte, piyasalarda tedirginlik ve dalgalanmaların arttığı gözlemlenmektedir. ABD ekonomisindeki durgunluğa karşın başta Çin ve Hindistan olmak üzere gelişmekte olan piyasaların enflasyonist baskılara rağmen kendi iç taleplerinin de olumlu etkisiyle yüksek büyüme oranlarını sürdürmeleri ve buna bağlı olarak global ekonomik büyümenin yavaşlamaya rağmen devam etmesi beklenmektedir. Ancak dünyanın geri kalanının ABD ekonomisindeki durgunluktan ayrışmayı başaramaması halinde Çin, Hindistan ve yüksek petrol fonları bulunduran ülkeler hariç, başta yüksek cari açıklı ülkeler olmak üzere dünyanın tümünün olumsuz etkilenebileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Gelişmekte olan ülkeler büyümesini sürdürecektir

Bu gelişmelere ve ABD'de yükselen enflasyon ve yavaşlayan ekonomik büyümeye karşın, gelişmekte olan ekonomilerin büyümelerini sürdürmeleri ve dünya ekonomisindeki dengeyi bir ölçüde de olsa sağlamaları olumlu bir faktör olarak öne çıkmaktadır. 2008 ve 2009 yıllarında petrol ihracatçısı ülkelerin yüksek harcama düzeylerini sürdürmeleri beklenirken Japonya hariç Asya-Pasifik bölgesinin Çin ve Hindistan'ın güçlü büyümelerin etkisiyle 2008 ve 2009 yıllarında %7'nin üstünde büyüme hızı gerçekleştirecekleri, gelişmekte olan piyasaların da %5,5-6 oranında büyüyecekleri tahmin edilmektedir. Aynı şekilde dünya ekonomisinde yaşanan olumsuzluklara bağlı olarak ülkelerin risk primleri yükselmektedir. Ancak bununla birlikte gelişmekte olan ülkelere sermaye girişleri azalmaya rağmen devam etmektedir.

Sürdürülebilir ekonomik büyümeyi başarmak zorundayız

Herhangi bir şok yaşanmaması durumunda Türkiye ekonomisinin, 2008 yılında dünya ekonomik büyümesinin üzerinde büyümesi beklenmektedir. Her ne kadar Türk bankacılık sistemi ve Merkez Bankası rezervleri geçmişe göre daha güçlü bir yapıda olsa da, geçtiğimiz yıl 38 milyar ABD dolarına ulaşan cari açık Türkiye ekonomisinin rekabet gücünü azaltmakta ve dış şoklar karşısında esnekliğini riske etmektedir. Bu nedenle ekonomi yönetimi, Merkez Bankası'nın faiz indirimlerini sürdürmesine yardımcı olacak olan, mali disiplini korumak ve ekonominin Türk Lirasının aşırı değerlenmesini sindirmesini sağlamak için ürün ve işgücü piyasalarının esnekliğini artırmaya çalışmaktadır. Refahı artırmak, kişi başına gelir açısından gelişmiş ülke düzeylerine ulaşmak ve genç nüfusa istihdam yaratabilmek için, Türkiye hızlı ve sürdürülebilir büyümeyi başarmak zorundadır. Bu amaca ulaşmak için, makroekonomik istikrara ve yapısal reformların sürdürülmesine yönelmesi hayati önem taşımaktadır. Cari açığın yapısal hal aldığı ekonomik yapımızın değiştirilmesi çok önemlidir. Yüksek katma değer sağlayacak istihdam dostu bir ekonomik büyüme modelinin gerçekleştirilmesi mutlak gereklidir.

Dış ticaret açığı ve enerji tüketiminin katkısı

Ham petrol ve doğal gaz gibi enerji girdilerinde dışa bağımlı olan Türkiye ekonomisinin son yıllarda gerçekleştirdiği sürekli büyüme, enerji girdilerinde yaşanan fiyat artışına bağlı olarak cari açığın büyümesinde etkili olmaktadır. Yüksek bir düzeyde seyreden cari işlemler açığını azaltmanın en akılcı yolu, katma değeri artıracak teknolojiye sahip üretim tesislerine yatırım yapıp, ithalatı yalnızca hammaddeyle sınırlı tutmaktır. Türkiye akaryakıt ithalatının %82'sini oluşturan motorinde Tüpraş'ın AB ülkelerinin dahi üretmekte zorlandıkları düşük kükürtlü motorini tam kapasiteyle üretebilmesi ve bu kapasiteyi artırmak amacıyla fuel oil dönüşüm gibi yeni yatırımlara yönelmesi ilave katma değer sağlamanın yanısıra enerji kaynaklı cari açığı ve üründe ithalata bağımlılığı azaltmaktadır.

Dünya petrol talebinde gelişen ekonomilerin yükselen rolü

Ülkelerin kalkınmasında vazgeçilmez unsurların başında gelen enerji ve petrol, küreselleşme sürecinin baş döndürücü bir hızla yaşandığı günümüzde stratejik açıdan daha da önem kazanmıştır. Dünya enerji talebi son yıllarda %2-3 aralığında artmaya devam etmektedir. Bu artış önemli ölçüde Asya-Pasifik ülkelerinden kaynaklanmaktadır. Dünya petrol arz ve talep dengesinde, son üç yılda üretim ve tüketim arasındaki fark oransal olarak azalmaktadır. 2007 yılında petrol üretimi 85,6 milyon varil/gün olurken, tüketim üretimin üzerine çıkarak 85,8 milyon varil/gün düzeyinde gerçekleşmiştir. Toplam tüketimin %30'u Kuzey Amerika ülkelerine ait iken, hem AB ülkeleri hem de Çin-Hindistan ikilisi %17 ile ikinci sırada yer almaktadır. Çin ve Hindistan talebinin %10 düzeyinde hızlı büyümeye devam etmesi, önümüzdeki yıllarda bu ülkeleri dünyanın en büyük petrol tüketicisi ülkeler sıralamasında daha yukarılara taşıyacaktır.

> Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı

Petrol fiyatlarında yukarı yönlü ivme devam ediyor

2006 yılında dalgalı bir seyir izleyen petrol fiyatları 2007'nin ilk aylarından itibaren yine yükselen bir görünüm çizmiş, arz endişeleri, üretici ülkelerde yaşanan sorunlar ve ABD dolarındaki değer kaybının sürmesine bağlı olarak yılı 95 ABD dolarının üzerinde kapatmıştır. Resesyon endişelerine rağmen arz tarafındaki olumsuz faktörlerin sürmesi nedeniyle petrol fiyatlarının yüksek seyrini koruması beklenmektedir.

Avrupa Birliği ve Türkiye'de ürün talep seyri

105 rafinerinin faaliyet gösterdiği Avrupa ülkelerinde toplam petrol ürünleri talebi 662 milyon ton düzeyindedir. Avrupa ülkelerinin benzin ve motorinden oluşan araç yakıtları tüketimi sıralamasında ilk beş ülke AB içerisinde iken ülkemiz 6. büyük tüketici konumundadır. Kişi başına akaryakıt tüketiminde ise Türkiye, gelişmiş AB ülkeleri tüketiminin ancak üçte biri düzeyine ulaşabilmektedir. Fakat son yıllarda düzenli olarak büyüyen ulusal ekonomi, yükselen araç sayısı ve paralelinde artan Türkiye yakıt tüketim artış hızı, AB üyesi ülkelerdeki talep artışının üzerinde gerçekleşmiştir. Önümüzdeki yıllarda da bu trendin devamı beklenmektedir.

AB'de değişen yakıt normları ve bugünden Euro-V kalitesinde Tüpraş motorini

Otomotiv yakıtları ile ilgili direktifler kapsamında AB, 2009 yılı itibariyle maksimum 10 ppm kükürt içerikli motorine geçişi başlatacaktır. Benzin ve motorin kalitesine ilişkin 2007 yılı direktifinin yanısıra biyoyakıtlar, denizcilik yakıtları konularında mevcut düzenlemeler üzerine, taşımacılıktan kaynaklanan olumsuz çevre etkilerinin azaltılmasını amaçlayan önemli revizyon çalışmaları da başlatılmış bulunuyor.

Avrupa Birliği Euro-V standartlarında motorin ve benzin üretmek için sürdürülen Tüpraş yatırımlarına 2007 yılında ivme kazandırılmıştır. Bu kapsamda, halen üretimi ve piyasaya arzı devam eden 10 ppm kükürt içeriğine sahip motorinin İzmir, İzmit ve Kırıkkale rafinerilerinde 1 Ocak 2008 tarihi itibariyle satışına başlanmış ve böylece, AB ülkelerinde 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli olacak standartta motorin çok daha öncesinden piyasaya sunulmuş bulunmaktadır.

Tüpraş'tan stratejik büyük adım: Fuel Oil Dönüşüm Yatırımı

Tüpraş, ülkemizde son yıllarda tüketimi hızla artan motorin gibi beyaz ürünlerin ithalatını azaltmak ve ilave katma değer yaratmak için, 1,6 milyar ABD doları tutarındaki "Resid Upgrading" (Fuel Oil Dönüşüm) yatırımını başlatmıştır. Ülkemiz rafinaj teknolojisine önemli katkıları olacak bu yatırım ile İzmit Rafinerisi'ne 6,3 dolar/varil ilave kâr sağlanırken, proje kârlılığı girdi olarak kullanılan fuel oil ile dönüştürülecek beyaz ürünler arasındaki fiyat makasına bağlı olduğundan, uluslararası rafineri marjı dalgalanmaları bu projeyi etkilemeyecektir.

2008 yılında başlayacak ve beş yılda inşa edilecek "Fuel Oil Dönüşüm" projesi ile toplam 2,6 milyon ton beyaz ürün elde edilirken, ithal edilmek zorunda kalınan 2,7 milyon ton motorin, LPG ve petrokok gibi ürünlerin İzmit Rafinerisi'nde üretimi sağlanmış olacaktır. Ülkeye yapılacak 5 milyon ton/yıl kapasiteli yeni bir rafineriye eşdeğer etkiye sahip bu yatırımın geri dönüş süresi beş yıldan kısa olup, yarım milyar ABD dolarına yakın ilave FAVÖK yaratacak ve Tüpraş'ın kârlılığını %50 artıracaktır.

Çevreyi korumaya yönelik yatırımlar

Tüpraş'ın kârlılığının artırılması kadar, ülkemize ve topluma karşı sorumluluğumuzun gereği olarak en önemli kriterin insan ve çevreyi korumak olduğunun bilincindeyiz. Bu bilincin ışığında, çevre konusundaki olumsuz etkileri en aza indirgeyerek, personel, müşteri, müteahhit ve topluma gelebilecek zararları engelleyecek boyutta bir Sağlık, Emniyet ve Çevre (SEÇ) politikası belirlenmiştir. Ürün standart ve spesifikasyonları için yapılan yatırımlar dışında, ayrıca çevreye yönelik olarak, hava kalitesinin korunması, atık su arıtma sistemleri, baca gazlarının arındırılması ve katı atık bertarafı gibi konularda 2007 yılında 30,5 milyon ABD doları tutarında yatırım gerçekleştirilmiştir.

Topluluk sinerjisi

Enerji şirketlerinin dünyada her yıl artan oranda entegre bir yapıya dönüştüğü ve işbirliklerinin arttığı bir ortamda, topluluğumuzun enerji şirketleri arasında oluşturulan ve hissedarlarımıza artı değer sağlayan sinerjinin, 2007 yılında artarak devam etmesinden memnuniyet duyduğumu ifade etmek isterim.

Tüpraş operasyonel ve finansal hedeflerini yakaladı

Yıllık 28,1 milyon ton ham petrol işleme kapasitesi, 22,5 milyar YTL net cirosu, 1,3 milyar YTL konsolide net kârı ile ülkemizin yarattığı en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş, bu konumunu daha büyük başarılarla sürdüreceğine inanmakta ve geleceğe tam bir güven duymaktadır. Geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da Kırıkkale'de yeni ve stratejik yatırımları devreye almanın coşkusunu yaşayacak olan Tüpraş'ı, Türkiye ekonomisinde ve global bazda bir enerji aktörü konumuna taşımak temel amacımızdır ve bu amaca ulaşacağımızdan kuşku duymuyoruz.

Yeni yatırımların büyük ölçüde tamamlanması, operasyonel iyileştirmeler, piyasanın üzerinde büyüme ve kâr odaklı üretim politikasıyla Tüpraş rafinerileri daha önce konulan hedefler doğrultusunda Akdeniz rafineri marjı ile 2006 yılında 0,56 dolar/varil olan farkını 2007 yılında 1,9 dolar/varil düzeyine yükseltmiştir. Böylece Tüpraş rafineri marjı 2007 yılında 7,22 ABD doları seviyesine ulaşmış ve kârlılık hedefleri yakalanmıştır.

Yüksek kâr payı stratejisi devam ediyor

Yüksek kredibilitesinin getirdiği dış finansman sağlama kabiliyetleri ve güçlü nakit pozisyonu nedeniyle programlanan büyük yatırım projeleri Tüpraş'ın kâr dağıtım politikasında herhangi bir değişiklik yapılmasını gerektirmemektedir. Sahip olduğu yetkinlikleri büyüme odaklı olarak hisse fiyatını maksimize etmeye hedefleyen Tüpraş, kurumsal bağlılık ve toplumsal sorumluluk duygusunun en üst düzeyde olduğu kuruluşlardan birisidir. Şirketimiz, her aşamasında şeffaflık ve kamuoyunu eksiksiz bilgilendirmeyi ilke edinerek ürettiği değerleri, hissedarlarıyla ve toplumla etik çalışma anlayışı içinde paylaşmaktadır.

Tüpraş Türkiye için var olmaya devam edecektir

Türkiye, Batı ile Doğu'yu buluşturan geo-stratejik konumu, tarihi, genç ve dinamik nüfus yapısı ile büyük bir ekonomik potansiyele sahiptir. Bu potansiyeli doğru kullanarak rekabet gücünde büyük artışlar sağlayabiliriz. Tüpraş, yarım yüzyıllık deneyimi, çağdaş girişimcilik vizyonu, dinamizmi ve yüksek nitelikli insan kaynağı ile Türkiye'nin başarılarına, geçmişte olduğu gibi gelecekte de her zaman en büyük katkıları sağlayacak, enerjisini bu topraklardan alan güçlü bir kuruluştur.

Başarılı, atılımlarla dolu bir yılı daha geride bırakırken, bu noktaya yükselmemizde katkısı olan tüm ortaklarımıza, hissedarlarımıza, müşterilerimize, tüm sosyal ve ekonomik paydaşlarımıza minnet duygularımı sunuyorum. Ayrıca tüm çalışanlarımıza, bu süreçte sergiledikleri özverili çabalar ve destekleri için içtenlikle teşekkür ediyorum. Tüpraş'ın bugüne kadar ortaya koyduğu parlak performansını, gelecekte daha da yükselterek sürdüreceğine yürekten inanıyorum.

Mustafa Vehbi Koç Yönetim Kurulu Başkanı

Yönetim Kurulu

Mustafa Vehbi Koç	Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet Ömer Koç	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Temel Kamil Atay	Yönetim Kurulu Üyesi
Dr. Bülent Bulgurlu	Yönetim Kurulu Üyesi
Erol Memioğlu	Yönetim Kurulu Üyesi
Cüneyt Ağca	Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet Aksu	ÖİB C Grubu Temsilcisi

Mustafa Vehbi Koç Yönetim Kurulu Başkanı

1960 doğumlu olan Mustafa Vehbi Koç, 1984 yılında George Washington Üniversitesi İş İdaresi Bölümü'nden mezun oldu. Profesyonel iş yaşamına aynı yıl Tofaş Oto A.Ş.'de Satış Elemanı olarak başladı. 1986-1989 yıllarında İsviçre'deki Kofisa Trading Company'de Satış Müdürü, 1989-1992 arasında Ram Dış Ticaret A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı, 1992-1994 yıllarında Koç Holding A.Ş. Sanayi-Enerji-Ticaret Şirketleri Başkan Yardımcısı, 1994-1996 yıllarında Koç Holding A.Ş. İnşaat ve Maden Grubu Başkan Yardımcısı, 1996-2003 yıllarında Koç Holding A.Ş. İnşaat ve Maden Grubu Başkanı olarak çalıştı. Nisan 2003'ten bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapan Mustafa Vehbi Koç, çok iyi seviyede İngilizce ve Almanca bilmektedir. Mustafa Vehbi Koç, İstanbul Sanayi Odası üyesi, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yüksek İstişare Konseyi Başkanı, Finlandiya İstanbul Fahri Konsolosu, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Üyesi, Kuveyt Ulusal Bankası, Uluslararası Danışma Kurulu Üyesi ve Young Presidents' Organization Üyesidir. Rolls-Royce Danışma Kurulu Üyesi ve ayrıca, Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu ile Eğitim Gönüllüleri Vakfı Mütevelli Heyeti üyesidir. Haziran 2004 tarihinde JP Morgan International Council'a katılmıştır.

Türkiye'de kültür ve sanat yaşamının gelişmesinde öncü rol üstlenen Koç ailesi, ülkenin kültür mirasına yaptığı katkılar sebebiyle Dünya Anıtlar Vakfı (World Monuments Fund) tarafından Hadrian Ödülü'ne layık görüldü.

Koç, evli ve iki kız çocuğu babasıdır.

Mehmet Ömer Koç Yönetim Kurulu Başkan Vekili

1962 doğumlu olan Mehmet Ömer Koç, lisans eğitimini Columbia Üniversitesi Ancient Greek Bölümü'nde tamamlamış ve aynı üniversiteden İş Yönetimi Yüksek Lisans derecesi ile mezun olmuştur. İş yaşamına 1985 yılında, İsviçre'deki Kofisa Trading Company'de Satış Memuru olarak başlayan Mehmet Ömer Koç, 1989-1990 yılları arasında New York'ta Ramerica Int. Inc.'de Satış Memuru olarak görev yapmıştır. 1991-1992'de Gazal A.Ş.'de Müdür olarak görev alan Koç, daha sonra sırasıyla 1992-1996 yıllarında Koç Holding A.Ş. Finansman Koordinatörü,

1996-2000 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkan Yardımcısı, 2000-2004 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkanı görevlerinde bulunmuştur. 2004 Nisan ayından bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu üyesi olan Koç, İngilizce ve Fransızca bilmektedir.

Türkiye'de kültür ve sanat yaşamının gelişmesinde öncü rol üstlenen Koç ailesi, ülkenin kültür mirasına yaptığı katkılar sebebiyle Dünya Anıtlar Vakfı (World Monuments Fund) tarafından Hadrian Ödülü'ne layık görüldü.

Temel Kamil Atay Yönetim Kurulu Üyesi

1940 doğumlu olan Temel Kamil Atay, İTÜ Makina Mühendisliği ve Wayne Eyalet Üniversitesi İşletme Bölümü mezundur. İş yaşamına 1965 yılında Chrysler Sanayi'de Ürün Geliştirme Mühendisi olarak başlayan Atay, 1966-1969 yıllarında Otosan A.Ş. Mamul Geliştirme Müdürü, 1969-1972 yıllarında Ford Motor Co. U.S.A. Mamul Geliştirme Mühendisi, 1972-1974 yıllarında Koç Holding A.Ş. Otomotiv Koordinatör Yardımcısı, 1974-1981 yıllarında Otoyol Sanayi A.Ş. Genel Müdürü, 1981-1994 yıllarında Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş. Genel Müdürü olarak çalışmıştır. 1992 yılından itibaren aynı zamanda Koç Holding A.Ş. Teknik Projeler Başkan Yardımcısı görevini de üstlenen Atay, 1994-1996 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Tofaş Grubu Başkanlığı yapmış ve 1996 yılında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi olmuştur. 1996-1998 yıllarında Topluluk Yürütme Kurulu Başkan Vekili ve diğer Otomotiv Grubu Şirketleri Başkanı görevlerini üstlenen Atay, 1998-2000 yıllarında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Uygulamadan Sorumlu Yönetim Komitesi Üyesi, 2000-2001 yılları arasında ise bu görevlerine ek olarak Koç Holding A.Ş. CEO'lüğünü üstlenmiştir. 2003 yılından bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Koç Holding A.Ş. Aile Ofisi Sorumlusu olarak görev yapan Atay, İngilizce bilmektedir.

Dr. Bülent Bulgurlu Yönetim Kurulu Üyesi

1947 doğumlu olan Dr. Bülent Bulgurlu, Ankara Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi mezundur. Norveç Teknik Üniversitesi'nden İnşaat Mühendisliği Yüksek Lisans ve Doktora derecelerini almıştır. Norveç-Oslo'da başladığı iş yaşamını daha sonra Norveç Teknik Üniversitesi'nde akademisyen olarak sürdüren Dr. Bülent Bulgurlu, 1979 yılında, Garanti İnşaat A.Ş.'de İnşaat Mühendisi olarak, Koç Topluluğundaki görevine başladı ve bu şirkette çeşitli kademelerde görev yaptı. 1990-1996 yılları arasında Garanti İnşaat A.Ş. Genel Müdürlüğü'nü üstlenen Bulgurlu, 1996-2000 yılları arasında Koç Holding'de, Turizm ve Hizmetler Grubu Başkan Yardımcılığı, 2000-2001 yılları arasında, Turizm ve Hizmetler Grubu Başkanlığını yürüttü.

Denetim Kurulu

Ali Tarık Uzun	Denetçi
İbrahim Murat Çağlar	Denetçi
Şükrü Dilaver	Denetçi

Ali Tarık Uzun Denetim Kurulu Üyesi

1964 doğumlu olan Ali Tarık Uzun, lisans eğitimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümü'nde tamamlamış ve Koç Üniversitesi'nde İş Yönetimi Yüksek Lisansı yapmıştır. 1985-1992 yıllarında Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu Başkanlığı'nda Hesap Uzmanı olarak görev yapan Uzun, 1992-1996 yıllarında Koç Holding A.Ş. Denetim ve Mali Grup Başkanlığı Mali İşler Koordinatör Yardımcısı, 1996-2003 yıllarında Koç Holding A.Ş. Denetim ve Mali Grup Başkanlığı Mali İşler Koordinatörü olarak çalışmıştır. 2004 yılından bu yana Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Başkanı olan Uzun, İngilizce bilmektedir. Uzun, evli ve iki çocuk babasıdır.

İbrahim Murat Çağlar Denetim Kurulu Üyesi

1973 doğumlu olan İbrahim Murat Çağlar, Bilkent Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü mezunudur. İş yaşamına 1997 yılında PricewaterhouseCoopers'da Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri Müdürü olarak başlayan Çağlar, 2005 yılından bu yana Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Başkanlığı Koordinatör Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Şükrü Dilaver Denetim Kurulu Üyesi

1965 doğumlu olan Şükrü Dilaver, Karadeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunudur. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde İş Yönetimi Yüksek Lisansı yapmıştır. Profesyonel iş yaşamına 1989'da Hesap Uzman Yardımcısı olarak başlayan Dilaver, 1991'de Hesap Uzmanı, 2000'de Baş Hesap Uzmanı olmuştur. 2000 Mart ayında Boğaziçi Kurumlar Vergi Dairesi'ne geçen Şükrü Dilaver, 2001 Mart ayında İstanbul Defterdar Yardımcısı, 2004 Ocak ayında Kocaeli Defterdarı, 2005 yılında İstanbul Defterdarı olmuştur.

Ardından 2001-2003 yılları arasında Koç Holding Turizm ve İnşaat Grubu Başkanlığı, 2004-Mayıs 2007 yılları arasında Koç Holding A.Ş., Dayanıklı Tüketim ve İnşaat Grubu Başkanlığı yapmıştır. Dr. Bülent Bulgurlu Mayıs 2007 tarihinden itibaren Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO'su olarak görev yapmaktadır.

Erol Memioğlu Yönetim Kurulu Üyesi

1954 doğumlu olan Erol Memioğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği mezunudur. İş yaşamına 1979 yılında TPAO'da Uzman-Başmühendis olarak başlayan Memioğlu, 1990 yılına kadar sürdürdüğü bu görevinin ardından aynı kurumda Üretim Müdürü olmuş ve 1994-1999 yılları arasında Yurtdışı Projeler Grup Başkanı ve Turkish Petroleum Overseas Co. Başkanı olarak görev yapmıştır. Kariyerine 1999-2003 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkan Yardımcısı, 2003-2004 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, 2004 Mayıs ayından bu yana Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkanı'dır. Memioğlu İngilizce bilmektedir.

Cüneyt Ağca Yönetim Kurulu Üyesi

1962 doğumlu Cüneyt Ağca, lisans ve yüksek lisans eğitimini Texas Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve 1985-1987 yılları arasında bu üniversitede Araştırma Asistanı olarak çalışmıştır. Profesyonel iş yaşamına 1987 yılında TPAO Üretim Grubu Başkanlığı'nda Kıdemli Mühendis olarak başlayan Ağca, 1995 yılında bu kurumda Yurtdışı Projeler Grup Başkanlığı Proje Müdürü olarak göreve getirilmiş ve 1997'de Yurtdışı Projeler Grup Başkan Yardımcısı olmuştur. 2000 yılına kadar sürdürdüğü bu görevin ardından Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Koordinatör Yardımcısı görevine gelen Ağca, 2002 yılından bu yana Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Koordinatörü'dür. Ağca İngilizce bilmektedir.

Ahmet Aksu ÖİB C Grubu Temsilcisi

1967 doğumlu olan Ahmet Aksu, lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. 1992 yılından bugüne Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'nde çalışan Aksu 1993 yılında Deniz Nakliyat T. A.Ş.'de Denetim Kurulu Üyesi olarak çalışmıştır. 1993-2006 yılları arasında ERDEMİR Ereğli Demir ve Çelik Fab. T.A.Ş., TÜMAŞ, Eti Alüminyum ve ESGAZ gibi kurumlarda Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkanı olarak görev almıştır. 2006-2007 yılları arasında TÜMAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevinin ardından 2007 yılından bu yana Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'de Yönetim Kurulu Başkanı olarak çalışmaya devam etmektedir. Halen ÖİB Başkan Yardımcısı olarak görev yapmakta olan Ahmet Aksu İngilizce bilmektedir.

Genel Müdür'ün Mesajı

2007 yılı Tüpraş açısından, AB normlarına uygun çevre dostu ürünlerin yüksek iş güvenliği koşullarında üretilerek kârlılığın da artırılabilceğinin kanıtlandığı bir yıl olmuştur.

İnsan enerjisini, Şirketimizin gücü olarak görüyor ve şirketlerin başarısına çok şey katabileceğine inanıyoruz.

Değerli Hissedarlarımız ve İş Ortaklarımız,

Hızla artan rekabet ortamında, değişimin yaşamın her alanını kuşattığına tanıklık ediyoruz. Tüpraş bu gerçeklikten hareket ederek, küresel bir oyuncu olma hedefi doğrultusunda, Cumhuriyet tarihimizin en köklü ve güçlü grubu olan Koç Topluluğu'ndan ve benimsediği çağdaş girişimcilik vizyonunu paylaşan insan kaynağından aldığı güçle başlattığı yeniden yapılanmaya yönelik adımları başarıyla atmaktadır. 2006 yılında başlatılan gelişim süreci, 2007 yılında başarı çıtası daha yükseklerle taşınarak devam ettirilmiştir.

Ekonomideki endişelere rağmen petrol talebi, büyümesini sürdürüyor

Hızla değişen dünyamızın değişmeyen gerçekliği her geçen gün artan enerji ihtiyacıdır. Yakın döneme ilişkin yapılan öngörüler fosil yakıtların daha yıllar boyunca yaşlı dünyamızın en temel ve artan enerji kaynağı olmaya devam edeceğini göstermektedir.

Dünya enerji tüketimi içinde en önemli pay %90 ile fosil yakıtlara ait olup, tüketilen enerji ve yakıt türleri içinde petrol %39'luk oran ile en büyük paya sahiptir. Dünya petrol talebi, 1980-2000 dönemini kapsayan 20 yıl içinde ortalama %0,90 büyürken, 2001-2006 dönemini kapsayan 5 yıllık dönemde petrol talep artış oranı, toplam enerji talep büyümesine göre daha yüksek bir oranda artış göstermiştir.

Uluslararası Enerji Ajansı tarafından 87,5 milyon varil/gün olarak revize edilen 2008 yılı günlük ham petrol talebi, 2007 yılı talebinden %1,98 daha yüksektir. Bu oran %1,1 olan 2007 yılı talep artış oranının da üzerindedir. Bölgesel bazda petrol talebinin sadece Kuzey Amerika'da %0,4 oranında gerileyeceği, buna karşılık Çin'de %6,7, Avrupa'da %0,7, OECD bölgesinde %0,4 artacağı, bu yaklaşımlar çerçevesinde global talep artışının da %1,98 oranında olacağı öngörülmektedir. Bir başka deyişle dünya 2008 yılında 2007'ye göre günlük 1,7 milyon varil daha fazla ham petrol tüketecektir.

Yükselen petrol fiyatları

Artan petrol ürünleri talebinin yanında, arz endişelerinin de etkisiyle 2007 yılında ham petrol fiyatları yükselen bir seyir izlemiştir. Yıla 58 dolar seviyesinden başlayan petrol fiyatları, ABD'de ortaya çıkan benzin açığıyla birlikte Nisan'da 67 ABD dolarına yükselmiş, daha sonra ise OPEC'in, petrol talebinin yüksek olduğu yaz aylarında üretimi artırmaması ve üretici ülkelerde yaşanan sorunlar nedeniyle 77 ABD doları seviyelerine ulaşmıştır. Petroldeki talep artışının devam etmesi ve ABD Merkez Bankası'nın faiz indirimlerinin etkisiyle ABD dolarında yaşanan değer kaybı nedeniyle, yıl sonunda 95 ABD doları düzeyine yükselen ham petrol fiyatları, yıl ortalamasında ise 2006 yılına göre %11 artışla 72,5 ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Global durgunluk endişelerine ve enflasyondaki artışa rağmen, değer kaybeden ABD dolarından çıkan ve enflasyonun etkilerinden korunmak isteyen yatırımcıların emtia yatırımlarına yönelmesi, güçlü orta distilat piyasası, jeopolitik sorunlar ve OPEC'in yaz sonuna kadar üretimi artırmama kararı gibi nedenler sonucunda 2008 yılı ilk çeyreğinde ham petrolde beklenen fiyat düşüşü gerçekleşmemiş tam aksine 100 dolar sınırı aşılmıştır.

Rafinaj sektöründeki gelişmeler

2007 yılında Akdeniz'de yüksek dönüşüm ünitelerine sahip kompleks rafineriler, basit rafinerilere göre varil başına 3,38 ABD doları daha yüksek rafineri marjı elde etmiştir. Yeni rafineri kurulması yerine, hazır pazar, maliyet ve süre avantajları nedeniyle mevcut rafinerilerin ürün konfigürasyonunu pazarda ihtiyaç duyulan ürün cinsini karşılayacak şekilde geliştirmek üzere dönüşüm üniteleri kurulması sektörde ön plana çıkmaktadır. Bu çerçevede 2007 yılı rafinaj sektörü yatırımları hem verimlilik ve kârlılığı artırmayı hem de çevre ile ilgili standartların karşılanmasını hedeflemiştir. Bu durum özellikle araç yakıtlarına yönelik olarak 2008 yılında da devam edecektir.

Buna bağlı olarak devam eden rafinaj darlığı da dikkate alındığında 2008 yılında da, rafinaj sektörünün kârlı konumunu sürdürmesi beklenmektedir.

Operasyonel ve finansal hedeflerin aşıldığı bir yıl

Tüpraş için 2007 yılı, değişim sürecinde, yeniden yapılanmaya yönelik adımların başarı ile atılarak önemli mesafelerin katedildiği, aynı zamanda operasyonel ve finansal hedeflerin aşıldığı bir yıl olmuştur.

2007 yılında daralmaya devam eden fuel oil talebi dikkate alınarak, beyaz ürün verimini artıran dönüşüm ünitelerinin maksimum kapasitede kullanımına yönelik ham petrol işleme politikası uygulanmıştır. Bu doğrultuda dönüşüm ünitelerinin daha etkin kullanımı sonucu geçen yıldan daha az ham petrol işlenmesine karşın daha ağır ve daha yüksek kükürlü ham petrol işlenerek ham petrol maliyeti azaltılmış ve üretimdeki beyaz ürünlerin payı %0,4 oranında artışla %67,5'e yükseltilmiştir.

Üretimdeki beyaz ürün verimliliğindeki artışın yanı sıra, ülke talebini karşılamak için 1,9 milyon tonu motorin olmak üzere 2,2 milyon ton toplam ürün ithalatı yapılmış, optimizasyona bağlı olarak azaltılan üretim miktarına rağmen ithalat miktarının artırılmasıyla, 2007 yılında 190 bin ton artış ile 26,33 milyon ton toplam ürün satışı gerçekleştirilmiş olup bu miktar yeni bir rekor olmuştur. Ayrıca ürün bazında benzin, jet yakıtı, motorin ve asfalt satışlarında da satış rekorları kırılmıştır.

Tüpraş'ın proaktif satış stratejisinin bir yansıması olarak 2007 yılında, Türkiye benzin tüketimi %2,9 azalırken, yurtiçi benzin satışlarımız %4,6, Türkiye toplam motorin tüketimi %8,1 oranında büyürken, yurtiçi motorin satışlarımız %11,1 oranında artırılmıştır.

2006 yılında gerçekleştirdiği 3,04 milyar ABD doları ihracatla şampiyon olan Tüpraş, Dış Ticaret Müsteşarlığı, İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Maden ve Metal İhracatçı Birlikleri'nden ihracat birinciliği ödülleri almış; 2007 yılında da 6,4 milyon ton ürün ihraç ederek ülkemize 3,38 milyar ABD doları döviz girdisi sağlamıştır.

Bütün bu operasyonel gelişmelerin etkisi ve yıl içerisinde devreye alınan yatırımlarımızın katkısıyla Tüpraş'ın brüt rafineri marjı, özellikle yılın ikinci yarısındaki yüksek performansla Akdeniz marjına göre varil başına 3,02 ABD doları daha yukarıda 7,21 ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

Ulaşılan operasyonel sonuçlar finansal tablolarımıza da yansımış, net ciro 22,5 milyar YTL'ye ulaşırken, FAVÖK %37 artışla 1,4 milyar YTL, faaliyet kârı %52 artışla 1,27 milyar YTL, net dönem kârı ise %58 artışla 1,3 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir.

> Genel Müdür'ün Mesajı

Piyasa dinamiklerindeki değişim

2007 yılı içinde piyasa disiplini ve kurumsallaşma adına önemli mesafeler alınmıştır. Akaryakıt piyasasında kontrolün yaygınlaşması, haksız rekabetin önlenmesi ve kaçak ürünlerden kurtulmak amacıyla 2007 yılında başlatılan Ulusal Marker uygulaması ilk geçiş yılı olması dolayısıyla yaşanan birtakım aksaklıklara rağmen piyasada olumlu etki yaratmıştır. Yapılacak yeni mevzuat düzenlemeleri ile geçiş döneminde yaşanan sıkıntıların aşılması yanında sektörde kaçak ve düşük kaliteli ürün satışının minimize edilmesi beklenmektedir.

Euro-V standardında akaryakıt

Elde edilen başarıların sürekliliği için Tüpraş, yatırımlarına hızlandırarak devam etmiş ve 2007 yılında toplam 413 milyon YTL (355 milyon ABD doları) yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. 2009 yılı AB ürün spektlerinde motorin ve benzin üretimine yönelik yatırım programının ilk halkası olan İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi'nin devreye alınmasının ardından, toplam 390 milyon ABD dolarına mal olan İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve Reformer Ünitesi, 8 Kasım 2007 tarihinde yapılan törenle açılmıştır. Avrupa Birliği'yle entegrasyon amacına yönelik olarak Kırıkkale Rafinerisi'nde devam eden CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi yatırımı 2008 yılının ilk yarısında tamamlandığında halen 7,08 olan Tüpraş rafineri kompleksitesi 7,25 düzeyine çıkacaktır.

Rafinerilerimizdeki benzin spesifikasyonlarına ilişkin devam eden diğer yatırımlarımız 2008 yılı içinde tamamlandığında, kurşunsuz benzin üretimi de hem kükürt hem de aromatik değerler açısından AB normlarına uyumlu hale gelmiş olacaktır.

Ayrıca, ürün kalitesi yanında sürdürülebilir büyümeyi çevre bilinci ile birlikte yürütebilmek Şirketimiz açısından önem arz etmekte olup bu çerçevede çoğunluğu AB normlarında çevre standartlarına uyum için 30,5 milyon ABD doları çevre yatırımı harcaması gerçekleştirilmiştir.

Operasyonel esneklik ve yüksek kapasite kullanımına yönelik yatırımlar

Rafinerilerde bölgesel arz ve talep dengesizliklerini gidererek kapasite optimizasyonunu sağlamak ve ürün spesifikasyonu ve satış esnekliğini artırmak amacıyla, İzmit-Kırıkkale-Batman rafinerileri arasında vagon dolum-boşaltım tesislerinin yatırımlarına başlanılarak 2007 yılı içinde tamamlanmıştır. 2008 yılında vagon taşıma sistemini hızlandırıcı manevra araçlarının yenilenmesi ve vagon filosunun büyütülmesi ile yıllık taşıma kapasitesi 2 milyon tona çıkarılacaktır. Vagon dolum sistemleri yatırımları ülke ekonomisine ilave katma değer yaratılması yanında karayollarındaki trafik yükünü azaltarak, emniyet ve can güvenliği açısından da önemli katkı sağlayacaktır.

Artan ürün çeşitliliği ve spekt iyileştirmeleri nedeniyle, operasyonel esnekliğin artırılması ve doğabilecek iş fırsatlarından yararlanmak amacı ile 436 bin tonu ham petrol, 333 bin tonu motorin, 120 bin tonu asfalt tankı olmak üzere 2007 yılında başlanan toplam yaklaşık 0,9 milyon ton ilave tank inşası yatırımları önemli ölçüde tamamlanmıştır.

Sürdürülebilir kârlılık için Fuel Oil Dönüşüm Yatırımı

Uzun vadeli yatırım stratejisini jet yakıtı ve motorin (orta distilat) üretiminin artırılmasına yönelik olarak şekillendiren Tüpraş, bu yaklaşımla, Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızın mesajında da belirtildiği üzere, 1,6 milyar ABD doları tutarındaki "Resid Upgrading" (Fuel Oil Dönüşüm) yatırımı sürecini başlatmıştır. Tüpraş'ın İzmit Rafinerisi'ni en gelişmiş Avrupa ve Amerikan rafinerileri düzeyine yükseltecek olan bu yatırım kararı Tüpraş'ı taşımayı planladığımız düzeyi göstermesi bakımından da ayrıca çok önemlidir.

"Fuel Oil Dönüşüm" projesi 2008-2012 yılları arasında İzmit Rafinerisi'nin Körfez Petrokimya Tesisleri'ndeki arazisinde mevcut altyapı avantajı kullanılarak inşa edilecektir. Yatırım tamamlandığında 3,2 milyon ton tüketim fazlası siyah ve dip ürünlerden yaklaşık 1,9 milyon ton motorin/jet yakıtı olmak üzere toplam 2,6 milyon ton beyaz ürün ve 600 bin ton petrol koku üretilecektir.

Yılda 500 milyon doları aşan FAVÖK sağlayacak olan bu yatırım Tüpraş'ın kârlılığını % 50 oranında artıracak olup Proje başta Kırıkkale olmak üzere Tüpraş rafinerilerine daha yüksek kapasite kullanım olanağı sağlayacaktır.

İnsan kaynağında değişim

İnsan enerjisini, Şirketimizin itici gücü olarak görüyor ve gelecekteki başarımıza daha çok değer katacağına inanıyoruz. Bu doğrultuda insan kaynakları sürecinde amacımız, etkin hedef ve performans yönetimi ile personelden gelen gücümüzü sürekli geliştirmek ve küresel rekabet ortamında kalıcı üstünlüğümüz haline getirmektir. Bu anlayışla 26 Ocak 2006 tarihinde başlattığımız yeni süreçte Tüpraş'ın deneyimli insan kaynağına iyi eğitilmiş ve donanımlı 900 genç personelin katılımı sağlanarak personel yapısında yenilenme gerçekleştirilmiş ve deneyimle dinamizm birleştirilmiştir.

İnsan kaynağımıza verilen önemin göstergesi olarak tüm rafinerilerimizde personelimizin çalışma koşullarının ve sosyal yaşam alanlarının iyileştirilmesine yönelik atılımlarımız sürdürülmektedir.

2007 yılında yapılan çalışmalarla iş geliştirme ve verimlilik konularında da önemli açılımlar sağlanmıştır. Tüpraş personelinin doğrudan yürüttüğü verimlilik artırmaya yönelik çalışmaların yanısıra, Shell Global Solutions ile başlatılan "Operasyonel Mükemmellik Programı"nın ilk yılında 25 milyon dolar ilave kazanç sağlanmıştır.

Tüpraş laboratuvarlarında akreditasyon

Bu yıl elde ettiğimiz önemli bir başarı da tüm rafinerilerdeki laboratuvarların ve Körfez Petrokimya laboratuvarlarının TÜRKAK tarafından akredite edilmesidir. Uluslararası ticarete satılan ve alınan ürünlerin analizlerinin bu belgeye sahip laboratuvarlarca test edilmesi zorunluluğu nedeniyle, laboratuvarların akreditasyon belgesi almış olması, Tüpraş'ın ticari faaliyetleri açısından da son derece önemli bir gelişmedir. Laboratuvarlarımızda sağlanan ilerlemelerin bir göstergesi de Kırıkkale Rafinerisi Laboratuvarı'nın Analytical Products Group (APG) tarafından "Üstün Kalite Ödülü" ile onurlandırılmasıdır.

Kurumsal yönetimdeki başarılar

Tüpraş, her aşamasında şeffaflık ve kamuoyunu eksiksiz bilgilendirmeyi ilke edinerek ürettiği değerleri, etik çalışma anlayışı içinde hissedarlarıyla ve toplumla paylaşmaktadır. Tüpraş Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda yapılan incelemeyi kapsayan Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'nun sonucunda 10 üzerinden 7,91 not ile derecelendirilmiştir. Tüpraş bu not ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum sağladığını ve çoğu gerekli politika ve önlemleri uygulamaya koyarak, kamuya ve hissedarlarına verdiği değeri tescil ettirmiştir.

Tüpraş, Türkiye ekonomisinde üstlendiği rolün ve sorumluluğun bilincinde olarak, geçmişten gelen üstün performans geleneğini geleceğe taşımaya kararlıdır. Ülkemizin refahını artırmadaki katkısı tartışılmaz olan yatırımları, ürettiği değerler ve sürekli yükselen başarı grafiği ile iş ortaklarının ve paydaşlarının güvenine layık olmaya devam edecektir.

Tüpraş'ın bu başarı tablosunun oluşturulmasında en büyük rolü üstlenen hissedarlarımıza, Yönetim ve Denetim Kurulumuza ve tüm mesai arkadaşlarıma içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Yavuz Erkut Genel Müdür

Üst Yönetim

Yavuz Erkut Genel Müdür

1955 doğumlu olan Yavuz Erkut, lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nde 1976 yılında, yüksek lisans eğitimini ise Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde 1978 yılında tamamlamıştır. İş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamıştır. 1979-1990 yılları arasında Ünite Şefi, Başmühendis, İşletme Müdür Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur. 1990 yılında Tüpraş Genel Müdürlüğü'ne Dış Ticaret Müdürü olarak atanmıştır. 1994-1997 yılları arasında Petrol İkmal ve Ticaret Daire Başkanlığı göreviyle Ham Petrol İkmal, Akaryakıt Satış, Fiyatlandırma, Dış Ticaret ve LPG İkmal ve Satış Müdürlüklerini yönetmiştir. 1998-2000 döneminde ise aynı bölümlerden sorumlu Daire Başkanlığı ve Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 2000 yılında Opet Petrolcülük A.Ş.'ye transfer olmuştur. 2000-2006 yılları arasında çeşitli dönemlerde Opet Petrolcülük A.Ş.'de Yönetim Kurulu üyesi ve Genel Müdürlük görevinden sonra 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Tüpraş Genel Müdürlüğü'ne atanmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Erkut, İngilizce bilmektedir.

Gürol Acar Genel Müdür Yardımcısı

1953 doğumlu olan Gürol Acar, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nü 1976 yılında bitirmiştir. İş yaşamına 1977 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamış, çeşitli mühendislik pozisyonlarında görev almıştır. Tüpraş İzmit Rafinerisi ve Genel Müdürlük yönetim kademelerinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Tüpraş'ta çalışırken Devlet Planlama Teşkilatı'nın hazırladığı 7. ve 8. dönem beş yıllık kalkınma planlarında Petrol Ürünlerinden Sorumlu Komisyon'un Başkanlığını yürütmüştür. Kırıkkale Rafineri Müdürü olarak çalışırken Ekim 2000 tarihinde Opet Petrolcülük A.Ş.'de Terminal ve Teknik Servisler Müdürü olarak işe başlamıştır. Aralık 2004 tarihinden itibaren Opet Petrolcülük A.Ş. Terminal ve Teknik Servisler Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Acar, 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Tüpraş Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Acar, İngilizce bilmektedir.

Yılmaz Bayraktar Genel Müdür Yardımcısı

1954 doğumlu olan Yılmaz Bayraktar, Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden 1976 yılında mezun olmuş, yüksek lisansını ise Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde "Endüstri İçin Dizayn ve İş İdaresi" başlıklı programda tamamlamıştır. İş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Enerji ve Ekoloji Mühendisi olarak başlamıştır. 20 yıllık rafineri çalışması süresince, sırasıyla Kuvvet Santrali, Buhar Üretim, Elektrik Üretim, Pompa Transfer ve Atık Su Arıtma Üniteleri Şeflik ve Başmühendisliklerinde ve daha sonra sırasıyla Yardımcı Tesisler İşletme Müdür Yardımcılığı, Üretim Üniteleri İşletme Müdürlüğü ve 1997 yılından itibaren Rafineri Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1999-2006 yılları arasında Siemens Power Generation "İşletme ve Bakım" anlaşması altındaki BOSEN Enerji Elektrik Üretim A.Ş. kombine çevrim santralinde Siemens adına Tesis Müdürü görevini üstlendikten sonra 27 Ocak 2006 itibarıyla Tüpraş Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Bayraktar, İngilizce bilmektedir.

Hasan Tan Genel Müdür Yardımcısı

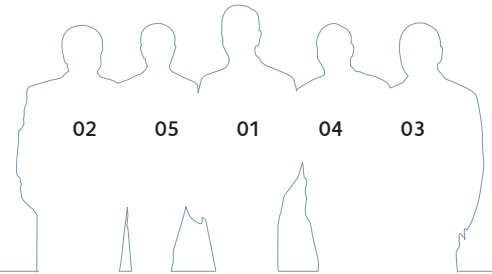
1964 Ankara doğumlu olan Hasan Tan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nü 1986 yılında, Pennsylvania Üniversitesi İş Yönetimi Yüksek Lisans programını 1990 yılında tamamlamıştır. İş yaşamına 1990 yılında Tüpraş'ta Dış Ticaret Departmanı'nda Mühendis olarak başlamış ve Motorin ve LPG İthalatından Sorumlu İthalat Şefi olarak devam etmiştir. 1995 yılında Ham Petrol İkmal Departmanı'na ham petrol anlaşmaları ve kârlılık analizlerinden sorumlu Koordinatör olarak atanmıştır. 1999-2004 yılları arasında LPG İkmal ve Satış Müdürü olarak görev yapmıştır. Ocak 2005'ten bu yana Opet Petrolcülük A.Ş. İkmal Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Tan, 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Tüpraş'ın özelleştirilmesinden sonra, Ticari İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Tan, İngilizce bilmektedir.

İbrahim Yelmenoğlu Genel Müdür Yardımcısı

1971 doğumlu olan İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi Yüksek Lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır. İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamıştır. 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Yelmenoğlu İngilizce bilmektedir.

01 Yavuz Erkut	Genel Müdür
02 Gürol Acar	Genel Müdür Yardımcısı
03 Yılmaz Bayraktar	Genel Müdür Yardımcısı
04 Hasan Tan	Genel Müdür Yardımcısı
05 İbrahim Yelmenoğlu	Genel Müdür Yardımcısı

+ Aktif Katılım

İnsan enerjisi, Tüpraş'ın itici gücü ve en büyük aktifidir.
4.507 Tüpraşlı enerjisi ile Tüpraş'ın gücüne güç katıyor.

2007

Faaliyetler

Üretim: Dört rafinerisinde toplam 28,1 milyon ton/yıl olan rafinaj kapasitesinin 2007 yılında %91,1 oranında kullanımı gerçekleştirilmiştir. Tüpraş'ın 7,08 olan Nelson Kompleksitesi Akdeniz rafineri kompleksitesinin üzerindedir.

Dağıtım: Tüpraş, Türkiye'de 1.275 istasyonu ve yaklaşık %15'lik pazar payı ile sektörün en hızlı büyüyen şirketi konumunda olan Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40'ına sahiptir. Tüpraş, Opet'in depolama kapasitesinin kullanılması sayesinde ülke çapında hizmet alanını genişletmektedir.

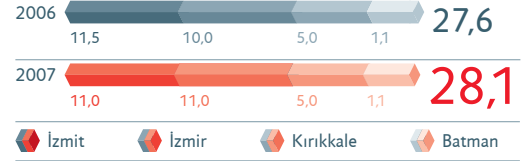
Taşımacılık: Tüpraş'ın ham petrol ve petrol ürünlerinin yurtiçi ve yurtdışında denizyolu ile taşınmasını sağlayan DİTAŞ, bir ham petrol, bir ürün tankeri ve petrol taşımacılığındaki deneyimi ile Tüpraş'a operasyon avantajı sağlamaktadır.

Üretim

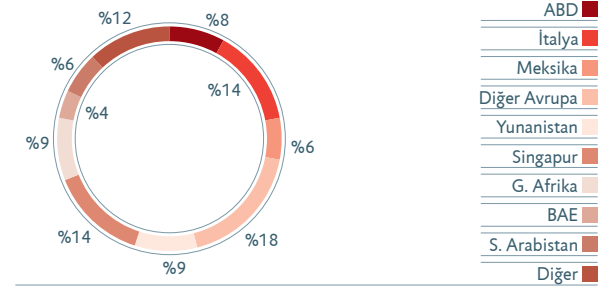
Rafinerilerde şarj optimizasyonu ile daha ağır ve yüksek kükürlü ham petroler işlenerek değişken marj ortamlarında kârlılık artırılmıştır. 2007 yılında 22,5 milyar YTL net ciro elde eden Tüpraş net kârını %58 artırarak 1,3 milyar YTL'ye yükseltmiştir.

EPDK'nın onayladığı kapasite değişimiyle Tüpraş'ın yeni kapasitesi 28,1 milyon tona yükseltilmiştir. İzmir Rafineri kapasitesi 1 milyon ton artırılarak 11 milyona çıkarılırken, İzmit Rafineri kapasitesi de 11,5 milyon tondan 11,0 milyon tona indirilmiştir.

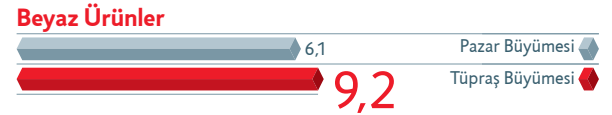
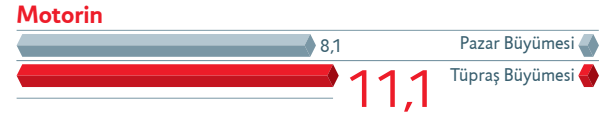
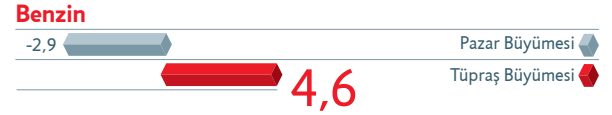
Tüpraş Kapasite (milyon ton/yıl)

Tüpraş İhracat

Tüpraş ve Pazar Büyümesi (%)

Tüpraş Beyaz Ürün satışlarındaki pazar payını, piyasadaki daha hızlı büyüyen diğer firmalara kıyasla artırmıştır.

Tüpraş'ın ortalama ithal ham petrol birim maliyeti Brent ortalamasının 3,77 dolar altında 68,7 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir. 2007 yılı içinde ithal edilen 23,3 milyon ton ham petrole 11,73 milyar ABD doları ödenmiştir.

Ana faaliyet alanı rafinaj olan Tüpraş, petrol kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için şirketin operasyonel kabiliyetini artırmaya yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gitmektedir. Bu kapsamda 2007 yılında birçok yeni ham petrol çeşidi rafinerilerde kârlılık ve verimliliği artırmak amacıyla denenmiştir. Tüpraş, İran, Rusya ve S. Arabistan gibi ülkelerin ulusal petrol şirketleriyle yıllık anlaşmalar yapmakta ve rafinerilerinde işlediği ham petrolü bu anlaşmalar aracılığıyla ithal etmektedir. Bunun yanı sıra, ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türleri için tedarik esnekliğini ve ilave opsiyonlarını artırmaya yönelik alımlar gerçekleştirmektedir. Piyasa koşulları izlenerek spot piyasadan zaman zaman yapılan alımların yanı sıra işlenen ham petrolün %8,1'lik kısmı da yerli ham petrolden karşılanmıştır.

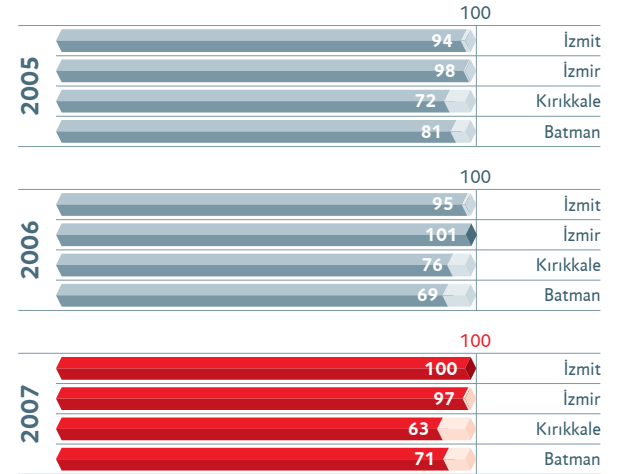
2007 yılında arz kaygılarıyla birlikte arama çıkarma yatırımlarında yaşanan gecikmelerin Opec'in politikasıyla birleşmesi sonucunda Dated Brent ham petrol fiyatı yükseliş trendini sürdürerek yıl ortalamasında 72,52 ABD doları/varil seviyesine ulaşmıştır. Ural ham petrolünün Brent ile olan makası yıl içinde daralmasına karşın, Tüpraş'ın ortalama ithal ham petrol birim maliyeti Brent ortalamasının 3,77 dolar altında 68,7 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir. 2007 yılı içinde ithal edilen 23,34 milyon ton ham petrole 11,73 milyar ABD doları ödenmiştir. Petrokimya ürünleri ithalatı için ödenen 28,7 milyon ABD doları da dahil olmak üzere Tüpraş'ın toplam ithal ürün faturası 1,44 milyar ABD doları olmuş, ham petrol ile birlikte Tüpraş'ın toplam ithalatı yaklaşık 13,17 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Rafinerilerde şarj optimizasyonu ile daha ağır ve yüksek kükürlü ham petroller işlenerek değişken marj ortamlarında kârlılıklar korunmuştur. 2007 yılında 22,5 milyar YTL net ciro elde eden Tüpraş, net kârını %58 artırarak 1,3 milyar YTL'ye yükseltmiştir.

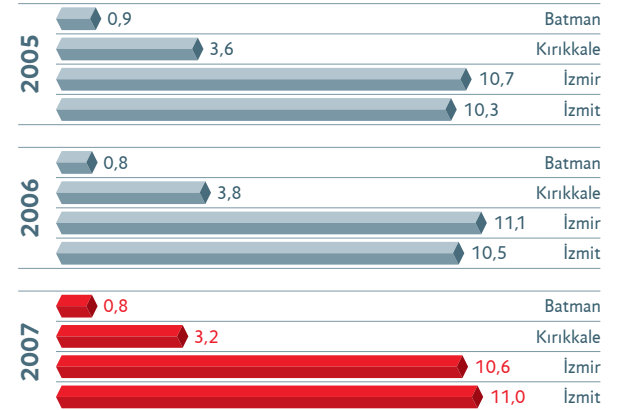
Yıllar içinde gerçekleştirilen modernizasyon çalışmaları ve yatırımlar sonucunda rafinerilerin Destilasyon Üniteleri'nin maksimum fiili kapasiteleri orijinal tasarımlarında tanımlanan kapasiteleriyle farklılaşmıştır. Bu doğrultuda EPDK'nın 29 Ağustos 2007 tarihinde onayladığı kapasite değişimiyle Tüpraş'ın yeni kapasitesi tasarım kapasitesi olan 27,6 milyon tondan 28,1 milyon tona yükseltilmiştir. İzmir Rafineri kapasitesi 1 milyon ton artırılarak 11 milyona çıkarılırken,

2007 yılında işlenen 25,6 milyon ton ham petrolden, 10,5 milyon tonu İzmit, 10,1 milyon tonu İzmir, 3,0 milyon tonu Kırıkkale, 0,7 milyon tonu Batman Rafinerilerinde olmak üzere toplam 24 milyon ton satılabilir petrol ürünü üretilmiştir.

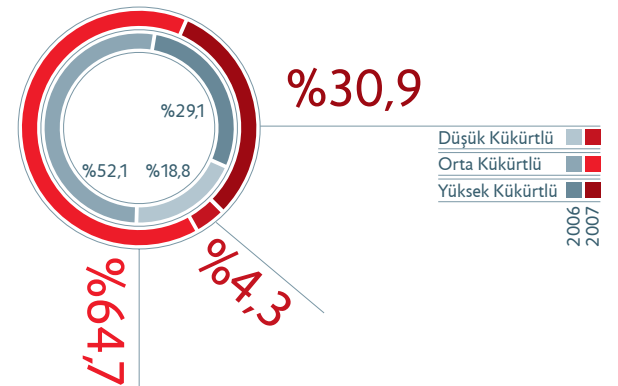
Tüpraş Rafinerileri'nde Kapasite Kullanımı (%)

İşlenen Ham Petrol (milyon ton)

Ham Petrol Temininde Kükürt Oranı

> Üretim

İzmit Rafineri kapasitesi de 11,5 milyon tondan 11,0 milyon tona indirilmiştir.

2007 yılında işlenen 25,6 milyon ton ham petrolden, 10,5 milyon tonu İzmit, 10,1 milyon tonu İzmir, 3,0 milyon tonu Kırıkkale, 0,7 milyon tonu Batman Rafinerilerinde olmak üzere toplam 24 milyon ton satılabilir petrol ürünü üretilmiştir. Ayrıca 2007 yılı sonunda İzmit Rafinerisi'ne bağlanan Körfez Petrokimya Tesisleri'nde 59,5 bin ton petrokimya ürünü elde edilmiştir.

2007 yılında özellikle fuel oil fiyatlarının rafineri marjlarını aşağı doğru çektiği dönemlerde, kârlılığının sürdürülebilmesi için beyaz ürün veriminin artırılmasını sağlayacak şekilde dönüşüm ünitelerinin maksimum seviyede kullanımıyla, optimum ham petrol işleme politikası izlenmiştir. Bu doğrultuda 2006 yılına göre %2,3 oranında bir düşüşle 25,6 milyon ton ham petrol işleyen Tüpraş, 24 milyon ton petrol ürünü üretmiştir. 2007 yılında kapasite kullanım oranı %91,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Rafineri marjlarının dalgalı seyrettiği bir ortamda bu politikanın uygulanması, Tüpraş'ın marjlarını Akdeniz Kompleks marjının üzerine taşıyan faktörlerden birisi olmuştur. 2006 yılına göre düşük maliyetinden dolayı daha ağır ve yüksek kükürlü ham petrol işlenmesine rağmen, Dönüşüm ve Kükürt Giderme Üniteleri'nin etkin kullanımı sonucunda, toplam üretim içinde beyaz ürünlerin payı 328 bin ton artışla %67,5'e yükselmiştir. Grafikte görüleceği gibi siyah ürün payı %32,9'dan %32,5'e gerilemiştir. Siyah ürünler içinde yer alan ve fuel oile göre daha yüksek katma değere sahip asfaltın toplam üretimdeki payı da %9,0'dan %9,5'e yükselmiştir. Yıl ortasından itibaren devreye yapılan büyük yatırımlar sonucunda beyaz ürünler içinde düşük kükürlü ve yüksek katma değerli jet yakıtıyla birlikte orta distilatların payında da artış sağlanmıştır. Jet yakıtının üretim içindeki oranı %8,8'den %10,8'e yükselirken, toplam orta distilatın üretim içindeki oranı da %39,7'den %40,4'e ulaşmıştır.

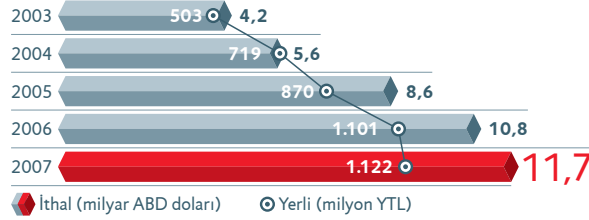
Tüpraş'ın yurtiçi petrol ürünlerinin fiyatları, CIF Genova Akdeniz Platts fiyatlarıyla doğrudan ilişkilendirildiği için, rafineri şirketlerinin kârlılık performansı ölçümlerinde Reuters tarafından günlük olarak yayınlanan Akdeniz brüt rafineri marjları baz alınmaktadır. Akdeniz-Ural kompleks rafineri marjı 2006 yılına göre değişmeyerek 5,32 ABD doları/varil seviyelerini korurken, Tüpraş 2007 yılında tamamladığı yatırımlar, gerçekleştirdiği operasyonel iyileştirmeler, aktif satış politikası ve şarj optimizasyonu sayesinde brüt rafineri marjını 5,86 ABD doları/varil düzeyinden 7,22 ABD doları/varil

Rafineri marjlarının düşük olduğu dönemlerde, sürdürülebilir kârlılık yaklaşımı çerçevesinde, beyaz ürün veriminin artırılmasını sağlayan optimum ham petrol işleme politikası izlenmiştir.

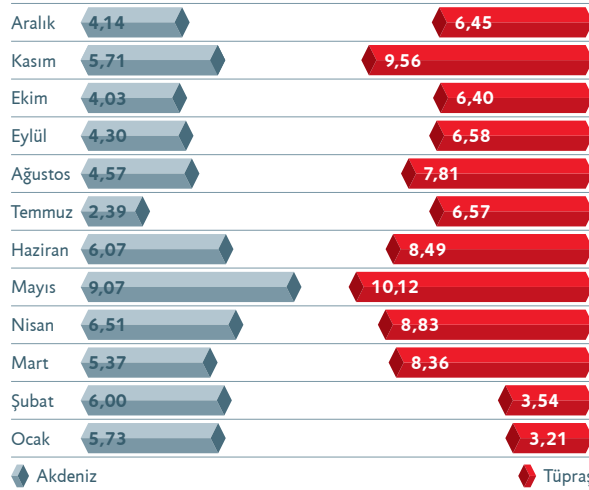
Ham Petrol Temini (milyon ton)

Ham Petrol Temini (milyar ABD doları)

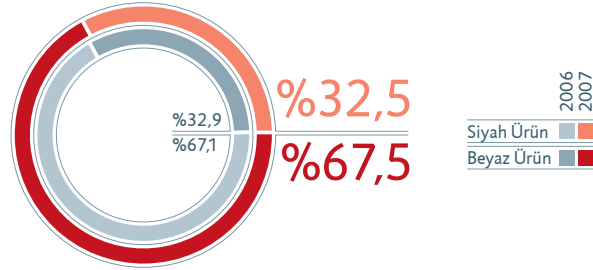
Tüpraş ve Akdeniz Kompleks Marjı (ABD doları/varil)

Jet yakıtının üretim içindeki oranı %8,8'den %10,8'e yükselirken, toplam orta distilatın üretim içindeki oranı da %39,7'den %40,4'e ulaşmıştır.

Tüpraş'ın gerçekleştirdiği yatırımlar, şarj optimizasyonu, iyileştirmeler ve aktif satış politikasıyla brüt rafineri marjını 7,22 ABD doları/varil düzeyine yükseltmiştir.

Siyah-Beyaz Ürün Üretim Karşılaştırması

Tüpraş Rafinerileri Üretimleri (bin ton)

Ürünler	2006	2007	Değişim %
LPG	799,2	761,2	(4,7)
Nafta	1.403,3	878,7	(37,4)
Benzinler	3.611,9	3.969,2	9,9
Jet Yakıtı/Gazyağı	2.155,7	2.587,9	20,1
Motorin	5.518,1	4.903,5	(11,1)
Motorin 50 ppm	2.097,4	2.203,5	5,1
Fuel Oil'ler	5.798,5	5.431,9	(6,3)
Asfaltlar	2.220,4	2.286,2	3,0
Makine Yağları	327,7	294,0	(10,3)
Diğer	658,3	663,6	0,8
Toplam	24.590,6	23.979,8	(2,5)

Tüpraş Rafinerileri Satışları (bin ton)

Ürünler	2006	2007	Değişim %
LPG	1.172,6	949,4	(19,0)
Nafta	1.009,9	771,0	(23,7)
Benzinler	1.813,8	1.896,6	4,6
Jet Yakıtı/Gazyağı	2.032,9	2.201,1	8,3
Motorin	6.653,3	6.636,9	(0,2)
Motorin 50 ppm	908,5	1.725,4	89,9
Fuel Oil'ler	3.627,1	2.954,0	(18,6)
Asfaltlar	2.179,2	2.291,5	5,2
Makine Yağları	305,8	307,7	0,6
Diğer	195,7	203,6	4,0
Toplam Yurtiçi Satışlar	19.898,8	19.937,2	0,2
Dış Satım	6.238,5	6.390,4	2,4
Toplam Satış	26.137,3	26.327,6	0,7

düzeyine yükseltmiştir. Böylece Tüpraş ile Akdeniz rafineri marjı arasında 2006 yılında 0,6 ABD doları/varil seviyesinde olan fark, 2007 yılında Tüpraş lehine daha da açılarak 1,9 dolar/varil seviyesine yükselmiştir. Tüpraş'ın rafineri marjını artıran diğer etkenler, güçlü ihracat altyapısı, yaygın satış ağı, ham petrol kaynak esnekliği, rafinerilerin ağır ve yüksek kükürtlü ham petrol işleyebilme kabiliyeti, önemli müşterilerle olan boru hattı bağlantısı ve yüksek depolama kapasitesi olarak sayılabilir. Bu gelişmede Tüpraş'ın özellikle rafinajda ikinci yarıyıldaki yüksek performansı birliktelikte stok etkisi ve döviz kurundaki aşağı yönlü seyrin de etkisi olmuştur.

Genellikle kârlılık potansiyelinin düşük olduğu kış aylarında, Akdeniz rafineri marjına göre zayıf seyreden Tüpraş rafineri marjı, grafikten de görüleceği üzere bahar aylarıyla birlikte Akdeniz rafineri marjının üzerinde hareket ederek, Mart ayında %56, Temmuz ayında %175, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla %71 ve %53 yukarıda performans göstermiştir. Yılın ilk yarısında Akdeniz rafineri marjının sadece %10 üstünde olan Tüpraş rafineri marjı, kârlılık potansiyelini artırma yolunda 2007 yılının ikinci yarısında İzmit Rafinerisi'nde yatırımlarımızın devreye alınmasıyla, yılın ikinci yarısında Akdeniz Rafineri Marjı'na göre %72 daha yüksek performans göstermiştir.

Tüpraş, 2007 yılında 26,33 milyon ton toplam ürün satışı gerçekleştirerek 2006 yılına göre toplam satışlarını %0,7 oranında 191 bin ton artırmıştır. Ulaşılan bu seviye tüm zamanların toplam ürün satış rekorudur. Ayrıca benzin, jet yakıtı, motorin ve asfalt satışlarında da tüm zamanların toplam satış rekoru kırılmıştır. Tüpraş katma değeri yüksek ürünlerin yurtiçi satış hacmini artırmayı hedeflemektedir. 2007 yılında ülke talebi de dikkate alınarak nafta yerine benzin, fiyat farkına bakılarak motorin yerine jet yakıtı maksimizasyonu tercih edilmiştir. Fuel oil yerine Türkiye'nin altyapı çalışmaları sonucu artan talebi karşılamak amacıyla Karayolları ve Belediyelere asfalt satış uygulaması 2007 yılında da sürdürülmüştür.

Yurtiçi satışlar ise %0,2 oranında artarak 19,94 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye'de doğal gaz kullanımının yaygınlaşması nedeniyle yurtiçi tüketimi yaklaşık %15 oranında daralan fuel oil satışları hariç tutulduğunda Tüpraş'ın yurtiçi satışları 16,98 milyon tonla 2006 yılına göre %4,4 oranında artmıştır. Yüksek kâr marjına sahip beyaz ürünlerin yurtiçi satışlardaki payı %70,4'ten %73,3'e yükselmiştir. Ayrıca Jet yakıtı motorin ve asfaltın yurtiçi satışlarında 2007 yılında ulaşılan miktarlar ile tüm zamanların yurtiçi satış rekorları kırılmıştır. Ulaşılan yurtiçi

> Üretim

satış rekorlarında, üretim yoluyla gerçekleştirilen satışların yanısıra ithal edilip satılan motorin satışlarının %41 oranında artırılarak 1,9 milyon tona yükseltilmesinin de önemli bir katkısı olmuştur.

Tüpraş, yalnızca ülke tüketimini karşılamakla yetinmeyip, küresel arenada da sektörün önemli oyuncularından biri olmayı hedeflemektedir. Bu stratejik hedef doğrultusunda faaliyet gösterdiği rafinaj sektöründe geliştirdiği teknolojik altyapı ile ürettiği nitelikli ürünleri yoğun rekabetin yaşandığı dünya pazarına da sunmakta; bunun sonucunda da son yıllarda giderek artan oranda ihracat ve müşteri potansiyeli elde etmektedir. 2007 yılında Tüpraş toplam ihracatının yaklaşık %70'i, yüksek kalite normlarının geçerli olduğu ABD, AB ve Singapur pazarına gerçekleştirilmiştir. Yurtiçi piyasanın ekonomik koşullara ve pazar koşullarına bağlı olarak daraldığı dönemlerde ortaya çıkan talep fazlası ürünlerin ihraç edilmesi, üretim ve stok maliyetlerinin aşağı çekilmesini sağlarken, döviz riskine karşı doğal korunma mekanizması oluşturmaktadır.

Tüpraş 2007 yılında 2,2 milyon ton kurşunsuz benzin, 2,7 milyon ton fuel oil, 562 bin ton motorin, 355 bin ton jet yakıtı ve 587 bin ton diğer petrol ürünleri olmak üzere toplam 3,38 milyar dolar değerinde 6,4 milyon ton ürün ihracatı ile geçtiğimiz yılın %11 üzerinde gerçekleşme sağlamıştır.

Enerji sektöründe hızla değişen arz ve talep dengelerine karşı esnek bir tutum sergilemenin önemini farkında olan Tüpraş, iç piyasadaki ürün açıklarını ve dönemsel talep artışlarını karşılayabilmek için ürün ithal etme yoluna gitmektedir.

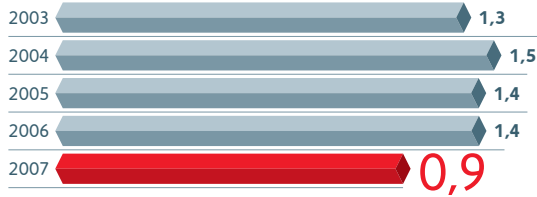
Tüpraş 2007 yılında 1,9 milyon ton yüksek kükürtlü motorin, 264 bin ton düşük kükürtlü fuel oil, 101 bin ton LPG, 8 bin ton bütadien, 51 bin ton aromatik yağ, 2 bin ton stiren olmak üzere toplam 1,4 milyar dolar değerinde 2,3 milyon ton petrol ve petrokimya ürünü ithal etmiştir.

2007 yılında toplam 3,38 milyar dolar değerinde 6,4 milyon ton ürün ihracatı ile geçtiğimiz yılın %11 üzerinde gerçekleşme sağlanmıştır.

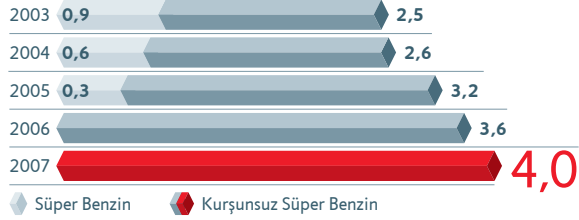
Üretim-LPG (bin ton)

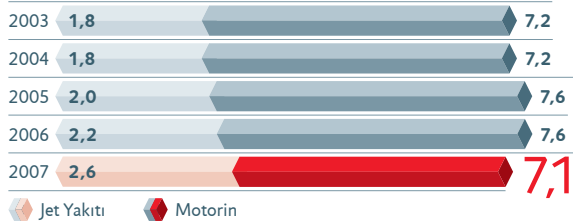
Üretim-Nafta (milyon ton)

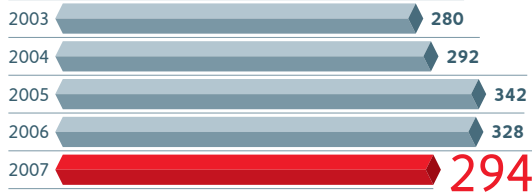
Üretim-Benzinler (milyon ton)

Üretim-Jet Yakıtı ve Motorin (milyon ton)

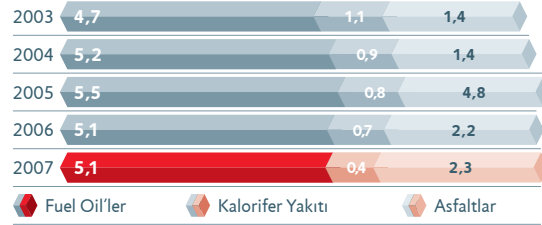
Üretim-Makine Yağı (bin ton)

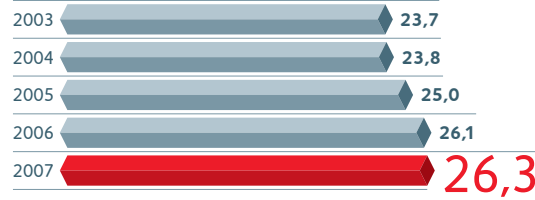
Tüpraş'ın ürettiği tüm ürünleri kapsayan Türkiye pazarında 2007 yılı tüketimi %2,3 artışla 31,1 milyon tona yükselmiştir. Taşıt yakıtları pazar payı ise 2007 yılında yaklaşık %2,5 oranında artarak %69'a yükselmiştir.

Sektör içindeki Tüpraş'a güven ve müşteri memnuniyetine verilen önemin sonucu Tüpraş 2007 yılında sektöre kıyasla daha hızlı bir büyüme kaydetmiştir. 2007 yılında Türkiye beyaz ürün tüketimi 6,1 artarken Tüpraş'ın yurtiçi beyaz ürün satışları %9,2 artmıştır.

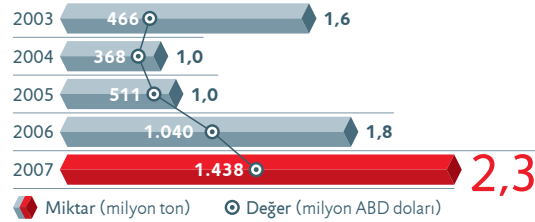
Üretim-F. Oil, Kal. Yak. ve Asfalt (milyon ton)

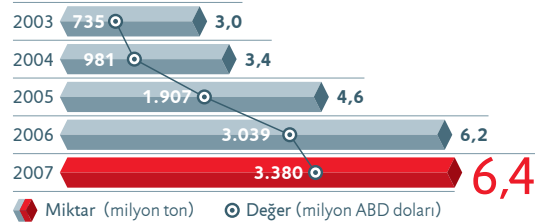
Toplam Satışlar (milyon ton)

Ürün Dış Alımı

Ürün Dış Satımı

Sektörde Tüpraş

Tüpraş'ın ürettiği LPG, solvent, nafta ve madeni yağ dahil tüm ürünleri de kapsayan Türkiye pazarında 2007 yılı tüketimi 2006 yılına göre %2,3 artışla 31,1 milyon tona yükselmiştir. Benzin, jet yakıtı ve motorinden oluşan tahmini taşıt yakıtları pazar payı ise 2007 yılında yaklaşık %2,5 oranında artarak yaklaşık %69'a yükselmiş bulunmaktadır.

Tüpraş'ın, Türkiye petrol ürünleri tüketiminde benzinde %75, jet yakıtında %92, fuel oil'lerde %88, asfaltta %100, düşük kükürlü 50 ppm motorinde %75 paya sahipken, daha fazla ithal imkânı bulunan yüksek kükürlü 2000 ppm motorinde sadece %61 olmak üzere sınırlı üretim kapasitesi nedeniyle toplam motorinde %63 pazar payına sahip olduğu tahmin edilmektedir.

Sektör içindeki Tüpraş'a güven ve müşteri memnuniyetine verilen önemin sonucu Tüpraş 2007 yılında sektöre kıyasla daha hızlı bir büyüme kaydetmiştir. 2007 yılında benzin tüketimi %2,9 azalırken Tüpraş'ın yurtiçi benzin satışları %4,6 artmıştır. Toplam motorin tüketimi %8,1 oranında büyürken Tüpraş yurtiçi motorin satışlarını %11,1 oranında artırmayı başarmıştır.

2007 yılı, piyasa disiplini adına sistemde kontrolün yaygınlaşması ve haksız rekabetin önlenmesi yönünde mesafelerin alındığı ve değişimin sürdürüldüğü bir yıl olmuştur. 2007 yılında başlatılan Ulusal Marker uygulamasıyla gerçekleşen sektörün düşük kaliteli ve kaçak ürünlerden kurtulması sürecinde, atılacak yeni adımlar ve yapılmakta olan yönetmelik değişiklikleri sektörde kayıt dışı ve düşük kaliteli ürün satışının engellenmesine katkıyı artıracaktır.

Bunun yanı sıra 2007 yılı içerisinde Ulusal Stok zorunluluğu kapsamında sektörde rafinajdan dağıtıma ve serbest kullanıcılara kadar herkesin katılımı ile yeni taslak kanun oluşturulmasına yönelik çalışmalara devam edilmiştir. Yasada tanımlanan ulusal stok zorunluluğunun üzerinde stoklama kabiliyetine sahip olan Tüpraş, bu kapsamda yürütülen çalışmaların tamamlanmasıyla sektörün önemli oyuncusu olmasının yanı sıra bu depolama hacmini ve kabiliyetini ülkenin stok yükümlülüğünü yerine getirmesinde kullanabilecektir.

+ Profesyonellik

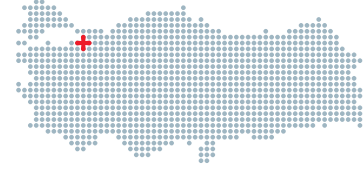
Sektöründe öncü, çevreye duyarlı Avrupa standartlarında üretim yapan Tüpraş kurumsal yönetim ilkelerine uyumda aldığı 7,91 not ile profesyonelliğini belgelendirmiştir.

İzmit Rafinerisi

Tüpraş'ın Avrupa Birliği standartlarında ürün üretimi doğrultusunda sürdürdüğü Ana Yatırım Planı'nın önemli kilometre taşlarından biri olan İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi'nin devreye girmesiyle halen AB standardı olan 50 ppm'in de altında 10 ppm motorin üretebilmektedir. En son teknolojiye sahip ünitelerin devreye girmesiyle birlikte Tüpraş'ın düşük kükürtlü motorin üretim kapasitesi yılda 2,5 milyon ton, benzin üretim kapasitesi ise 1 milyon ton artmıştır.

İzmit Rafinerisi Petrol Ürünü Üretimi (milyon ton)

İzmit Rafinerisi Petrol Ürünü Satışı (milyon ton)

İzmit Rafinerisi, üretime 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile başlamış ve yıllar boyunca gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve yatırımlar sonucunda 1982'de tasarım kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla ulaşmıştır. Beyaz ürün verimliliğini artırıcı modernizasyon çalışmaları sonucunda değişen ham petrol işleme tasarım kapasitesi Tüpraş'ın başvurusu sonucunda T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 29.08.2007 tarihli onayı ile 11,0 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

2007, İzmit Rafinerisi için çok önemli bir yatırımın hayata geçirildiği yıl olmuştur. Kur farkı ve finansman giderleri de dahil olmak üzere toplam 390 milyon ABD doları yatırım harcaması yapılmış, 10 ppm düşük kükürtlü motorin ve yüksek oktanlı benzin üretiminde artış sağlayan Dizel Kükürt Giderme ve Reformer Ünitesi Kasım ayında devreye alınmıştır.

Tüpraş'ın Avrupa Birliği standartlarında ürün üretimi doğrultusunda sürdürdüğü 2,2 milyar ABD doları tutarındaki Ana Yatırım Planı'nın önemli kilometre taşlarından biri olan İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi'nin devreye girmesiyle halen AB standardı olan 50 ppm'in de altında 10 ppm (tonda 10 gr kükürt) motorin üretebilmektedir. Kullanılan en son teknolojiye sahip ünitelerin devreye girmesiyle birlikte Tüpraş'ın düşük kükürtlü motorin üretim kapasitesi yılda 2,5 milyon ton, benzin üretim kapasitesi ise 1 milyon ton artmıştır. Bu yatırım, şirketimize 150, devletimize 780 milyon olmak üzere yılda yaklaşık 1 milyar ABD doları katma değer sağlamaktadır.

Türkiye petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %40'ının gerçekleştiği tüketim merkezinin odağında yer alan İzmit Rafinerisi, yeni ünitenin devreye girmesiyle birlikte 2009 yılından itibaren uygulanacak AB çevre normlarına uygun Euro-V standartlarında üretim yapabilir hale gelmiş, rafineriler için gelişmiş göstergesi olan Nelson Kompleksite endeksini de 7,78'e yükselterek Akdeniz Bölgesi'nin en gelişmiş rafinerileri arasında yer almıştır.

Ülkemizde kullanılan yüksek kükürt içerikli motorinlerin kullanımından tamamen düşük kükürtlü motorin kullanımına geçilmesiyle atmosfere bırakılan kükürt dioksit emisyonları yaklaşık 700 kat azalacaktır. Araçlardan kaynaklanan sera gazı emisyonlarının da önemli ölçüde azalmasıyla birlikte kükürt dioksit emisyonları yıllık 84 bin tondan 120 ton düzeyine inecektir. Bu açıdan motorin kullanan araçların kükürt dioksit emisyonlarının yok denecek kadar azalmasını sağlayacak yatırımların devreye girmesi çevre açısından da son derece önemli bir gelişmedir.

> İzmit Rafinerisi

İzmit Rafinerisi 2007 yılında 11 milyon ton ham petrol işleyerek, %100 kapasite kullanımına ulaşmış ve rafineri kuruluşundan bu yana tüm zamanların üretim rekorunu kırmıştır. Ana ürünler olarak, LPG, nafta, kurşunsuz benzin, jet yakıtı, gazyağı, motorin, HVGO, kalorifer yakıtı, fuel oil ve asfalttan oluşan 10,5 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İzmit Rafinerisi'nde 2007 yılında 869 bin ton artışla (%8,1) 11,6 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiş, jet yakıtı, motorin, asfalt ve kükürt satışlarında tüm zamanların rekoru kırılmıştır.

2007 yılında gerçekleştirilen diğer bir yenilik de, rafineriler ve bölgeler arası ürün ve talep dengesizliklerini giderip kapasite kullanımında optimizasyon sağlayarak kârlılığı artırmak amacıyla demiryolu taşımacılığına başlanmasıdır. Bu kapsamda Kırıkkale Rafinerisi'nden ilk parti kurşunsuz benzin demiryolu taşımasıyla İzmit Rafinerisi'ne getirilerek satışı gerçekleştirilmiştir.

Shell Global Solutions ile yürütülen "Operasyonel Mükemmellik Programı" kapsamında rafineri personelinin aktif katılımıyla 2007 yılı içerisinde seçilen 20 proje üzerinde iyileştirme çalışmalarına devam edilmiştir.

İzmit Rafinerisi'nde artan ürün çeşitliliği ve spekt iyileştirmeleri sonucunda operasyonel esnekliği artırmak ve iş fırsatlarından yararlanmak amaçlanmıştır. 108 bin m³ kapasiteli 2 adet motorin tankının inşası 2007 yılı içinde tamamlanmış, 80 bin m³ kapasiteli 2 adet motorin tankı da onarımdan geçirilmiştir.

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla İzmit Rafinerisi'nde rafinaj ve petrokimya faaliyetlerinde 1.608 personel çalışmaktadır.

İzmit Rafinerisi Petrokimya Faaliyetleri

Uygun arazi ve altyapısı nedeniyle rafinajda büyüme odaklı stratejik yatırımlar hedeflenen İzmit Rafinerisi Körfez Petrokimya Tesislerinde 2007 yılında tabloda da görüleceği üzere toplam 59,5 bin ton üretim ve 59,6 bin ton satış gerçekleştirilmiştir.

Körfez Petrokimya Tesisleri'nde ekonomik nedenlerden dolayı 14 Eylül 2007 tarihi itibarıyla SBR ve CBR Üniteleri'nde üretim faaliyetlerine son verilmiş ve yılsonunda ise petrokimya faaliyetleri yönetsel ve hukuksal açıdan yeniden yapılandırılıp İzmit Rafinerisi'yle birleştirilmiştir.

İzmit Rafinerisi Petrokimya Tesisleri'nde Karbon Siyahı Ünitesi'nde üretime devam edilmiş, pazar talepleri doğrultusunda 2006 yılında 51,8 bin tona ulaşarak 2 katına çıkarılan üretim miktarı, 2007 yılında 40,4 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

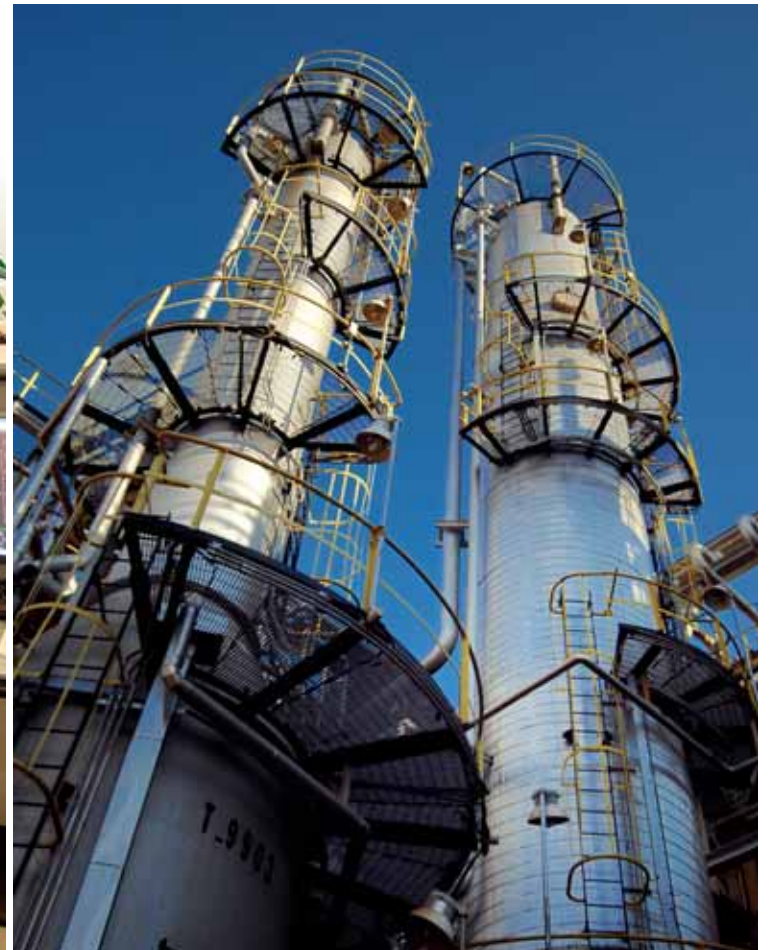
İzmit Rafinerisi Petrokimya Tesisleri Merkez Kalibrasyon Laboratuvarı, TÜRKAK (Türk Akreditasyon Kurumu) tarafından yapılan denetimler sonucu, TS EN ISO/IEC 17025:2005 Standartlarına göre kütle, sıcaklık, basınç ve elektriksel cihazların kalibrasyonları konusunda 2007 yılı içinde akredite edilmiştir.

Petrokimya Ürünü Üretim Miktarları

Ürünler (Ton)	2004	2005	2006	2007
Polistiren	2.208	373	-	-
Stiren Bütadien Kauçuk	30.345	14.686	17.256	15.784
CIS Polibütadien Kauçuk	14.206	9.665	5.086	3.286
Karbon Siyahı	32.686	26.820	51.788	40.379
Bütadien 1.3	25.421	3.903	-	-
Diğer	-	-	14	82
Toplam	104.866	55.447	74.145	59.481

Petrokimya Ürünü Satış Miktarları

Ürünler (Ton)	2004	2005	2006	2007
Polistiren	2.461	537	-	-
Stiren Bütadien Kauçuk	29.584	11.930	16.179	16.625
Polibütadien Kauçuk	13.513	7.896	5.373	4.959
Karbon Siyahı	32.885	8.507	51.050	37.162
Diğer	5	42	-	82
İç Satış Toplamı	78.488	48.912	72.602	58.828
İhraç Kayıtlı Satış Toplamı	125	-	48	-
Genel Toplam	78.613	48.912	72.650	58.828
İhracat	5.725	94	3.243	923
Toplam Satış	84.338	49.006	75.893	59.571

İzmir Rafinerisi

2007 yılında Rafineri'de üretim verimliliğinden çevre düzenlemelerine, iş güvenliğinden teknolojik gelişime kadar uzanan bir dizi önemli uygulama gerçekleştirilmiştir. Doğa şartlarının elverişli olduğu bir coğrafyada bulunması sayesinde İzmir Rafinerisi'ndeki 67 MW'lık kurulu kapasitesine ek olarak 8 MW'lık rüzgâr enerjisi santrali kurulması planlanmıştır.

İzmir Rafinerisi Üretimi (milyon ton)

İzmir Rafinerisi Satışı (milyon ton)

İzmir Rafinerisi, 1972 yılında Türkiye'nin artan petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile üretime başlamış ve o tarihten bu yana, önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonlarıyla 1987 yılı itibarıyla kapasitesini 10 milyon ton/yıla ulaştırmıştır. Destilasyon kapasitesindeki revizyonlar sonucunda artan ham petrol işleme kapasitesi Tüpraş'ın başvurusu ile T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 29.08.2007 tarihli onayı sonucu 11 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

İzmir Rafinerisi'nde 2007 yılında %97 kapasite kullanımı ile üretim gerçekleştirilmiş ve 10,6 milyon ton ham petrol işlenmiştir. Ana ürünler olarak LPG, nafta, kurşunsuz benzin, jet yakıtı, motorin, madeni yağ, kalorifer yakıtı, fuel oil ve asfalttan oluşan 10,1 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İzmir rafinerisi toplam üretimi içinde beyaz ürün payı %70'e ulaşmıştır. Türkiye'de 300.000 ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineri olan İzmir Rafinerisi ayrıca, petrokimya sanayi hammaddesi olan clarified oil ve nafta da üretmektedir.

İzmir Rafinerisi'nde 2007 yılında özellikle jet yakıtı üretiminde %25'lik bir artış kaydedilmiş ve 1,22 milyon ton üretim gerçekleştirilmiştir. Üretimdeki artışın yanısıra jet yakıtı, motorin, asfalt, soğuk işlem yağı ve extract satışlarında da tüm zamanların satış rekorları kırılmıştır.

2007 yılında Rafineri'de üretim verimliliğinden çevre düzenlemelerine, iş güvenliğinden teknolojik gelişime kadar uzanan bir dizi önemli uygulama gerçekleştirilmiştir. Doğa şartlarının elverişli olduğu bir coğrafyada bulunması sayesinde İzmir Rafinerisi'ndeki 67 MW'lık kurulu kapasitesiyle ek olarak 8 MW'lık rüzgâr enerjisi santrali kurulması öngörülmüştür. Üretim faaliyetleri için gerekli olan enerjiyi üretmek amacıyla kurulması planlanan santral yaklaşık 16,2 milyon ABD doları tutarında olacaktır. Bu santral için 1 Kasım 2007 tarihinde EPDK'ya lisans başvurusunda bulunulmuştur.

Shell Global Solutions ile ortak yürütülen "Operasyonel Mükemmellik Programı" kapsamında 2007 yılı içerisinde 28 projede iyileştirme çalışmalarına başlanmıştır.

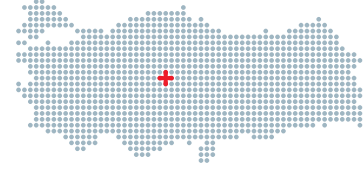
İzmir Rafinerisi'nde artan ürün çeşitliliği ve spekt iyileştirmeleri nedeniyle, operasyonel esnekliği artırmak amacıyla başlatılan yeni tank yapım projelerinden, 11 adet beyaz ürün tankının yapımı 2007 yılı içinde tamamlanmış, 2 adet ham petrol ve 10 adet ürün tankının yapımı sürmektedir.

Uluslararası ticarete satılan ve alınan ürünlerin analizlerinin TÜRKAK tarafından akredite edilmiş laboratuvarlarca yapılması zorunluluğu doğrultusunda, 21 Mayıs 2007 tarihinde İzmir Rafinerisi laboratuvarı 17 adet testten geçerek TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre akreditasyon belgesi almıştır.

7,66 Nelson kompleksitesine sahip Rafineri'de 2007 yılsonu itibarıyla toplam 1.263 personel çalışmaktadır.

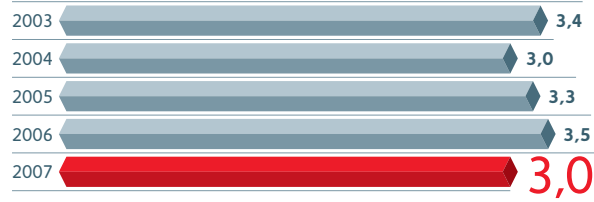

Kırıkkale Rafinerisi

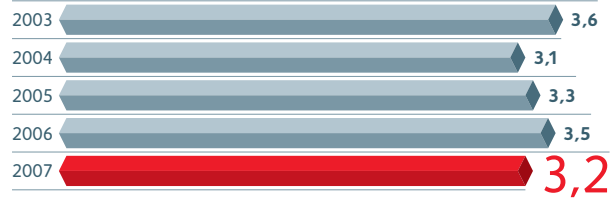

Tüpraş'ın ilk akredite laboratuvarı olan Kırıkkale Rafinerisi Laboratuvarı 2007 yılında APG The Measure of Quality otoritesi, su ve atık su parametrelerinde 8 analize ilişkin performansları sonucunda "Üstün Kalite Ödülü"ne layık görülmüştür.

Kırıkkale Rafinerisi Üretimi (milyon ton)

Kırıkkale Rafinerisi Satışı (milyon ton)

Tüpraş rafinerileri arasında en büyük alana sahip olan Kırıkkale Rafinerisi, aynı zamanda Türkiye'nin ve Tüpraş'ın en büyük kara tanker dolun kapasitesine sahiptir.

1986 yılında başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki birçok ilin petrol talebini karşılamak amacıyla kurulan Kırıkkale Rafinerisi, Hydrocracker ve İzomerizasyon Üniteleri ilaveleri ile genişletilerek Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir. Nelson Kompleksite Endeksinde Rafineri'nin mevcut kompleksitesi 5,32'dir. Yapımı devam eden dizel kükürt giderme ve CCR Reformer Üniteleri'nin 2008 yılı ortasında devreye girmeleriyle Rafineri'nin kompleksitesi 6,32'ye yükselecektir.

Yıllık 5 milyon ton ham petrol işleme kapasitesine sahip olan Rafineri'nin ham petrol ikmalı, BOTAS'ın Ceyhan Terminali'nden, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Ürün taleplerindeki sezonsallık nedeniyle Rafineri'nin 2007 yılı kapasite kullanımı %63 düzeyinde gerçekleşmiştir. Rafineri'de, 3,2 milyon ton ham petrol işlenmiş ve ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil ve asfalttan oluşan yaklaşık 3 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. Motorin satışlarında tüm zamanların rekoruna ulaşılmıştır.

Tüpraş'ın ilk akredite laboratuvarı olan Kırıkkale Rafinerisi Laboratuvarı 2007 yılında merkezi ABD'de bulunan APG The Measure of Quality otoritesi, su ve atık su parametrelerinde 8 analize ilişkin başarılı performansları sonucunda çeşitli ülkelerden katılan 327 laboratuvar arasında "Üstün Kalite Ödülü"ne layık görülmüştür.

Tüpraş'ın çevre ve iş sağlığına yönelik olarak titizlikle yürüttüğü çalışmalar sonucunda Kırıkkale Rafinerisi bu yıl da ISO 9001 Kalite, 14001 Çevre ve OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği belge yenileme denetimlerinden majör uygunsuzluk almadan başarıyla geçmiştir.

2007 yılında, demiryolu taşımacılığı canlandırılarak rafineri ürün satışlarının ve buna bağlı olarak kapasite kullanımının artırılması amacıyla Kırıkkale Rafinerisi'nde vagon dolun altyapısında iyileştirmeler yapılmış ve vagon dolun tartım sisteminde otomasyona geçilmiştir. Vagon dolun taşıma sistemi sayesinde artan ürün çeşitliliğine ek olarak operasyonel esnekliği artırmak amacıyla başlatılan 53 bin m³ kapasiteli yeni tank yapım projeleri 2007 yılı içerisinde sürdürülmüştür. 21,3 bin m³'lük MTBE/etanol tanklarının imalat ve montajı Mart 2008'de tamamlanacaktır.

Rafineri personelinin aktif katılımı ile Shell Global Solutions ile yürütülen "Operasyonel Mükemmellik Programı" çalışması kapsamında 2007 yılı içerisinde seçilen 14 proje üzerinde iyileştirme çalışmaları devam etmiştir.

Rafineri'de 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla çalışan personel sayısı toplam 908 kişidir.

Batman Rafinerisi

Yerli ham petrol kaynağına yakınlığının avantajlarını yaşayan Batman Rafinerisi, dönüşüm ünitelerine sahip olmamasına rağmen, operasyonel verimlilik ve etkinliğin artırılması yönünde devam eden çalışmalar doğrultusunda ürün satışlarını artırmıştır.

Batman Rafinerisi Üretimi (bin ton)

Batman Rafinerisi Satışı (bin ton)

Yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle 1955 yılında işletmeye açılan Batman Rafinerisi, Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşımaktadır. 1960 yılında gerçekleştirilen bir darboğaz giderme projesi ve 1972'de yeni ham petrol işleme ünitesinin devreye alınmasıyla Batman Rafinerisi'nin yıllık ham petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon ton/yıla ulaşmıştır.

2007 yılında 778 bin ton ham petrol işlenmiş ve ağırlıklı olarak asfalt, fuel oil ve motorinden oluşan yaklaşık 732 bin ton ürün üretilmiştir. Yerli ham petrol kaynağına yakınlığının avantajlarını yaşayan Rafineri, dönüşüm ünitelerinin bulunmaması nedeniyle basit bir konfigürasyona sahip olup, Nelson Kompleksite Endeksi 1,83'tür.

Rafineri için 2007 motorin, asfalt ve solventte satış rekorlarının kırıldığı bir yıl olmuştur. 2006 yılında 144 bin ton olan motorin satışı %68 oranında artarak 242 bin tona, asfalt satışı 354 bin ton'dan 448 bin tona, solvent satışına 7,5 bin ton'dan, 13,6 bin tona yükselmiştir.

2005 Mayıs ayında başlatılan Entegre Yönetim Sistemleri kurma çalışmaları 2006 Şubat ayında tamamlanmış ve diğer Tüpraş rafinerileri gibi Batman Rafinerisi'nde ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 belgelerine sahip olmuştur.

Temmuz 2007'de A grubu emisyon izninin alınmasıyla birlikte, baca gazı emisyon değerlerini düşürmek için bölge dışından getirilen Düşük Kükürtlü Fuel Oil Rafineri Proses Üniteleri'nde yakıt olarak kullanılmaktadır.

Rafineri personelinin aktif katılımıyla Shell Global Solutions ile yürütülen "Operasyonel Mükemmellik Programı" çalışması kapsamında 2007 yılı içinde 10 proje üzerinde iyileştirme çalışmalarına devam edilmiştir.

Türkiye'de son yıllarda artan asfalt tüketimiyle birlikte yüksek sezona hazırlık için kış aylarında asfalt üretimini artırmak amacıyla Batman Rafinerisi'nde toplam 78 bin m³ kapasiteli 3 adet asfalt tankı yapımı 2007 yılında tamamlanmış, asfalt ısıtma sistemlerinin 2008 yılının 1. çeyreğinde tamamlanması hedeflenmiştir.

Rafineri'de 2007 yılsonu itibarıyla toplam 474 personel çalışmaktadır.

Dağıtım

2007 yılında cirosunu %12 oranında artırarak 5 milyar ABD doları ciroya ulaşan Opet, güçlü altyapısı, gerçekçi vizyonu ve ülkenin geleceğine olan inancıyla son on yılın en hızlı ve istikrarlı büyüyen dağıtım şirketi haline gelmiştir.

Opet'in Sermaye Yapısı

	Hisse Adedi	(%)
Koç Grubu Payı		50,0
Tüpraş	60.000.000	40,0
Demir Export A.Ş.	7.005.000	4,7
Mogaz Pet. Gazl. A.Ş.	3.000.000	2,0
Akpa Day. Tük. Lpg A.Ş.	3.000.000	2,0
Zer Mer. Hiz. Tic. A.Ş.	1.995.000	1,3
Diğer Koç Grubu Payı	14	0,0
Öztürk Ailesi Payı		50,0
Fikret Öztürk	29.797.997	19,9
Nurten Öztürk	18.431.700	12,3
Filiz Gürgöze	6.918.847	4,6
Ufuk Öztürk	6.918.847	4,6
A. Şafak Öztürk	6.164.994	4,1
Güvenok Turizm San.	6.767.629	4,5
Toplam Sermaye	150.000.028	100,0

Opet'in Bağlı Ortaklıkları

Bağlı Ortaklık	Hisse %
Opet International Ltd.	100,00
Opet Trade B.V.	100,00
Opet Trade Ireland Ltd.	100,00
Opet Madeni Yağ Sanayi Ticaret ve Nak. A.Ş.	99,99
Opet Dış Ticaret ve Nakliyat A.Ş.	99,99
Opet Gıda ve İhtiyaç Mad. Turizm San. İç ve Dış Tic. A.Ş.	99,99
Opet Aygaz B.V.	50,00
TBS Denizcilik ve Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	49,00

Depolama Kapasitesi

Marmara Terminali	459.300 m ³
Mersin Terminali	240.000 m ³
Aliağa Terminali	66.000 m ³
Giresun Terminali	43.130 m ³
Körfez Terminali	37.500 m ³
Toplam	845.930 m³

2007 yılında Marmara Ereğlisi ve Giresun Terminali ile 854.930 m³'e yükselen depolama ve terminal kapasitesi Opet'in rekabet gücünü önemli ölçüde artırmıştır.

2007 yılında cirosunu %12 oranında artırarak 5 milyar ABD doları ciroya ulaşan Opet, güçlü altyapısı, gerçekçi vizyonu ve ülkenin geleceğine olan inancıyla son on yılın en hızlı ve istikrarlı büyüyen dağıtım şirketi haline gelmiştir. 2006 yılında %40 hissesi Tüpraş tarafından satın alınan Opet, Tüpraş'tan alacağı güçle yoluna daha güçlü ve kararlı adımlarla devam edecektir.

Opet Petrolcülük, 1992 yılında kurulmuş, perakende satışlar, ticari ve endüstriyel yakıtlar, madeni yağlar ve nakliye alanlarında faaliyet göstermektedir. Şirket, 2007 sonu itibarıyla Türkiye'nin, beyaz ürünlerde %15,3 pazar payıyla üçüncü, siyah ürünlerde ise %11 pazar payıyla ikinci büyük akaryakıt dağıtım kuruluşudur.

Akaryakıt dağıtım sektöründe Tüpraş'tan sonra ikinci en büyük depolama kapasitesine sahip olan Şirket, faaliyetlerini 689'u Opet, 586'sı Sunpet olmak üzere 1.275 istasyonu aracılığıyla yürütmektedir.

Altyapı yatırımlarına önem veren Opet, stratejik olarak önemli noktalara yeni terminaller inşa etmiş, faaliyette olanların ise kapasitelerini artırmıştır. 2007 yılında Marmara Ereğlisi ve Giresun Terminali tanklarının tam kapasite ile devreye girmesiyle 845.930 m³'e yükselen depolama ve terminal kapasitesi Opet'in rekabet gücünü önemli ölçüde artırmıştır.

Opet, her geçen gün sektördeki pazar payını artırmakta, Tüpraş ve Koç Topluluğu Şirketleri'yle oluşturduğu sinerjiyi kullanarak Türkiye'de tüketicinin ilk tercihi olmayı hedeflemektedir. Bu hedefe doğru yol alırken Opet'in benimsediği temel ilke çevreye ve hukuka saygıdan ödün vermeden, hizmet ve ürün alanlarında kalitesini artırarak müşteri memnuniyetini sağlamaktır. Opet, KALDER koordinasyonunda gerçekleştirilen Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi sonuçlarına göre akaryakıt sektöründe, 2006 yılında olduğu gibi 2007 yılında da en yüksek müşteri memnuniyetini sağlayarak sektör birinciliğini elde etmiştir. Ayrıca, Opet ISO 9001:2000 Kalite Belgesi'ne sahiptir.

Opet, sektöründe gerçekleştirdiği birçok atılımla yenilikçi bir çizgi izlemiştir. 98 oktan kurşunsuz benzini Türkiye'ye getiren ilk firma olmuş, 10 ppm motorini de Avrupa'dan önce tüketicisinin kullanımına sunmuştur.

Opet, 2007 sonu itibarıyla Türkiye'nin, beyaz ürünlerde %15,3 pazar payıyla üçüncü, siyah ürünlerde ise %11 pazar payıyla ikinci büyük akaryakıt dağıtım kuruluşudur.

Opet kuruluşundan bugüne sektöründe gerçekleştirdiği birçok atılımla yenilikçi bir çizgi izlemiştir. 98 oktan kurşunsuz benzini Türkiye'ye getiren ilk firma olmuş, ultra düşük kükürtlü dizel olarak bilinen 10 ppm motorini Avrupa'dan önce Türkiye tüketicisinin kullanımına sunmuştur.

Opet faaliyet alanlarını genişleterek, OW Bunker işbirliği ile kurulmuş olan TBS Denizcilik Şirketi ile Türkiye deniz yakıtları pazarına da girmiştir. Opet 2008 yılı içinde faaliyet alanlarını daha da genişleterek Exxon Mobil, BP ve Shell'in operasyonel ortaklığıyla havacılık sektörüne yakıt satışına başlamayı hedeflemektedir.

İzmir-Çiğli'de bulunan tesislerinde madeni yağ üretimi ve satışı yapmakta olan Opet Madeni Yağlar, Mayıs 2007'de Opet bünyesine alınmıştır. Ürünleri başta Ortadoğu ve Balkan ülkeleri olmak üzere 20 ülkeye ihraç edilen Opet Madeni Yağlar Entegre Kalite Sistem Belgeleri'ne sahiptir.

Opet, 2001 yılında marketçilik alanında dünya devi 7/Eleven'la işbirliği yapmış, bir istasyon ağı ve şehir merkezlerinde geniş bir mağaza zinciri oluşturmuştur. Bu sayede 24 saat kaliteli ürün ve hizmet sunumu gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Gelişen istasyon ağı, sunduğu yeni ürün ve hizmetlerle Opet sektörde farklılık yaratmış seçkin bir kuruluştur. Temiz Tuvalet Kampanyası, Yeşil Yol Projesi, Örnek Köy Projesi gibi projelerle sosyal yaşama destek veren Opet, Şubat 2006'da başlattığı Tarihe Saygı Projesi ile Gelibolu Yarımadası'nda büyük bir değişim gerçekleştirmiştir.

Opet Aygaz Bulgaria AD (OAB) 2003 yılında Opet ve Aygaz ortaklığında kurulmuş, Bulgaristan'ın her yanına dağılmış 17 istasyonu içeren bir ağa sahiptir.

DİTAŞ

DİTAŞ, 2007 yılında Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacı doğrultusunda 22,7 milyon ton ham petrol taşımıştır. Petrol ürünleri taşımaları ise 926,3 bin ton seviyesine ulaşmıştır.

DİTAŞ'ın Sermaye Yapısı

Hissedarlar	Hisse Adedi	Ödenmiş Sermaye (YTL)	(%)
Tüpraş	799.800.000	7.998.000	79,98
TSK Güçlendirme Vakfı	200.000.000	2.000.000	20,00
MOGAZ-AKPA-DEMİR Export	200.000	2.000	0,02
Toplam	1.000.000.000	10.000.000	100,00

DİTAŞ'ın Tankerlerine Genel Bakış

Tanker tipi	M/T Cumhuriyet Ham Petrol	M/T DİTAŞ Ürün
Yapım Yılı	2001	1982
Slop Deposu Kapasitesi (m ³)	377	170
Kargo Kapasitesi (Slop dahil) (m ³)	177.380	18.420
Dwt (Ton)	164.859	14.805
Brüt Tonaj (Ton)	84.476	8.763
Net Tonaj (Ton)	53.710	5.366
Uzunluk (M)	274,2	143,1

Finansal Göstergeler

milyon ABD doları	2005	2006	2007
Net Satışlar	139,2	164,6	134,5
İşletme Kârı	11,3	10,9	6,2
Net Kâr	13,1	14,2	14,6

DİTAŞ, Tüpraş dışında Petkim, Opet ve diğer dağıtım kuruluşlarına da ürün taşıma hizmetleri vermektedir.

Türkiye'nin önde gelen tanker ve denizcilik şirketi Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (DİTAŞ), Mart 1974'te, ham petrol ve petrol ürünlerinin yurtiçi ve uluslararası deniz taşımacılığında kullanılmak üzere çeşitli deniz taşıtları satın almak, kiralamak ve çalıştırmak amacıyla kurulmuştur.

İPRAŞ'ın DİTAŞ'taki %29 hissesi 1983 yılında, tüm kamu rafinerilerinin Tüpraş çatısı altında yeniden organize edilip gruplandırılması sürecinin sonunda Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş, ÖİB'nin elinde bulunan %50,98 oranında DİTAŞ hissesini, Ekim 2002'de 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alarak DİTAŞ hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur. Armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk ve römorkörcülük ve acentelik hizmetleri veren DİTAŞ, 30 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a büyük bir operasyon ve maliyet avantajı sağlamaktadır.

DİTAŞ, deniz taşımacılığının %98'lik bölümünü oluşturan ham petrol taşımacılığını Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirmektedir. Şirket ham petrol taşımacılığını sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiradığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

DİTAŞ ayrıca, Petkim'in yanı sıra Opet ve diğer dağıtım kuruluşlarına da ürün taşıma hizmetleri vermektedir.

5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu uyarınca Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na başvuru yapan DİTAŞ, 6 Aralık 2004 tarihinden itibaren 30 yıl süre ile taşıma faaliyeti yapmak üzere Taşıma Lisansı (deniz yolu) almıştır. DİTAŞ'ın Serbest Kullanıcı Lisansı'nın süresi 24 Mart 2009 tarihine kadar uzatılmış bulunmaktadır.

Şirket, DİTAŞ ve Cumhuriyet tankerleriyle merkez ofisi için ISO 9001-2000 Kalite Yönetimi, ISO 14001 Çevre Yönetimi ve ISPS Code (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) sertifikalarına sahiptir.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen 12 elementten oluşan Tanker Management Self Assessment sistemi 2007 yılında iş programına dahil edilmiştir. 2007 yılı içerisinde 3 elementle ilgili gereklilikler tamamlanmış olup diğer elementlerle ilgili çalışmalar sürdürülmektedir. DİTAŞ ayrıca, 2007 yılında KALDER'e, TURMEPA'ya üye olmuştur.

DİTAŞ, Tüpraş'a ait olan İzmit ve İzmir Rafinerilerinin deniz terminallerinde sahibi olduğu 9 adet römorkör ve 7 adet palamar botu ile kılavuzluk, römorkörcülük ve palamar hizmetleri vermektedir.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından talep edilen TMSA (Tanker Management Self Assessment) sistemi 2007 yılında iş programına dahil edilmiştir.

DİTAŞ'ın 2007 yılında ham petrol taşımaları Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacı doğrultusunda yapılarak 22,7 milyon ton olmuştur. Taşınan ham petrol miktarı Cumhuriyet tankerinin bakımda olması, Tüpraş'ın CFR bazlı ham petrol alımlarının artması ve işlediği ham petrol miktarının azalmasına bağlı olarak düşmüştür. Petrol ürünleri taşımaları ise 926,3 bin ton olmuştur.

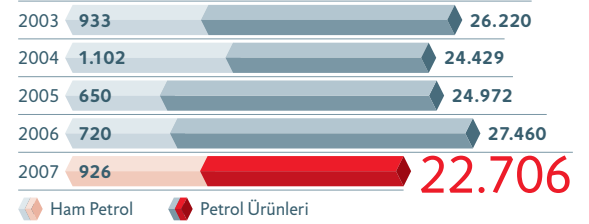
DİTAŞ, Tüpraş'a ait olan İzmit ve İzmir Rafinerilerinin deniz terminallerinde sahibi olduğu 9 adet römorkör ve 7 adet palamar botu ile kılavuzluk, römorkörcülük ve palamar hizmetleri vermektedir.

Bu hizmetlerde güvenlik ve verimliliği sağlayabilmek amacıyla dört adet 60 ton çekme kuvvetine sahip römorkör ve bir adet liman römorkörü inşaatı için RMK Tersanesi'yle anlaşma yapılmıştır. İnşaatı devam eden römorkörler 300 bin DWT büyüklükteki tankerlerin iskeleye yanaştırılıp ayrılması ve her türlü manevranın yaptırılması gibi özelliklere sahiptir. 2007 yılında İzmir Rafinerisi deniz terminalinde hizmet vermeye başlayan "Damla 5" liman römorkörünün yanısıra 2008 yılında 4 adet römorkör daha denize indirilmiş olacaktır.

DİTAŞ yerli ve yabancı tankerleri kiralarak, gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat veya ihracatçıları arasında aracılık görevi yapmaktadır.

DİTAŞ, kendi gemilerinin ve Tüpraş adına kiraladığı gemilerin acentelik hizmetlerini sağlamaktadır.

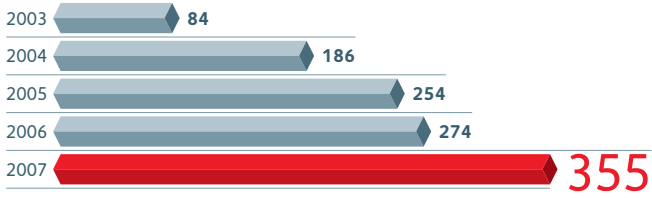
DİTAŞ Tarafından Taşınan Ham Petrol ve Petrol Ürünleri (bin ton)

Yatırımlar

2007 yılında, Tüpraş Rafinerilerinde toplam 413 milyon YTL (355 milyon ABD doları) yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir. 2005 yılı sonundan itibaren 629 milyon ABD doları yatırım harcaması yapılmıştır.

Yatırımlar (milyon ABD doları)

Toplam 390 milyon dolara mal olan, Tüpraş yatırım planının ikinci ve en önemli halkası İzmit Dizel Kükürt Giderme ve Yeni Reformer Ünitesi'nin açılışı 8 Kasım 2007 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş, rafinerilerini modernize edip Avrupa Birliği çevre standartlarına uygun ürünler üretmek ve böylece şirketin kâr potansiyeliyle birlikte rekabet gücünü artırmak için sürdürdüğü Ana Yatırım Planı'nı 2005 yılı sonundan itibaren hızlandırmıştır.

2007 yılında, Tüpraş Rafinerilerinde toplam 413 milyon YTL (355 milyon ABD doları) yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir. 2005 yılı sonundan itibaren 629 milyon ABD doları yatırım harcaması yapılmıştır.

26 Ocak 2006 tarihinde başlayan yeniden yapılandırma sürecinde, dizel kükürt giderme, benzin iyileştirme, fuel oil dönüşüm gibi büyük ölçekli yatırım projelerinin yanısıra Tüpraş'ın operasyonel etkinliğini artıracak, enerji verimliliğine ve kârlılığına çok önemli katkılar sağlayacak orta ve küçük ölçekli yaklaşık 60 adet yatırım projesi de bu dönemde başlatılmış olup hızla devreye alınmaktadır. Bu projelerin başlıcaları arasında ürün ve ham petrol tankları inşaatı, enstrüman ve elektrik sistemleri geliştirilmesi, vagon dolum ve boşaltma, ham petrol paçallama, ürün hazırlama, DCS kontrollü satış sistemleri, enerji ve buhar üretim sistemlerinin iyileştirilmesi sayılabilir. Her biri bir çok şirket için çok önemli yatırım niteliğinde olan bu projeler Tüpraş'ın daha da güçlü olmasını sağlayacaktır.

Ana Yatırım Planı kapsamındaki Dizel Kükürt Giderme Ünitesi projelerinin hedefi Avrupa Birliği motorin standartlarına uygun üretim yapmaktır. Avrupa Birliği'nde 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan 10 ppm (ağırlıkça %0.001) kükürt hedefine bugünden ulaşılmıştır. Kurşunsuz benzin üretiminde benzen, kükürt ve aromatik için geçerli Avrupa Birliği spesifikasyonlarında üretim yapılabilmesi yönünde gerekli yatırım çalışmaları sürdürülmektedir.

AB 2009 yılı ürün spektlerinde üretime yönelik Yatırım Programı'nın ilk halkası olan İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi 1 Eylül 2005 tarihinde devreye alınmıştır. Ardından, 196 milyon ABD doları dış kredi finansmanı ile karşılanan ve toplam 390 milyon dolara mal olan, yatırım planının ikinci ve en önemli halkası İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve Yeni Reformer Ünitesi'nin açılışı 8 Kasım 2007 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

2001 yılından itibaren art arda devreye alınan İzmir Rafinerisi CCR Reformeri ve İzomerizasyon Üniteleri, 2002 yılında devreye alınan İzmit Rafinerisi İzomerizasyon Ünitesi ve son olarak yine İzmit Rafinerisi'nde 2007 yılında devreye alınan Reformeri Üniteleri sayesinde Tüpraş'ın kurşunsuz benzin üretim kapasitesi 2007 yılında 1 milyon ton (4.500 m³/gün)

> Yatırımlar

daha artarak toplam benzin üretim kapasitesi 4,9 milyon tona yükselmiştir. Devam eden Kırıkkale Rafinerisi yatırımlarının da tamamlanmasıyla 2008 yılında kurşunsuz benzin üretim potansiyeli 5,8 milyon tona yükselecektir.

İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi'nin de 2007 yılında devreye alınmasıyla Tüpraş'ın AB Euro V spektlerinde düşük kükürtlü 10 ppm motorin üretim kapasitesi 2,5 milyon ton (8.500 m³/gün) daha artarak toplam motorin üretim kapasitesi 5,4 milyon tona yükselmiştir. Devam eden Kırıkkale Rafinerisi yatırımlarının da tamamlanmasıyla 2008 yılında 10 ppm motorin maksimum üretim kapasitesi yaklaşık 7,0 milyon tona yükselecektir.

Ürün spektlerinin yanısıra güvenli koşullarda elektrik üretmek amacıyla İzmir Rafinerisi'nde rüzgâr santrali kurulması için rüzgâr rejimi ölçümleri tamamlanmıştır. 8 MW gücünde olması planlanan rüzgâr santrali için 1 Kasım 2007 tarihinde EPDK'ya başvuru yapılmıştır. Lisans alındıktan sonra ihaleye çıkılması planlanmaktadır. Tüpraş planlanan bu yatırımla çevreyle uyumlu sürdürülebilir bir gelişmenin gerçekleşmesine katkıda bulunacaktır.

Devam Eden Önemli Projeler

Benzin İyileştirme Projeleri

Bu projeler 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren Avrupa Birliği'nde kurşunsuz benzinde geçerli kükürt içeriğinin maksimum 10 ppm, aromatik değerinin maksimum %35 ve benzen içeriğinin de %1 oranına indirgenmesine yönelik olarak uygulamaya alınmıştır. Hedeflenen özelliklerde benzin üretiminin gerçekleştirilebilmesi için, kükürt içeriği yüksek olan FCC benzininde kükürt giderme, benzen içeriği yüksek olan reformatta benzen giderme tesislerinin kurulması ve benzin paçalında oxygenate ilavesi yapılması planlanmıştır.

İzmit Rafinerisi Benzin İyileştirme Üniteleri ve Oxygenate Tankı Tesisi

Aromatik spesifikasyonu benzine oxygenate katılması ile sağlanabilecektir. Oxygenate olarak da MTBE kullanımı planlanmaktadır. Konuyla ilgili olarak 30.000 m³ nominal kapasiteli 2 adet tank, boşaltma, enjeksiyon, transfer ve paçallama sistemlerinden oluşan projenin detay mühendislik, montaj ve devreye alma hizmetlerine Süpervizörlük temini için "Foster Wheeler-Bimaş" firmasıyla çalışmalar başlatılmıştır.

İnşaat-montaj işleri için yapımçı şirket Gemont'la ve proje kapsamında yapılacak olan 2 adet oxygenate tankı inşaatı için Ordinat firmasıyla sözleşme imzalanmış olup, çalışmalar devam etmektedir. Proje kapsamındaki tüm kritik ekipman ve diğer malzemelerin siparişleri yapılmıştır.

İzmit Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi'nin de 2007 yılında devreye alınmasıyla Tüpraş'ın AB Euro-V spektlerinde düşük kükürtlü motorin üretim kapasitesi 2,5 milyon ton daha artarak toplam motorin üretim kapasitesi 5,4 milyon tona yükselmiştir. Devam eden Kırıkkale Rafinerisi yatırımlarının da tamamlanmasıyla 2008 yılında 10 ppm motorin maksimum üretim kapasitesi yaklaşık 7,0 milyon tona yükselecektir.

İzmit Rafinerisi Benzin Spesifikasyonlarını ve Aromatik Değerini İyileştirme

Litwin firması ile 21 Temmuz 2006 tarihinde Detay Mühendislik ile montaj ve devreye alma hizmetlerinin temini için anlaşma imzalanmış olup, Nisan 2008'de devreye alınması planlanmıştır.

Aromatik spesifikasyonu benzine MTBE gibi oxygenate'lerin katılımı ile sağlanacaktır. Konu ile ilgili olarak 30.000 m³ nominal kapasiteli 2 adet tank, boşaltma, enjeksiyon, transfer ve paçallama sistemleri tesisine başlanmıştır.

Benzin Aromatik Değerlerini İyileştirme Projesi mühendislik hizmetleri için LITWIN-RO firmasıyla anlaşma yapılmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve Reformer Ünitesi Tesisi

Projenin amacı motorinde istenilen kükürt değerlerinin sağlanmasıdır. Proje kapsamında rafineri benzin paçalının oktanını artırmak için yeni CCR Reformer Ünitesi yapılmaktadır. Proje kurşunsuz benzin üretimini artırırken, AB 2009 kurşunsuz benzindeki benzen standartlarını sağlayan proses yatırımını da içermektedir. Kurulan Reformer Ünitesi'nden elde edilen hidrojen, Dizel Kükürt Giderme Ünitesi'nin ihtiyacını karşılayacaktır.

Dizel işleme kapasitesi 4.500 m³/gün olarak belirlenen, lisans ve mühendislik paketi ABB firmasından temin edilen dizel kükürt giderme ünitesinin 2008 yılı ortalarında tamamlanması planlanmıştır. Projenin maliyeti euro ve dolar paritesine bağlı olup 2007 yılsonu itibariyle parite maliyeti dahil toplam yatırım tutarı yaklaşık 370 milyon ABD dolarıdır.

Proje kapsamındaki reformer ünitesinin kapasitesi 3.600 m³/gün olup, 101 RONC oktan kalitesine ulaşacak şekilde yüksek oktanlı reformate üreterek rafinerinin kurşunsuz benzin üretimi artırılabilecektir. CCR ünitesi lisans ve temel mühendislik paketi AXENS firmasından temin edilmiş olup, proje kapsamında ayrıca 20 MW kapasiteli bir adet buhar türbini de tesis edilecektir.

Proje anahtar teslimi, götürü bedel esaslı ile, 7 Temmuz 2004 tarihinde GS (Kore)/ Tecnicas Reunidas (İspanya)/GAMA/ALARKO konsorsiyumuna ihale edilmiş, Mayıs 2008'de devreye alınması planlanmıştır.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımı

Tüpraş, ülkemizde son yıllarda tüketimi hızla azalan yüksek kükürtlü fuel oil'i işleyerek, Euro V standardında motorin ve benzin gibi beyaz ürünlere dönüştürmeye yönelik yaklaşık 1,6 milyar ABD doları tutarındaki yatırımını 2008 yılında başlatmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi, dizel işleme kapasitesi 1,6 milyon ton olarak belirlenen, lisans ve mühendislik paketi ABB firmasından temin edilen 370 milyon ABD doları bedelli Dizel Kükürt Giderme Ünitesi'nin 2008 yılı ortalarında tamamlanması planlanmıştır.

Tüpraş, yüksek kükürlü fuel oil'i işleyerek Euro-V standardında motorin ve benzin gibi beyaz ürünlere dönüştürmek için yaklaşık 1,6 milyar ABD dolarlık yatırımı 2008 yılında başlatacaktır.

Ön çalışma ve proses seçim aşaması Tüpraş tarafından gerçekleştirilen fizibilitenin, detay maliyet analizi çalışması uluslararası bir teknik danışman firma tarafından tamamlanmıştır. Fuel Oil Dönüşüm projesi kapsamında Vakum Destilasyon, Fuel Oil Dönüşüm (Coker), Hydrocracker, Kükürt Giderme, Hidrojen (Steam Methane Reformer) Ünitesi ve Yardımcı Üniteler kurulacaktır.

Fuel Oil Dönüşüm projesi yatırımı İzmit Rafinerisi'nin Körfez Petrokimya Tesisleri'ndeki arazisinde mevcut altyapı kullanılarak inşa edilecektir. Proje süresi için 2008-2012 arasında 5 yıllık bir dönem öngörülmüştür. Yatırım tutarının yaklaşık %65'inin proje finansmanı yoluyla karşılanması düşünülmektedir. Detay mühendislik çalışmalarının tamamlanacağı 2008 yılında 22,5 milyon dolar harcama öngörülürken, toplam yatırım harcamalarının %30'unun 2010 yılında, %45'inin ise 2011 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Yatırım sonucunda 3,2 milyon ton Resid Fuel Oil'den yaklaşık 1,9 milyon ton motorin/jet yakıtı, 530 bin ton benzin (Oxygenate hariç) ve 160 bin ton LPG olmak üzere toplam 2,6 milyon ton değerli beyaz ürün elde edilirken, 600 bin ton petrol koku ve 100 bin ton kükürt üretilmektedir.

Bu yatırımla Tüpraş Rafinerileri'nde tüketim fazlası fuel oil kullanılarak, ülkemizin ihtiyacı olan ve ithalat yoluyla karşılanan LPG, Motorin ve Petrol Koku'nun yanısıra yüksek katma değerli kurşunsuz benzin üretiminde artış sağlanacaktır. Projenin tamamlanmasıyla 2013 yılı itibarıyla Tüpraş'ın ürün gamında motorinde %25, LPG'de %19, benzinde %14 artış sağlanırken, siyah ürün miktarı %50 oranında azalacak ve toplam beyaz ürün verimi %83'e yükselecektir. Üretilen beyaz ürün miktarı ve ülkemize yaratacağı katma değer unsurları dikkate alındığında, yeni bir rafineriye eşdeğer bu yatırımın tamamlanmasıyla Tüpraş İzmit Rafinerisi Nelson Kompleksitesi 7,8'den 11,5 seviyesine yükselmiş olacaktır.

Tüketim fazlası benzin ve fuel oil gibi ürünleri de üretmesi kaçınılmaz olan yeni rafineri inşa projelerine karşın bu proje, ülkemizdeki dizelizasyon süreci nedeniyle artan motorin açığının kapatılması yolunda en uygun çözüm olacaktır.

Proje sayesinde Tüpraş'ın elde edeceği yıllık FAVÖK artışı 500 milyon doların üzerindedir ve yatırımın İç Verimlilik Oranı (IRR) %31 seviyesine ulaşmıştır. Yatırımın geri dönüş süresi 5 yıldan daha kısadır.

İnsan, Toplum ve Çevre Sağlığı

Tüpraş, faaliyetleri nedeniyle zarar görebilecek her kesimin maruz kalabileceği olumsuz etkileri en aza indirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca SEÇ performansının ve çalışma şartlarının sürekli iyileştirileceğini ve ürünlerin çevreye uyumlu bir şekilde geliştirileceğini taahhüt etmektedir.

ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi ve OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikaları 2007 yılında yenilenmiştir.

Tüpraş çevresine, çalışanlarına, müteahhit çalışanlarına, müşterilerine, topluma ve faaliyetlerinden etkilenebilecek herkese gelebilecek her türlü zararı en aza indirmeyi hedeflemektedir. Tüpraş 2007 yılında yayımladığı politika çerçevesinde, hedeflere ulaşmak için yapılması öngörülen işleri belirterek Sağlık, Emniyet ve Çevre performansının ve çalışma şartlarının sürekli iyileştirileceğini ve ürünlerin çevreye uyumlu bir şekilde geliştirileceğini taahhüt etmektedir.

Tüpraş'ın örnek alınan, saygın ve başarılı bir kuruluş olması ve hedeflerine ulaşması için insan sağlığı, işletme güvenliği ve çevrenin korunması her zaman ön planda tutulmaktadır. Bu bağlamda SEÇ standartlarına tüm çalışanlarla birlikte müteahhit çalışanlarının da kararlı, titiz ve ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir.

ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi ve OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikaları 2007 yılında rafinerilerde ve Genel Müdürlük'te BSI firması tarafından denetimler yapılarak yenilenmiştir.

Tüpraş, rafinerilerin kârlılığını artırmak, mevcut ünitelerini daha güvenilir ve verimli çalıştırmak ve çalışanlarına daha emniyetli iş ortamı sağlamak amacıyla bu konularda uzmanlaşmış Shell Global Solutions Şirketi ile 2006 yılında Teknik Servis Anlaşması imzalamıştır. 2007 yılında bu kapsamda yapılan çalışmalar sayesinde iyileştirme yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Tüpraş yönetim sistemi, tüm işletme koşullarını iyileştirme çalışmalarını, çevre, sağlık, emniyet ve kalite standartlarını kapsamaktadır. Her rafineri yılda bir kez, Emniyet Çevre Müdürü Başkanlığı'nda oluşturulan komisyon tarafından SEÇ konularında denetlenmekte ve bu kapsamda Felaket Planı ve ISPS Kod Tatbikatları yapılmaktadır. Bağımsız kuruluşlar tarafından da SEÇ yönünden denetimler yapılmaktadır.

SEÇ yönetim sisteminde esas unsur ilgili verilerin kayıt altına alınması, raporlanması ve değerlendirilmesidir. Bu çalışmayı desteklemek için SEÇ performans göstergeleri belirlenmiştir.

Tüpraş'ta müteahhitler tarafından yapılan işlerde SEÇ konularını içeren müteahhit yönetim sistemi oluşturma çalışmaları da başlatılmıştır. Bu kapsamda müteahhit firmadan yapılacak işin risk değerlendirmesi ve iş tehlike analizleri talep edilmektedir.

İzmir Rafinerisi'nde elektrik üretmek amacıyla rüzgâr santrali kurulması için rüzgâr rejimi ölçümleri tamamlanmıştır. 8 MW gücünde olması planlanan rüzgâr santrali için 1 Kasım 2007 tarihinde EPDK'ya başvuru yapılmıştır.

Tüpraş'ın 2007 yılında toplam çevre harcamaları 30,5 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Çevre

Tüpraş, tesislerinin çalışması sürecinde insan ve çevreye verebileceği olası zararı en aza indirmeyi hedeflemektedir.

Rafinerilerde uygulamaya konulan Risk Değerlendirme Tablosu'nda (RDT) insan, varlık, itibara etkiyle beraber çevre olayları da değerlendirilerek riskler tespit edilmektedir. Yapılan kök neden analizleri sonucunda alınması öngörülen önlemler uygulanmaktadır.

Tüpraş, Haziran 2005 tarihinden başlamak üzere her yıl bağımsız bir kuruluşa Türkiye ve AB çevre mevzuatına uyum çerçevesinde çevresel yükümlülüklerinin değerlendirmesini yaptırmaktadır. 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla bu kuruluş tarafından öngörülen projelerin %83'ü tamamlanarak Tüpraş Rafinerileri çevre yönünden düşük risk seviyesinde değerlendirilmiştir. Tüpraş'ın 2007 yılında toplam çevre harcamaları 30,5 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Proseslerde kullanılan kimyasalların seçiminde malzeme güvenlik bilgi formlarına bakılarak çevreye en az zararlı olanlar tercih edilmektedir.

AB mevzuatında kimya sanayisine ilişkin çevre konulu birçok düzenleme bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi kimyasallar yönetimine ilişkin yeni stratejilerin uygulamasını öngören ve 30 Aralık 2006 tarihinde AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanıp Türkiye'de 1 Haziran 2007 tarihinde yürürlüğe giren REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi ve İzni Tüzüğüdür. Tüpraş bu çerçevede 2006 yılından başlayarak hem ürettiği ürünler hem de prosete kullandığı kimyasalların güvenlik bilgi formlarında bulunan bilgileri T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın envanter projesine aktarmış, konuyla ilgili gelişmeleri takip ederek, gerekli katkıları sağlamıştır.

Asbest içeren eternit çatı malzemelerinin ve boruların etrafındaki asbestli izolelerin değiştirilmesi tamamlanmıştır. Tüm ürün ve kimyasal madde depolama tankları periyodik olarak bakıma alınarak emniyetli işletmeleri sağlanmakta ve olumsuz koşulların ortaya çıkması engellenerek çevreye etki riski azaltılmaktadır.

> İnsan, Toplum ve Çevre Sağlığı

Katı Atıklar

Tüpraş, proses gereği oluşan tüm atıklarını kanunlar çerçevesinde tiplerine göre ayırarak uygun bertaraf işlemini gerçekleştirmek için lisanslı kuruluşlarla çalışmaktadır. 2007 yılında toplam 16.067 ton tehlikeli atık lisanslı kuruluşlara çevresel yönetmeliklere uygun bir şekilde bertaraf ettirilmiştir.

2007 yılında Kurşun Tetra Etil (TEL) depolama tankları, ilgili hatları ve ekipmanları bu konuda yetkin bir kuruluş tarafından tüm rafinerilerde sökülmüş, çıkan atıklar bertaraf edilmek üzere İngiltere'de lisanslı bir kuruluşa gönderilmiştir.

Emisyon

İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri'nin baca emisyon izinleri alınmıştır. Rafinerilerde emisyon izninin gereği olarak baca gazı emisyonları sürekli emisyon ölçüm analizörleriyle izlenmektedir. Rafinerilerde enerji tasarrufu ve verimlilik projeleri kapsamında yapılan çalışmalarla kazan ve fırınlarda verimliliğin artırılması sağlanmıştır. 2006 yılında İzmit Rafinerisi'nde devreye alınan Kojenerasyon Ünitesi'nde elektrik üretimiyle beraber ısı enerjisi elde edilmesi yakıt tüketiminde, emisyonlarda, özellikle CO₂ emisyonunda azalma sağlanmıştır.

Rafinerilerde Uçucu Organik Bileşik emisyonlarının azaltılması amacıyla ürün tanklarına çift sızdırmazlık sisteminin montajı devam etmektedir. Aynı kapsamda API seperatörlerinin üzerlerinin kapatılmasına başlanmıştır. Kırıkkale ve İzmir Rafinerileri'nde bazı ürünlerde alttan doluma geçilmiştir.

Atık Su Arıtma

Tüm rafinerilerimiz atık su deşarj iznine sahiptir. Atık su arıtma tesislerimizde yeni teknolojilere göre iyileştirmeler yapılmaktadır. Halen İzmir Rafinerisi'nde mevcut olan atık su geri kazanım sisteminin diğer rafinerilerde de kurulmasına başlanacaktır.

Rafinerilerde baca gazı emisyonları sürekli izlenmiş, ayrıca enerji tasarrufu ve verimlilik projeleri kapsamında kazan ve fırınlarda verimliliğin artırılması sağlanmıştır.

Toprak ve Yeraltı Suyu

Tüpraş Rafinerileri'nde oluşan tehlikeli atıkların yönetimi, çevre mevzuatı ve ilgili yönetmeliklerin etkin uygulanması, toprak ve yeraltı su kalitesinin sağlanması, rafinerilerin çevreye olan etkilerinin zaman içinde azaltılması ve kurumsal çevre imajının artırılması konularında çalışmak üzere danışman bir firmayla sözleşme imzalamıştır. Bu kapsamda firma öncelikle toprak ve yeraltı suyu gözlem kuyuları açarak ölçümler yapmıştır. Halen bu kuyulardan düzenli numuneler alınarak analize gönderilmektedir. Ayrıca analiz sonuçlarına göre risk analiz raporu hazırlanarak gerek görülen rafinerilerde iyileştirme çalışmalarına başlanmıştır.

Döküntü

Denizde meydana gelebilecek mahsul kaçaklarına etkin bir şekilde müdahale edilebilmesi için İngiltere'de bulunan Oil Spill Response Ltd. (OSRL) şirketi ile İzmit ve İzmir Rafinerilerini kapsayan anlaşma her yıl yenilenmektedir. Kıyı tesisi bulunan İzmit, İzmir Rafinerileri'nde iskelelerde ve gemilerde meydana gelebilecek yangın ve mahsul kaçaklarına müdahale edebilecek su ve köpük püskürtme sistemleriyle donanımlı römorkörler bulunmaktadır. Akaryakıt dökülmelerini kontrol altına almak ve toplamak için yüzer bariyerler, sıyırıcı ekipmanlar ve dispersant da her an kullanıma hazırdır.

Teknik Emniyet

Tüpraş'ın en önemli emniyet performans göstergelerinden biri olan Kaza Sıklık Oranı 2007 yılında SEÇ konularında yapılan iyileştirmeler sonucunda 2006 yılına göre %47 oranında azalmış ve 3,4 olarak gerçekleşmiştir.

1 Ocak 2008 tarihinden itibaren müteahhit çalışmalarından kaynaklanan iş kazalarının da şirket iş kazalarıyla birlikte değerlendirilmesine karar verilmiştir.

Tüpraş, SEÇ bilincini geliştirerek çalışanlar, yerel halk, ortakları, tüketiciler ve çevre için emniyetli çalışma ortamı sağlamak amacıyla emniyet risklerini minimuma indiren en ileri teknolojik hizmetleri temin etmektedir.

Tüpraş'ın en önemli emniyet performans göstergelerinden biri olan Kaza Sıklık Oranı 2007 yılında SEÇ konularında yapılan iyileştirmeler sonucunda 2006 yılına göre %47 oranında azalmış ve 3,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tüpraş, SEÇ bilincini geliştirerek çalışanlar, yerel halk, ortakları, tüketiciler ve çevre için emniyetli çalışma ortamı sağlamak amacıyla emniyet risklerini minimuma indiren en ileri teknolojik hizmetleri temin etmektedir.

Bu kapsamda rafinerilerde riskler belirlenerek sürekliliği olan sonuç odaklı koruyucu önlemler uygulanmaktadır. İlk olarak RDT Rehberi yayımlanarak, rafinerilerde uygulanmaya başlanmıştır. Buna bağlı olarak Tehlike ve Etkilerin Yönetimi Süreci'nde, risklerin fark edilmesi, yönetilmesi ve kritik işlere kaynak aktarılmasına yönelik uygulamalara öncelik verilmektedir. RDT uygulamaları sonucunda belirlenen risk dereceleri doğrultusunda yapılması gerekli kök neden analizi metodları "Tripod Beta" ve "Hata Ağacı" eğitimleri ilgili personele verilmiştir.

SEÇ politikamız kapsamında rafinerilerdeki performansın izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla kullanılan bir diğer rehber de Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama (OSAR) Rehberi'dir. OSAR'ın daha etkin ve yaygın bir şekilde işleyişini sağlamak ve sorumlulukları belirlemek amacıyla OSAR İletişim Planı hazırlanmıştır. OSAR, 2008 yılında resmi olarak uygulamaya konulacaktır. Olayların sonuçlarından çıkarılacak ders ve kazanılan deneyimlerle her türlü olumsuzlukları en aza indirerek, performans artışının sürekliliğinin sağlanması planlanmaktadır.

SEÇ kültürü, risk değerlendirme, görünür liderlik ve olay inceleme prosedürleri konularında tüm rafinerilerde eğitimler verilmiş ve uygulamalar başlatılmıştır.

Kaza Sıklık Oranı

> İnsan, Toplum ve Çevre Sağlığı

Acil durumlara hazırlanmak için yılda en az altı kez yangın, bir kez de felaket planı tatbikatları yapılmaktadır.

SEÇ konularındaki çalışmalar ile rafineri ünitelerinde "Görünür Liderlik" uygulaması kapsamında tüm yöneticiler emniyet turlarına katılmışlar ve çalışanlarla SEÇ kültür testleri yapmışlardır. Bu testler sonucunda olaylara müdahaleci ile hesaplı dengeli arasında bir kültür seviyesi belirlenmiştir. Tüpraş'ın hedefi tüm personelin bilinçlendirilmesiyle SEÇ politikası alanında üst seviyelere ulaşmaktır.

Emniyet turlarıyla yönetim sistemleri ışığında uygulamadaki eksiklikler tespit edilmiş, çalışma ortamında maruz kalınan riskler belirlenmiş ve çalışanların da katkısı sağlanarak gerekli önlemler alınmıştır.

Tüpraş'ın tüm personelinin yangınla mücadele ve iş güvenliği konularında bilinçlenmesini sağlamak amacıyla Emniyet Haftası düzenlenmektedir.

"Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği" kapsamında rafinerilerde gürültü ölçümleri yapılarak gerekli önlemler alınmıştır.

Teknik emniyet ve yangınla mücadele sistemleri, en son teknoloji ürünü yangın arazözleri, yangın pompaları ve diğer ekipmanlarla modernize edilmiş, böylelikle yangın ve doğal afetlerin doğurabileceği riskler en aza indirilmiştir.

Sağlık

Yıllık periyotlarla detaylı sağlık kontrolleri gerçekleştirilmektedir. Çalışma şartları nedeniyle özel muayene ve tetkik gerektiren ünitelerde çalışanların kontrolleri ve portör muayeneleri yapılmaktadır.

Rafinerilerde çalışanların onda birine ve Genel Müdürlük'te çalışanların yirmide birine ilk yardım eğitimleri aldırılmaktadır.

Hastalıklar ve hastalıklardan korunma konusunda çalışanlara gerek elektronik ortamda gerekse bilgilendirme toplantılarında sunumlar yapılmaktadır.

Acil Durumlara Hazırlık

Çalışanlarımızın acil durumlarda emniyetli bir şekilde hareket edebilmelerini sağlamak amacıyla rafinerilerde yılda 6 defadan az olmamak üzere yangın tatbikatları ve yılda bir defa felaket planı tatbikatları uygulanmıştır. Bu tatbikatlarda Genel Müdürlük Kriz Merkezi faal duruma getirilerek uydu sistemiyle eşzamanlı olarak tatbikatların izlenmesi sağlanmıştır.

Deprem, sel, deniz, akarsu ve toprak kirliliği gibi acil durumlarda yapılması gerekenlerin belirlendiği Kriz Merkezi ve Acil Durum Yönetimi Standardı, Felaket Planı Standardı ve Deniz, Akarsu ve Toprak Kirliliği ile Mücadele Standardı oluşturulmuştur.

Kalite

Tüpraş, tüm faaliyetlerinde kalite, çevre, toplum ve çalışan sağlığına olan duyarlılığını ön planda tutmuş ve bu bilinçten hareketle bütün rafinerilerinde ISO 9001: 2000 Kalite, ISO 14001 Çevre, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri belgelerine sahiptir. 2007 yılında yapılan denetimler başarıyla sonuçlanmış, belgeler yenilenmiştir.

Beş Aşamalı Mükemmelliğe Yolculuk Programı'nın ikinci aşamasını başarıyla tamamlayan Tüpraş, kaliteli bir biçimde yönetilen mükemmel bir kuruluş olma yolunda ilerlediğinin göstergesi olan Mükemmellikte Yetkinlik Belgesi'ni almaya hak kazanmıştır.

Tüpraş, tüm faaliyetlerinde kalite, çevre, toplum ve çalışan sağlığına olan duyarlılığını ön planda tutmuş ve bu bilinçten hareketle bütün rafinerilerinde ISO 9001:2000 Kalite, ISO 14001 Çevre, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri belgelerine sahiptir. 2007 yılında, BSI Eurasia Yönetim Sistemleri Belgelendirme Ltd. Şti. tarafından rafinerilerde yapılan denetimler başarıyla sonuçlanmış, belgeler yenilenmiştir.

Kırıkkale Rafinerisi Deney Laboratuvarı TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre 3 Kasım 2006 tarihinde toplam 17 adet akaryakıt analizi üzerinden Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiştir.

2007 yılında TÜRKAK tarafından yapılan denetimler sonucu Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarları'nın Yeterliliği için Genel Şartlar Standartları'na göre Sıvı Petrol Ürünleri ve LPG Deneyleri'nden ilk olarak Kırıkkale Rafinerisi akredite olup uluslararası geçerliliğe sahip olmuştur. Ardından İzmit, İzmir ve Batman Rafinerileri'nin laboratuvarları da akredite edilmiş ve Tüpraş'ın tüm laboratuvarlarında petrol ürünlerine yapılmış olduğu deneyler sonrasında ortaya çıkan sonuçlar itibariyle uluslararası geçerliliğe sahip olmuşlardır.

Körfez Petrokimya Tesisleri Merkez Kalibrasyon Laboratuvarı da, TÜRKAK tarafından yapılan denetimler sonucunda TS EN ISO/IEC 17025:2005 Standartlarına göre kütle, sıcaklık, basınç ve elektriksel cihazların kalibrasyonları konusunda akredite edildi. Tüpraş Laboratuvarları'nın akreditasyon belgesi almış olması, Tüpraş'ın ticari faaliyetleri açısından da son derece önemli bir gelişmedir.

Tüpraş, Yönetim Sistemleri belgelerine sahip olmayı, toplam kalitede varılacak son nokta olarak değil, yalnızca bir aşama olarak değerlendirmekte ve tüm çalışmalarını bu görüş doğrultusunda sürdürmektedir.

Tüpraş, Ulusal Kalite Hareketi ve Mükemmelliğe Yolculuk Programı'na katılımın ilk adımı olan İyi Niyet Bildirgesi'ni Türkiye Kalite Derneği ile 4 Nisan 2006 tarihinde imzalamış ve Toplam Kalite Yönetimi'nde sürekli bir gelişim aracı olan EFQM Mükemmellik Modeli'ni uygulamaya almıştır.

Beş Aşamalı Mükemmelliğe Yolculuk Programı'nın ikinci aşamasını başarıyla tamamlayan Tüpraş, kaliteli bir biçimde yönetilen mükemmel bir kuruluş olma yolunda ilerlediğinin göstergesi olan Mükemmellikte Yetkinlik Belgesi'ni almaya hak kazanmıştır.

İnsan Kaynakları Politikası ve Tüpraş Çalışanları

Tüpraş personel temini sürecini büyük bir titizlik ve özen içinde gerçekleştirmektedir. 2007 yılında, İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde, genç ve yönetici profiline uygun nitelikte 489 personel Tüpraş Ailesi'ne katılmıştır. Tüpraş'ta 2007 sonu itibariyle toplam 4.507 personel çalışmaktadır.

Tüpraş'ın insan kaynakları politikasına verdiği önemin en büyük göstergelerinden biri, bu konunun Şirket Hedefi ve Değerleri kapsamında ele alınmasıdır. Tüpraş en büyük yatırımını insan faktörüne yapmaktadır.

Personel temini sürecinde nitelikli işgücüne öncelik verilmesi ve personelin çalışma ortamında en etkin ve verimli biçimde değerlendirilmesi Tüpraş'ın insan kaynakları politikasının temelini oluşturmaktadır. Tüpraş, 2006 yılında Hedef Skor Kart Sistemi'ni yönetim kadrosunda uygulamaya geçirmiştir. 2007 yılındaysa Hedef Kart Sistemi tüm kapsam dışı çalışanlara yayılmış, performans odaklı yönetim anlayışına geçilmiştir. Şirket, çalışanlarının kişisel gelişimlerini yakından izlemenin, onlara eşit fırsatlar sunmanın, motivasyonlarını yüksek tutmanın ve kariyer planlamalarında etkin bir biçimde yer almanın, güçlü ve verimli bir organizasyon yapısı için vazgeçilmez önkoşul olduğunun bilincindedir.

Tüpraş personel temini sürecini büyük bir titizlik ve özen içinde gerçekleştirmektedir. 2007 yılında, İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde, genç ve yönetici profiline uygun nitelikte 489 personel Tüpraş Ailesi'ne katılmıştır. Tüpraş'ta 2007 sonu itibariyle toplam 4.507 personel çalışmaktadır.

Tüpraş'ın insan kaynakları politikasına verdiği önemin en büyük göstergelerinden biri, bu konunun Şirket Hedefi ve Değerleri kapsamında ele alınmasıdır. Tüpraş en büyük yatırımını insan faktörüne yapmaktadır. Şirket, eğitimin, verimli bir gelişim için vazgeçilmez unsurlardan biri olduğuna kesinlikle inanmaktadır. Bu anlayış doğrultusunda kariyer planları organizasyon şemasının hangi basamağında olursa olsun ayırım gözetmeksizin tüm çalışanların kişisel ve mesleki yetkinliklerini artırma hedefi doğrultusunda hiçbir fedakârlıktan kaçınılmadan yapılmaktadır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için şirket içi eğitim programlarının yanısıra yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli eğitim kurumlarının sunduğu hizmetlerden de yararlanılmaktadır. 2007 yılında Tüpraş çalışanlarının 8.084'ü yurtiçinde, 640'ı ise yurtdışında sempozyum, inceleme, araştırma, kurs ve konferanslara katılmıştır.

Tüpraş, çalışanlarına güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sunmak için her türlü olanağını seferber etmiştir. 2007'de toplam 16.706 çalışanına teknik emniyet, sivil savunma, operatör oryantasyonu konularında şirket içi eğitim sağlanmıştır.

Rafinaj sektöründe nitelikli ve deneyimli işgücü çok önemlidir. Sahip olunan insan kaynağının yenilenmesi ve geliştirilmesi hedefi doğrultusunda iş barışında, çalışan motivasyonunda hiçbir olumsuzluk yaşanmadan 900 nitelikli genç personelin Tüpraş ailesine katılımı sağlanarak işgücünde 1/3 oranında yenilenme gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş'ın İnsan Kaynakları platformundaki vizyonu, "Doğru İşe Doğru İnsan", "Performansa ve Yetkinliklere Bağlı Ücret", "Başarıya Bağlı Değerlendirme", "Herkes İçin Eşit Fırsat" ilkeleri doğrultusunda insan gücünü sürekli geliştirmek ve rekabet ortamında kalıcı bir üstünlük sağlamaktır.

Şirket, çalışanlarına güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sunmak için her türlü olanağını seferber etmiştir. 2007'de toplam 16.706 çalışanına teknik emniyet, sivil savunma, operatör oryantasyonu konularında şirket içi eğitim sağlanmıştır. Kurum, tarihinde ilk kez gerçekleştirilen Çalışan Memnuniyeti Anketi'nin sonuçlarını değerlendirerek çalışma ortamını daha da iyileştirmeye yönelik ciddi bir adım atmıştır.

Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

Tüpraş, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uymayı ve gelişen koşullara bağlı olarak uyum sağlanacak konularda düzenlemeler yapmayı benimsemiştir.

Tüpraş Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri ve Yönetim Kurulu olmak üzere dört ana başlık altında yapılan Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'nun sonucunda 10 üzerinden 7,91 (%79,12) notu ile derecelendirilmiştir. Ölçüleme Türkiye'de Sermaye Piyasası Kurulu lisansı ile kurumsal yönetim derecelendirme faaliyetinde bulunan SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. tarafından yapıldı. Söz konusu ilkelerin yürütülmesi Şirketimizin temel amaçlarından olup Şirketimizce sürdürülen çalışmalar bu ilkelerin sorumluluğu çerçevesinde takip edilmektedir.

SPK'nın konuya ilişkin ilke kararı çerçevesinde, farklı şekilde ağırlıklandırılmış olan Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri ve Yönetim Kurulu ana başlıkları altında yapılan değerlendirme sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Ana Başlıklar	Not (%)
Pay Sahipleri	77,34
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	88,31
Menfaat Sahipleri	88,09
Yönetim Kurulu	62,65
Toplam	79,12
Firma Notu	7,91

Tüpraş elde ettiği bu not ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum sağladığını ve çoğu gerekli politika ve önlemleri uygulamaya soktuğunu kamuya ve hissedarlarına verdiği değeri tescil ettirmiştir.

2007 yılı faaliyet dönemini kapsayan Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporumuz, söz konusu ilkelerin, uygulanabilen ve uygulanamayan hususlarını içerecek şekilde, aşağıda bilgilerinizi sunulmuştur.

Ayrıca, aşağıda yer alan Kurumsal Yönetim Uyum Raporumuz, Şirketimizin internet adresine 'www.tupras.com.tr' ulaşarak da incelenebilir.

BÖLÜM I: PAY SAHİPLERİ

Pay Sahipleri ile İlişkiler Birimi

Pay Sahipliği haklarının kullanılmasında mevzuata, esas sözleşmeye ve diğer şirket içi düzenlemelere uyulmakta ve bu hakların kullanılmasını sağlayacak her türlü önlem alınmaktadır.

Şirketimizde Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü ile Mali İşler Müdürlüğü bünyesinde kurulu Sermaye Hareketleri Bölümü koordineli çalışarak pay sahipleri, yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılar ile ilişkileri yürütmektedir.

Ticari sır niteliğinde olmayan tüm sorulara, eşitlik ilkesi gözetilerek Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü (YSP) tarafından cevap verilmektedir. Kurumsal bazda Tüpraş hissesine sahip olanlar veya potansiyel yatırımcılar, hazırlanan sunum ve telekonferansların yanısıra yurtiçi ve yurtdışı toplantılar yoluyla da düzenli ve güncel olarak bilgilendirilmekte bu sayede pay sahiplerinin yönetim ile aktif iletişimi sağlanırken, istenilen her türlü bilgiyi kaynağından elde etmeleri mümkün olmaktadır. Ayrıca Şirket'le ilgili tüm güncel bilgilere yer verilmesine özen gösterilen Tüpraş web sitesi yoluyla da kamuoyunun ve hissedarların bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır. YSP, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

YSP ve Mali İşler Müdürlüğü bünyesinde bulunan Sermaye Hareketleri Koordinatörlüğü'nün başlıca faaliyetleri:

- Sermaye piyasası faaliyetlerini yürütmek (SPK ve İMKB ilişkileri, sermaye artırım, temettü ödemeleri vb.);
- Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki mevzuata, Ana Sözleşme'ye uygun yapılmasını sağlamak;
- Genel Kurul toplantılarında pay sahiplerine sunulacak dokümanları hazırlamak,
- Toplantı tutanaklarının usulüne uygun tutulması amacıyla gerekli çalışmaları yapmak,
- Kamuoyunu aydınlatma ile ilgili her türlü hususun ilgili mevzuata uygun şekilde gerçekleşmesini gözetmek ve izlemek;
- Pay sahipleri, yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılar ile ilişkileri yürütmek;
- Tüpraş hisse senetlerinin kote olduğu İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler Borsalarına yasal yükümlülüklerden doğan, düzenli, zamanında ve eksiksiz bilgi akışının yerine getirilmesi için Şirket'in finansal, operasyonel ve yönetsel boyutlardaki hisse fiyatını etkileyecek önemli değişikliklerini yerli/yabancı yatırımcılara tek kaynaktan ve zamanında ulaştırılması hususunda gerekli dokümanları hazırlamak ve yatırımcıların bilgilendirilmelerini sağlamak;

- Şirket'in uluslararası yatırım alanında tanınırlığını ve tercih edilebilirliğini artırmak, eşdeğer konumdaki rafinaj kuruluşları ile karşılaştırıldığında avantajlı yönlerini ön plana çıkarmak ve gelişmekte olan piyasalarda yatırım yapan kuruluşlar için Tüpraş'ı diğer şirketlere göre daha tercih edilebilir konuma getirme hususunda gerekli roadshow, telekonferans, e-mail, faks, analist sunumları, direkt bilgilendirme için açıklama/duyuru gibi çeşitli enstrümanları kullanmak veya kullanılmasını sağlamak;
- Şirket'in sermaye artırımını, kâr payı dağıtımını ve Genel Kurul toplantıları gibi direkt olarak hisse senedini ilgilendiren konularda, Londra Borsası'nda işlem gören hisse senetleri için takas işlemlerini gerçekleştiren yabancı bankaya söz konusu operasyonlarla ilgili prosedürleri bildirmek, bu işlemlerin eksiksiz ve tam olarak yapılması ve takibi hususunda gerekli çalışmaları yapmak;
- Petrol sektöründe yer alan analistlerin raporlama ve modellemelerinde ihtiyaç duydukları finansal ve operasyonel verileri temin etmek ve raporların yayımlanmasından önce kontrol edilmesini sağlamak;
- Tüpraş'ın mevcut hissedarlarının dağılımını çıkarmak, yatırımcıların detay bilgilerinden oluşan bir veri tabanı hazırlamak ve potansiyel yatırımcıların ortaya çıkarılması için Şirket dışı olanaklar da dahil her türlü enstrümanın kullanılmasını sağlamak ve İMKB'de işlem gören Tüpraş hisselerindeki yabancı/yerli kompozisyonunu, işlem hacmindeki önemli değişiklikleri takip ederek, gerektiğinde üst makama bilgi ve öneri sunmak;
- Şirket'in yurtiçi/yurtdışı tanıtım ve bilgilendirme toplantıları için gerekli sunumların hazırlanması ve güncellenmesini sağlamak, ilgili toplantılarda yatırımcılardan gelebilecek muhtemel sorulara yanıt oluşturulabilecek belgeleri ilgili birimlerle birlikte koordinasyon içinde hazırlamak.

Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü tüm çalışmalarında elektronik haberleşme olanaklarını ve Şirketin Kurumsal web sitesini kullanmaya özen göstermektedir. Pay sahiplerinin taleplerinin yerine getirilmesinde ilgili mevzuata ve Esas Sözleşme'ye uyuma azami özen gösterilmekte olup, 2007 yılı içerisinde pay sahibi haklarının kullanımı ile ilgili olarak Şirket'e intikal eden herhangi bir yazılı/sözlü şikayet veya bu konuda bilgimiz dahilinde Şirket hakkında açılan herhangi bir idari/kanuni takip bulunmamaktadır.

Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımında, pay sahipleri arasında ayırım yapılmamaktadır.

2007 yılında Yatırımcı İlişkileri ve Strateji Planlama Müdürlüğü'nü ziyaret eden veya Müdürlüğün yurtdışı toplantılarında ulaşılan 14 yerli yatırım kuruluşundan 24, bunun yanısıra 194 yabancı yatırım kuruluşundan 232 olmak üzere, toplam 303 yatırım kuruluşu ve fondan 327 fon yöneticisi ve analist ile bire bir toplantılar yapılmıştır. Bu toplantılarda ilgili kişi ve kurumların Tüpraş hakkında bilgilenmeleri ve değişikliklerden haberdar olmaları sağlanmıştır.

Pay sahiplerinin "Bilgi Edinme Haklarını Kullanmaları" ilkesi doğrultusunda yapılan toplantıların yanısıra 2007 yılı içinde Şirket'e genellikle kâr payı tutarı, ödeme yeri ve zamanı, sermaye artırımına yönelik soruları kapsayan çok sayıda e-mail ve telefonla yapılan başvurular ve bilgi istekleri karşılanmıştır. Sıkça sorulan sorulara cevap niteliğinde olacak şekilde çeşitli belge ve dokümanlar hazırlanarak Tüpraş web sitesi Yatırımcı İlişkileri Günlüğü bölümüne konulmuştur. Ayrıca 2007 yılı içinde yeni pay alma kuponu, kâr payı kuponu haklarını ve hisse senedi değişimi için Şirket'e başvurmuş olan pay sahiplerine 827 adet kâr payı kuponu işlemi, 214 adet yeni pay alma kuponu işlemi ve 160 adet hisse senedi değişim işlemi olmak üzere toplam 1.201 adet işlem yapılarak hakları tam olarak teslim edilmiştir.

Pay sahipleri, Genel Kurul Toplantısı hakkında gerek yüksek tirajlı ulusal basında verilen ilanlarla gerekse Şirket tarafından düzenlenen davet mektupları ve web sayfası ile bilgilendirilmişlerdir. Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tebliği uyarınca İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na (İMKB) ve Londra Borsası'na yapılan Özel Durum Açıklamaları (ODA) ile hak sahiplerinin Şirket hakkında bilgilenmesi sağlanmıştır. Tüm bu işlemler Şirket'in web sitesinde kamuoyunun değerlendirmelerine açıktır.

Esas Sözleşmemizde özel denetçi atanması talebi henüz bireysel bir hak olarak düzenlenmemiştir. Ancak önümüzdeki dönemde mevzuattaki gelişmelere bağlı olarak bu hak Esas Sözleşmemizde yer alabilecektir.

Adı ve Soyadı	Unvanı	Tel No	e-mail adresi
T. Tuncay Önbilgin	Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürü	0262 316 32 69	tuncay.onbilgin@tupras.com.tr

> Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

Genel Kurul Bilgileri

2007 yılı içinde Şirket'in 47. Olağan Genel Kurul Toplantısı yapılmış ve bu toplantıda katılım oranı %66,7 olarak gerçekleşerek gerekli toplantı nisabı temin edilmiştir.

Toplantının pay sahiplerine ve kurumsal yatırımcılara duyurulmasını teminen İMKB'ye yapılan özel durum açıklamasını takiben, Genel Kurul gündemi, açık ve farklı yorumlara yol açmayacak şekilde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve ayrıca tirajı yüksek iki gazete yayımlanarak davet tekrarlanmıştır. Genel Kurul'dan onbeş gün önce Şirketin yıllık performansını ve finansal tablolarını içeren Yıllık Raporu web sitesinde ve şirket merkezinde pay sahiplerinin tetkikine sunulmuştur. Ayrıca Genel Kurul'da da Yıllık Raporlar dağıtılmıştır.

Genel Kurul Toplantısında, gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle aktarılmakta; pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklama ve soru sorma imkanı verilmekte ve sağlıklı bir tartışma ortamı yaratılmaktadır.

Esas Sözleşmemize göre Genel Kurul tarafından aksine karar verilmedikçe toplantılar ilgililere ve medyaya açık olarak yapılmaktadır. Ancak pay sahibi veya vekili sıfatı ile giriş kartı almış bulunmaksızın toplantıya katılanların söz ve oy hakkı yoktur.

Şirket Ana Sözleşmesi'nde Şirket'in bölünme, önemli tutarda mal varlığı satımı, alımı veya kiralanması gibi önemli nitelikteki kararların C Grubu (imtiyazlı) hissenin olumlu oy kullanmasıyla alınabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyit ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başlıca bir şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. Yukarıda sayılan hususların dışında kalan konularda karar alınması, ilgili konunun Yönetim Kurulu'nda görüşülmesini takiben Genel Kurul'da görüşülüp karara bağlanması ile mümkün olmaktadır.

Tüpraş web sitesinde Genel Kurul tutanakları, hazirun cetveli, gündemler ve ilanlar tüm yatırımcıların değerlendirmelerine sunulmuştur.

Şirket'in 2007 yılına ilişkin yıllık 48. Olağan Genel Kurulu 22 Nisan 2008 tarihinde Şirket Genel Merkezi'nde yapılacaktır.

Oy Hakları ve Azınlık Hakları

Ana Sözleşme'de de tanımlanan Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu imtiyazlı hissenin (Altın Hisse), Genel Kurul Bilgileri başlığı altında belirtilen hususlar ve Şirket'in tasfiyesine ilişkin kararlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Herhangi bir pay sahibinin oy kullanma hakkına üst sınır getirilmemiş, yurtdışı pay sahiplerinin Genel Kurul'a katılımını sağlamak amacıyla vekaletname örnekleri web sitesinde yer almaktadır.

Azınlık pay sahiplerinin Yönetim Kurulu'na temsilci göndermelerini teminen Ana Sözleşme'de birikimli oy kullanma yöntemine yer verilmesinin Şirket'in ahenkli yönetim yapısını bozacağı düşüncesiyle bir düzenleme yapılmamıştır.

Bu konu ilgili yasalarla düzenlenip azınlığın birikimli oy hakkını kötüye kullanımı engellendiğinde konu Genel Kurul tarafından değerlendirmeye alınacaktır.

Kâr Dağıtım Politikası ve Kâr Dağıtım Zamanı

Şirketimizin kâr dağıtım politikası Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Esas Sözleşmemiz çerçevesinde belirlenmekte olup, kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir.

İlgili mevzuat ve yatırım ihtiyaçları ve finansal imkanlar elverdiği sürece, Yönetim Kurulu tarafından Şirketin dağıtılabılır kârının tamamının dağıtılması Yönetim Kurulu tarafından Genel Kurul'un onayına sunulması şirket politikasıdır.

Şirketin kâr dağıtımı, TTK'ya ve SPK'ya uygun şekilde ve yasal süreler içinde gerçekleştirilmektedir. Şirket kârına katılım konusunda Ana Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımı mevzuatta öngörülen süreler içerisinde, genel kurul toplantısını takiben en kısa sürede yapılmaktadır.

Payların Devri

Enerji Yatırımları A.Ş.'ne ait %51'lik A Grubu nama yazılı hisselerin devri 26 Ocak 2009 tarihine kadar Özelleştirme İdaresi'nin onayına tabidir. Diğer A Grubu nama yazılı hisselerin devri ile Enerji Yatırımları A.Ş.'ne ait A Grubu nama yazılı hisselerin 26 Ocak 2009 tarihinden sonra devri herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir.

Nama yazılı C Grubu hisse senedi, 4046 Sayılı Kanun'un T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk Kamu Kuruluşuna devredilebilir ve bu devir Yönetim Kurulu'nun onayına tabi değildir.

BÖLÜM II: KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

Şirket'in Bilgilendirme Politikası

Şirketin "Bilgilendirme Politikası" yasal düzenlemeler, sermaye piyasası mevzuatı ve yayımlanan tebliğlerle belirlenen kurallar çerçevesinde yürütülür. Şirket kamuyu aydınlatma ve bilgilendirme konusunda yazılı bir doküman hazırlamış ve Yönetim Kurulu'nun onayından geçirek hissedarlara ve kamuoyuna web sitesi aracılığı ile duyurmuştur.

Bilgilendirme politikasında amaç, Şirketin geçmiş performansını, gelecek beklentilerini, stratejilerini, ticari sır niteliğindeki bilgiler haricindeki hedeflerini kamuya, ilgili yetkili kurumlarla mevcut ve potansiyel yatırımcılarla ve pay sahipleriyle eşit bir biçimde paylaşmak Sermaye Piyasası Hükümleri çerçevesinde Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Birimi ile Kurumsal İletişim Birimleri tarafından sürekli etkin ve şeffaf iletişim platformu sunmaktır.

Bilgilendirme Politikası çerçevesinde yatırımcılar, finansal analistler, basın mensupları ve benzeri kesimler için her çeyrek dönem faaliyetlerine ve mali sonuçlarına ilişkin sunum yapılmakta ve bu sunumlar şirketin web sitesinde yer almaktadır. Şirket'in internet sitesinde yatırımcı üye kayıt sayfası yoluyla üye olanlar da dahil olmak üzere Şirket'in yatırımcı veri tabanında kayıtlı bütün üyelere söz konusu raporlar gönderilmektedir. Ayrıca, Şirketin aktif ve güncel bir internet sitesi mevcuttur. Şirketin web sitesi www.tupras.com.tr aracılığı ile internet sayfasında olması gereken hususlara azami önem gösterilerek kamuoyuna ve yatırımcılara bilgilendirme akışı sağlanmaktadır. Söz konusu web adresinde Şirket'ten talep edilecek muhtelif bilgilere kapsamlı olarak yer verilmiştir.

Özel Durum Açıklamaları

2007 yılında SPK Seri: VIII, No. 39 Tebliği uyarınca 22 adet özel durum açıklaması yapılmıştır. Bu özel durum açıklamalarıyla ilgili SPK ve İMKB tarafından ek açıklama istenmemiştir.

Şirket Nisan 2000 tarihinden beri Londra Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören GDR hisselerine ilişkin özel durum açıklamaları yükümlülüğünü İMKB ile paralel yürütmektedir. Londra Borsası'na gönderilip de yurtiçine yapılmayan hiçbir açıklama bulunmamaktadır. Şirket yükümlülüklerinin sınırları çerçevesinde özel durum açıklamalarının, eşzamanlı olarak her iki borsada yer almasına ve duyurulmasına dikkat sarf edilmektedir.

2007 yılı içinde, özel durum açıklamalarının zamanında yapılmaması nedeniyle SPK tarafından Şirket'e herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır.

Şirket'in Web Sitesi ve İçeriği

Şirket'in web sitesi www.tupras.com.tr adresinde bulunmaktadır. Şirketin web sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak hem güncel hem de geçmişe dönük olarak aşağıdaki bilgiler yer almaktadır.

- Kurumsal kimliğe ilişkin detaylı bilgiler
- Vizyon ve ana stratejiler
- Yönetim Kurulu Üyeleri ve Şirket Üst Yönetimi Hakkında Bilgi
- Şirket Organizasyonu ve Ortaklık Yapısı
- Şirket Ana Sözleşmesi
- Ticaret Sicil Bilgileri
- Finansal bilgiler, göstergeler ve analiz raporları
- Basın Açıklamaları
- Borsa Açıklamaları
- Hisse Senedi Performansına İlişkin Bilgi ve Grafikler, Rating Notları
- Şirketi değerlendiren analistlere ilişkin bilgiler ve analist raporları
- Genel Kurul'un toplanma tarihi, gündem, gündem konuları hakkında açıklamalar
- Genel Kurul toplantı tutanağı ve hazırlanmış cetveli
- Vekaletname örneği
- Kurumsal Yönetim Uygulamaları ve Uyum Raporu
- Kâr dağıtım politikası ve hisse başına kâr payları
- Bilgilendirme politikası
- Sıkça Sorulan Sorular

Toplumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri

Şirket'in web sitesinde yatırımcı üye kayıt sayfası yoluyla üye olanlar da dahil olmak üzere Şirket'in yatırımcı veri tabanında kayıtlı bütün üyelere söz konusu raporlar gönderilmektedir.

Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alması gereken bütün bilgiler Tüpraş web sitesinde Yatırım İlişkileri başlığı altında derlenmiştir.

Gerçek Kişi Nihai Hâkim Pay Sahibi/Sahiplerinin Açıklanması

Şirket'in ve İştiraklerinin sermayesinde %5 ve üzerinde paya sahip olan gerçek kişiler bulunmamaktadır. Bunun yanında kurumsal olarak Şirket sermayesinin dağılımına ilişkin bilgiler web sitesinin Yatırımcı İlişkileri başlığı altında "Kurumsal Yönetim" bölümünde yer almaktadır.

> Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

İçeriden Öğrenebilecek Durumda Olan Kişilerin Kamuya Duyurulması

Şeffaflık ile Şirket çıkarlarının korunması arasındaki dengeyi sağlamada tüm Şirket çalışanlarının içeriden öğrenilen bilgilerin kullanımıyla ilgili kurallara dikkat etmesine yönelik gerekli her türlü önlem alınmaktadır.

Çalışma süresince öğrenilen, şirkete ait, gerekli kişiler dışında bilinmesi şirketçe arzu edilmeyen, ticari sır olarak nitelendirilebilecek bilgiler "Şirket Bilgisi" olarak kabul edilir. Tüm çalışanlar çalışırken ve sonrasında şirket bilgisini korurlar, doğrudan ve dolaylı olarak amacı dışında kullanamazlar.

Rapor tarihi itibarıyla, içeriden öğrenebilecek durumda olan Yönetim Kurulu Üyeleri, denetçiler ve üst yönetimde görev alan kişilerin listesi aşağıda verilmektedir. Bu kişiler her yıl yayınlanan Yıllık Faaliyet Raporlarında ve web sitemizde de duyurulmaktadır.

İÇERİDEN ÖĞRENEBİLECEK DURUMDA OLAN KİŞİLER

Adı ve Soyadı	Unvanı
Mustafa Vehbi Koç	Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet Ömer Koç	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Dr. Bülent Bulurlu	Yönetim Kurulu Üyesi
Temel Kamil Atay	Yönetim Kurulu Üyesi
Erol Memioğlu	Yönetim Kurulu Üyesi
Cüneyt Ağca	Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet Aksu	ÖİB C Grubu Temsilcisi
Ali Tarık Uzun	Denetçi
İbrahim Murat Çağlar	Denetçi
Şükrü Dilaver	Denetçi
Yavuz Erkut	Genel Müdür
Gürol Acar	Genel Müdür Yardımcısı (Üretim)
Yılmaz Bayraktar	Genel Müdür Yardımcısı (İnsan Kaynakları)
Hasan Tan	Genel Müdür Yardımcısı (Ticaret)
İbrahim Yelmenoğlu	Genel Müdür Yardımcısı (Mali)
Cengiz Demirtürk	Mali İşler Müdürü
Deniz Köseoğlu	Finansal Raporlama Müdürü
Tuncay Önbilgin	Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürü

BÖLÜM III: MENFAAT SAHIPLERİ

Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket'in menfaat sahipleri, Genel Kurul toplantılarından toplantı davetiyesi gönderilmek suretiyle, gazetelerden ve İMKB'ye yapılan açıklamalarla haberdar edilmektedir. Şirket'in web sitesinde yer alan bilgiler, menfaat sahiplerinin de bilgileneceği düşünülerek, konferans, basın ve yayın organlarına yapılan açıklamalar ve sunumlarla geniş tutulmaya çalışılmaktadır. Pay sahiplerinden gelen tüm toplantı taleplerine mümkün olan en üst düzeyde görüşme olanağı sağlanarak olumlu yanıt verilmesine çalışılmaktadır.

Şirket çalışanlarına, şirket içi internet portalı ile sirküler ve duyurulara erişim imkanı sağlanmakta, bazı önemli duyurular elektronik posta yoluyla anında tüm çalışanlara iletilmektedir. Farklı coğrafi bölgelerde çalışanlar arasında kurumsal iletişimi güçlendirmek amacıyla dört ayda bir "Rafine" dergisi yayınlanmaktadır. Yılda bir kez Tüpraş bünyesindeki çalışanlarla şirketin üst düzey yöneticileri bir araya gelerek yıl içerisindeki gelişme ve hedefleri değerlendirmekte; fikir alışverişinde bulunmaktadırlar.

Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılması

Menfaat sahiplerinin şirket yönetimine katılımının desteklenmesi konusunda, Şirket Ana Sözleşmesi'nde bir hüküm olmamakla beraber çalışanların işletme değerlerini ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulamaya konulmuştur.

İnsan Kaynakları Politikası

Koç Topluluğunun diğer Şirketlerinde olduğu gibi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'de de, "en değerli sermayemiz insan kaynağımızdır" felsefesi insan kaynakları politikasının özünü oluşturmaktadır.

Şirketimizce benimsenen insan kaynakları politikasının esasları aşağıda belirtilmiştir:

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri Şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır.
- Eğitim, tayin ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına ve Şirket menfaatlerinin göz önünde bulundurulmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanlarımızın gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlarımız için güvenli çalışma ortamı, koşulları sağlanmakta ve sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlarımız ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlarımıza duyurulmaktadır.
- Şirketimizde beş ve katı hizmet yılını dolduran çalışanlarımız ödüllendirilmekte, nitelikli, eğitimli ve deneyimli personelin hizmete devamı teşvik edilmektedir.
- Şirketimiz çalışanları arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur. Tüpraş çalışanları tarafından Üst Yönetim'e ayrımcılık konusunda herhangi bir şikayet gelmemiştir.
- Çalışanlarımız ile ilişkileri yürütmek üzere temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.

Müşteri ve Tedarikçilerle İlişkiler Hakkında Bilgiler

Müşteri İlişkileri

Tüpraş tüm faaliyetlerinde kalite, çevre, toplum ve çalışan sağlığına olan duyarlılığının göstergesi olarak ISO 9001:2000 Kalite, ISO 14001:2004 Çevre, OHSAS 18001:1999 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri belgelerini eşzamanlı olarak tüm rafinerilerinde almayı başarmıştır. Şirket kalite, çevre, İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri politikasında müşteri memnuniyetini en üst düzeyde tutmayı taahhüt etmektedir.

Tüpraş Genel Müdürlüğü, yönetim sistemleri performansı ölçme kriterlerinden biri olan müşteri şartlarını ne dereceye kadar karşılayıp karşılamadığı hakkındaki müşteri algılaması ile ilgili bilgiyi izlemektedir ve bu bilgiyi elde etmek ve gelecekteki hedeflerinde kullanmak için metotlar belirlemiştir. Bu amaçla müşteri anketleri düzenlenmekte, anketler değerlendirilmekte ve sonuçlarına göre hedefler belirlenmektedir.

Şirket tarafından modern bir yönetim felsefesi olan Toplam Kalite Yönetimi çerçevesinde Ulusal Kalite Hareketi ve Mükemmelliğe Yolculuk Programı'na katılımın ilk adımı olan İyi Niyet Bildirgesi'ni Türkiye Kalite Derneği (KALDER) ile 4 Nisan 2006 tarihinde imzalamış ve Toplam Kalite Yönetimi'nde sürekli bir gelişim aracı olan EFQM Mükemmellik Modeli'ni uygulamaya almıştır.

Tedarikçi İlişkileri

Tüpraş Genel Müdürlüğü, ürün veya hizmet tedarikçilerine ve satın alınan ürünlere uygulanan kontrolün tip ve içeriği doğrultusunda, satın aldığı ürünlerin veya hizmetlerin satın alma şartlarına uygunluğunu saptamakta, ayrıca satın alınan ürün ve hizmetlerin bir sonraki ürün gerçekleştirilmesine olan etkisini veya nihai ürüne olan bağımlılığını araştırmaktadır.

Tüpraş Genel Müdürlüğü, tedarikçilerini Tüpraş'ın şartlarını karşılayan ürün sağlama yeteneği temelinde değerlendirmekte ve seçmektedir. Seçme, değerlendirme ve tekrar değerlendirme için kriterler oluşturmuştur. Tüpraş, değerlendirme sonuçlarını ve bu sonuçlar doğrultusunda yapılması gereken faaliyetlerin kayıtlarını muhafaza etmektedir.

> Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

Sosyal Sorumluluk

Tüpraş, Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanına giren taleplerin karşılanmasında, 30 Mart 2006 tarihinde New York'ta Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç ile Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni (Global Compact) referans almaktadır.

Koç Holding bünyesinde gerçekleştirilen birçok sosyal sorumluluk projesine katılım sağlanmıştır. Ayrıca, son yıllarda iyice hissedilmeye başlayan sanayiye nitelikli eleman açığının karşılanmasına yönelik olarak Koç Holding tarafından başlatılan "Meslek Lisesi Memleket Meselesi" kampanyası çerçevesinde Şirketimiz üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmiştir.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş, hedeflerine ulaşırken insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını ön planda tutmaktadır. Tüpraş insanı ve çevreyi koruyan ürünlerini ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirmesinin yanı sıra üretim faaliyetlerini gerçekleştirirken rafinerilerde kullanılan yakıtlarda bölge farkı gözetilmeksizin Batman dahil çevre standartlarına uymuştur. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını baz alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle yeni doğal alanların oluşturulması için çaba göstermektedir.

Eğitimin, ulusların gelişimlerinde yadsınamaz bir gerçeklik olduğundan hareketle okullarımızdan ve eğitim kuruluşlarımızdan Tüpraş'a iletilen tüm yardım ve bağış talepleri yerine getirilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra hastanelere, engelli vatandaşlarımıza destek veren kuruluşlara çeşitli spor kulüplerine, sanatsal oluşumlara da destek sağlanmaktadır.

Tüpraş Teknik Öğretim Programı çerçevesinde, Milli Eğitim Bakanlığı ile 29 Mayıs 2007 tarihinde protokol imzalanmıştır. Kimya Teknolojisi Alanı altında bulunan Rafineri ve Proses dallarında eleman yetiştirilmesine yönelik işbirliğini içeren protokol, rafinerilerimizin bulunduğu kentlerde meslek lisesi eğitimi veren, Kocaeli Anadolu Teknik, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, İzmir Aliağa METEM, Kırıkkale Bahşili H. Hidayet Doğruer Çok Programlı Lisesi'ni kapsamaktadır. Söz konusu liselerde kurulacak rafineri ve proses bölümlerine alınacak 11. ve 12. sınıf öğrencileri, öğrenim süreleri boyunca haftanın üç günü rafineri işletme üniteleri ile laboratuvarlarda uygulamalı derslere katılacaklardır. Ayrıca, bu okulların kimya laboratuvarları Tüpraş tarafından iyileştirilerek uygun malzemeler ile donatılacaktır.

BÖLÜM IV: YÖNETİM KURULU

Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen yedi üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu'nun yedi üyesinden altı üyesinin, A Grubu hissedarların Genel Kurul'da kendi aralarında yaptıkları seçimde en çok oy alan adaylardan ve bir üyesinin de C Grubu hissedarın göstereceği adaydan seçilmesi zorunludur. Yönetim Kurulu'nun bir üyenin ölüm, istifa veya üyeliğin düşülmesi gibi nedenlerle boşalması halinde, boşalan üyelik Türk Ticaret Kanunu'nun 315. maddesi uyarınca Yönetim Kurulu'nun yapacağı seçimle doldurulur. Yönetim Kurulu, A Grubu hisseleri temsilen seçilmiş bir üyeliğin boşalması halinde, yine A Grubu hisseleri temsilen Yönetim Kurulu'nda bulunan üyelerin göstereceği adaylar arasından yapacağı seçimle boşalan üyeliği doldurur. C Grubu'nca belirlenen üyeliğin yukarıda sayılan nedenle boşalması halinde, boşalan üyelik C Grubu hissedarın gösterdiği aday ve adaylar arasından Yönetim Kurulu'nca seçim yapılarak doldurulur.

Yönetim Kurulu Üyeleri'nin Nitelikleri

Şirket'in Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı asgari nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri IV. Bölümü'nün 3.1.2 ve 3.1.5. maddelerinde yer alan niteliklerle örtüşmektedir.

Ana Sözleşme'nin 11. maddesinde de yer aldığı gibi Yönetim Kurulu üyeliğine seçilebilmek için hacir altına alınmamış olmak, kendisinin veya yönetiminde bulunduğu şirketin iflas etmemiş olması, aciz haline düşülmemiş olmak, Şirket'te pay sahibi olmak ve yüz kırtarıcı suçlardan mahkum olmamak gerekmektedir. Pay sahibi olmayan kişiler üye seçildikleri takdirde, pay sahibi sıfatını kazandıktan sonra işe başlayabilirler. Türk Ticaret Kanunu'nun 334. ve 335. maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Şirket'in Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı asgari nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri IV. Bölüm 3.1.1 maddesi kapsamında Şirket Ana Sözleşmesi'nde belirtilmektedir.

Şirket'in Hedef, Amaç ve Değerleri

Hedefimiz

Petrol sektöründe performansına ve insan kaynağına özenilen, güvenilir ve etkin bir küresel oyuncu olmaktır.

Amacımız

Ülkemizin petrol ürünleri ihtiyacını karşılarken, sektörel gelişimde öncü ve etkin rol oynayarak, hissedarlarımız, iş ortaklarımız ve topluma değer yaratmaktır.

Değerlerimiz

- Dürüst, şeffaf ve etik,
- İnsana saygılı,
- Çevreye duyarlı,
- Yaratıcı ve yenilikçi,
- Müşteri odaklı,
- Çalışanlarının gelişimini destekleyen,
- Takım çalışmasına önem veren.

Mali Kontrol Mekanizması

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibariyle Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerimizin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Mali Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar. Yönetim Kurulu Denetim Komitesi bünyesinde ve koordinasyonunda faaliyet göstermektedir.

Mali Denetim Müdürlüğü, Şirket'in bütün iş süreçlerinin verimliliğini mali açıdan gözden geçirir, bunlara ilişkin denetim mekanizmalarının yerindeliği, etkinliği ve uygulama düzeylerini test eder, varsa eksiklerin giderilmesi için alınacak önlemleri operasyonel birimlerle birlikte belirler ve çalışma sonuçlarını Denetim Komitesi'ne raporlar.

Yönetim Kurulu Üyeleri ile Yöneticilerin Yetki ve Sorumlulukları

Yönetim Kurulu, Şirket'in temsil ve idare organıdır. Yönetim Kurulu, Kanun ve Ana Sözleşme ile Genel Kurul'a verilmiş olanlar dışındaki tüm görevler ile yükümlü olup, bu görevlerin gerektirdiği bütün yetkilere sahiptir.

Yönetim Kurulu Türk Ticaret Kanunu'nun 319. maddesi hükmünce idare ve temsil yetkilerinin bir bölümü veya tamamını üyelerden birine veya birkaçına, bir Yönetim Kurulu üyesi ile birlikte Yönetim Kurulu üyesi olmayan Genel Müdür, müdür veya müdürlere bırakabileceği gibi, bu görev ve yetkileri kullanmak üzere kendi içinden veya dışından icra komiteleri oluşturabilir.

Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Yönetim Kurulu toplantılarında konulara ilişkin tüm görüşler, toplantı tutanakları şeklinde karar zaptına geçirilmektedir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin IV. Bölümü'nün 2.17.4. maddesinde yer alan konularda Yönetim Kurulu Üyeleri'nin toplantılara fiilen katılımı sağlanmaktadır. Bununla birlikte, yasal zorunluluklar nedeniyle aciliyet gerektiren konularda bu kurala uyulmamaktadır. Bu konuların dışında Yönetim Kurulu, en az beş üyenin katılımı ile toplanmakta ve kararlar beş üyenin olumlu oyu ile alınmaktadır. Yönetim Kurulu'na izinli sayılmaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın arka arkaya dört toplantıya katılmayan üye istifa etmiş sayılır.

Yönetim Kurulu Şirket'in işleri gerektirdikçe toplanır. Ancak yılda en az dört toplantı yapılması zorunludur. Bu toplantılarda Şirket'in bütün faaliyetleri gözden geçirilmekte ve önemli konularda karar alınmaktadır. Söz konusu düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğunluğu sağlayacak üye sayısı ile toplanmakta veya T. Ticaret Kanunu'nun 330/2 maddesi uyarınca fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir.

Toplantı yeri Şirket merkezidir. Yönetim Kurulu kararı ile başka bir yerde de toplanılabilir. Toplantılarda görüşülecek işlerin bir gündem ile tespit edilmiş olması ve bu gündemin toplantı gününden önce üyelere tebliğ edilmesi gerekir. Yönetim Kurulu toplantılarına davet, toplantı gününden en az üç gün önce yapılır.

Düzenli toplantıların gündemi Yönetim Kurulu sekreteryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak ve üyelere danışılarak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir.

Yönetim Kurulu'nun sekreteryası görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir.

Ana Sözleşme'de, Yönetim Kurulu Üyeleri'ne ağırlıklı oy veya veto hakkı tanınmamıştır.

> Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

Şirket'te Muamele Yapma ve Rekabet Yasağı

Türk Ticaret Kanunu'nun 334 ve 335. maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Etik Kurallar

Etik Çalışma Kuralları, şirketin temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanısıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş Etik Çalışma Kuralları'nı yenilemiştir.

Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayabileceği bilinciyle, Şirket değerlerimiz üzerine kurulmuş olan iş etiği ilkelerimiz ve Etik Kurulu bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş İş Etiği Kuralları, Dürüstlük ve Güvenirlilik, Gizlilik ve Ticari Sırların Korunması, Çıkar Çatışması ve Sorumluluklarımız başlıkları altında tanımlanmıştır.

Söz konusu metin Şirket web sitesinde Kurumsal Yönetim başlığı altında yer almaktadır.

Yönetim Kurulu'nda Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket'te, Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş komiteler mevcut olup, komiteler faaliyetlerini belli prosedürler çerçevesinde yürütmektedir. Kurulan Denetim Komitesi ve Kurumsal Yönetim Komitesi aşağıdaki prensipler doğrultusunda çalışmaktadır.

Denetim Komitesi

Mali konuların takibi, periyodik mali tablo ve dipnotların incelenmesi, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirtildiği çerçevede gerekli çalışmaların yapılması ve Bağımsız Dış Denetim Raporu'nun incelenmesi suretiyle mevcut bilgilere dayanarak mali sonuçlara ilişkin teklifini Yönetim Kurulu'na sunmak ve iç denetim sürecini kontrol etmek üzere denetimden sorumlu komite oluşturulmuştur.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumunu izlemek ve henüz uygulamaya konulmamış ilkelerin uygulanamama gerekçelerini incelemek ve Yönetim Kurulu'na uygulamaları iyileştirici önerilerde bulunmak üzere oluşturulmuştur.

Yönetim Kurulu'na Sağlanan Mali Haklar

Yönetim Kurulu Üyeleri'ne sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücret Şirket Genel Kurulu'nda belirlenmektedir.

Şirketimiz herhangi bir Yönetim Kurulu Üyesi'ne ve yöneticisine doğrudan ve dolaylı olarak borç vermemekte ve kredi kullanmamaktadır.

2006 yılına ait Olağan Genel Kurul toplantısında; Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerine ayda brüt 1.650 YTL.-; Denetim Kurulu Üyelerine ayda brüt 1.210.- YTL ücret ödenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

Gündem

- 1) Açılış ve Genel Kurul Başkanlık Divanı'nın seçimi,
  - 2) 2007 yılı faaliyet ve hesapları hakkında Yönetim Kurulu, Denetçi Raporu ile Bağımsız Denetleme Kuruluşu Başaran Nas Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. (a member of PricewaterhouseCoopers) rapor özetinin okunması ve görüşülmesi, Yönetim Kurulu'nun 2007 yılı bilançosu ve gelir tablosu ile ilgili önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
  - 3) TTK 315. maddesi uyarınca yıl içerisinde Yönetim Kurulu üyeliklerinde yapılan değişikliklerin onaylanması,
  - 4) Yönetim Kurulu Üyeleri ve Denetçilerin şirketin 2007 yılı hesap ve faaliyetlerinden dolayı ibra edilmeleri,
  - 5) Görev süreleri dolmuş bulunan Yönetim Kurulu üyelerinin tekrar seçilmeleri veya değiştirilmeleri, görev sürelerinin tayini ve üye adedinin tespiti,
  - 6) Görev süreleri dolmuş bulunan Denetçilerin tekrar seçilmeleri veya değiştirilmeleri ve görev sürelerinin tespiti,
  - 7) Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Denetçilerin aylık brüt ücretlerinin tespiti,
  - 8) Yönetim Kurulu'nun 2007 yılı kazancının dağıtılması ve dağıtım tarihi konusundaki önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
  - 9) Ortaklarımızın Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak kâr payı dağıtım politikamız hakkında bilgilendirilmeleri,
  - 10) Yönetim Kurulu tarafından belirlenen Şirket Bilgilendirme Politikası'nın Genel Kurul'un bilgisine sunulması,
  - 11) Yönetim Kurulu tarafından onaylanmış Şirket Etik Kuralları'nın Genel Kurul'un bilgisine sunulması,
  - 12) Şirketin sosyal yardım amacıyla vakıf ve derneklere 2007 yılında yaptığı bağış ve yardımların Genel Kurul'un bilgisine sunulması,
  - 13) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanan Sermaye Piyasasında Bağımsız Dış Denetleme hakkındaki Yönetmelik gereği 2008 faaliyet ve hesaplarını incelemek üzere Yönetim Kurulu'nca seçilen Bağımsız Denetleme Kuruluşu'nun onaylanması,
  - 14) Yönetim Kurulu Üyelerine Şirket konusuna giren işleri bizzat veya başkaları adına yapmaları ve bu tür işleri yapan şirketlerde ortak olabilmeleri ve diğer işlemleri yapabilmeleri hususunda Türk Ticaret Kanunu'nun 334 ve 335. maddeleri kapsamında izin verilmesi,
  - 15) Genel Kurul Toplantı Tutanağı'nın Başkanlık Divanı'nca imzalanması ve bununla yetinilmesi hususunda Başkanlık Divanı'na yetki verilmesi,
- Dilekler,

2007 Yılı Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Açıklama

Şirketimiz Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu Düzenlemeleri'ne göre 2007 yılı faaliyetlerinden 1.298.039.017,11 YTL konsolide vergi sonrası net kâr, yasal kayıtlara göre ise 1.008.336.801,81 YTL vergi sonrası net kâr elde etmiştir. Şirketin 2007 yılı konsolide bilanço aktif toplamı ise 9.081.878.891,31 YTL'dir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 466. maddesi uyarınca ayrılması gereken %5 Kanuni İhtiyat, önceki yıllarda ayrılan tutar tavanı aştığı için cari yılda ayrılmamıştır.

Yasal kayıtlara göre hazırlanan mali tablolardaki dağıtılabılır cari dönem kârı, Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine göre hazırlanan mali tablolardaki dağıtılabılır cari dönem kârından daha düşük olduğundan, dağıtıma esas alınacak kâr, yasal kayıtlarda yer alan 1.008.336.801,81 YTL'dir. Buna göre; 22 Nisan 2008 Salı günü 2008 yılı faaliyet neticelerini görüşmek üzere toplanacak Olağan Genel Kurul'a;

- Yasal Cari Dönem Kârından;

917,786.368,00 YTL hissedarlara temettü,

90.526.540,80 YTL %10 II. Tertip İhtiyat ve

bakiye 23.893,01 YTL'nin de fevkalade ihtiyat olarak ayrılmasının önerilmesine,

- Yukarıdaki temettü dağıtım teklifinin Genel Kurul'ca kabulü halinde yasal kayıtlarımız esas alınarak;

- Dağıtılacak 917,786.368,00 YTL nakit temettünün tamamının cari yıl istisna olmayan kazançlardan karşılanmasına,

- Tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarımıza, %366,50 nispetinde ve 1,00 YTL nominal değerinde bir adet hisse senedine 3,665 YTL brüt=net nakit temettü ödenmesi;

- Diğer hissedarlarımıza %366,50 nispetinde ve 1,00 YTL nominal değerinde bir adet hisse senedine 3,665 YTL brüt, 3,11525 YTL net nakit temettü ödenmesi;

ve temettü dağıtım tarihi başlangıcının 1 Mayıs 2008 Perşembe günü olarak belirlenmesi hususları Genel Kurul'un onayına sunulmaktadır.

2008 yılının ülkemize ve Şirketimize hayırlı olması dileğiyle saygılar sunarız.

Mustafa V. Koç

Yönetim Kurulu Başkanı

01.01.2007-31.12.2007 Hesap Dönemi Kâr Dağıtım Önerisi

Şirketimiz tarafından SPK'nın Seri: XI, No: 25 sayılı Tebliği hükümleri çerçevesinde hazırlanan ve Başaran Nas Bağımsız Denet. ve Serbest Muh. Mali Müş. A.Ş. (a member of PricewaterhouseCoopers) tarafından denetlenen 2007 yılı hesap dönemine ait finansal tablolarımıza göre uzun vadeli topluluk stratejimiz, şirketimiz ile iştirak ve bağlı ortaklıklarının sermaye gereksinimleri, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak hazırlanan kâr dağıtım önerimiz aşağıdaki tabloda yer almakta olup, Genel Kurul'da alınacak karara göre yanda açıklanan temettünün ödenmesine 1 Mayıs 2008 tarihinde başlanacaktır.

2007 Yılı Kâr Dağıtım Tablosu (YTL)

1. Ödenmiş/Çıkarılmış Sermaye		250.419.200,00
2. Toplam Yasal Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)		651.102.638,05
Esas Sözleşme uyarınca kâr dağıtımında imtiyaz var ise söz konusu imtiyaza ilişkin bilgi		
	SPK'ya Göre	Yasal Kayıtlara Göre
3. Dönem Kârı	1.605.883.018,90	1.252.197.224,41
4. Ödenecek Vergiler (-)	307.844.001,78	243.860.422,60
5. Net Dönem Kârı (=)	1.298.039.017,11	1.008.336.801,81
6. Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0,00	0,00
7. Birinci Tertip Yasal Yedek (-)	0,00	0,00
8. Konsolidasyona Dahil İştirakin (*)		
Dağıtım Kararı Alınmamış Dağıtılabılır Kâr Tutarı (-)	100.898.818,28	
9. Net Dağıtılabılır Dönem Kârı (=)	1.197.140.198,83	1.008.336.801,81
10. Yıl İçinde Yapılan Bağışlar (+)	7.673.658,76	
11. Birinci Temettünün Hesaplanacağı Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabılır Dönem Kârı	1.204.813.857,59	
12. Ortaklara Birinci Temettü	240.962.771,52	
- Nakit	240.962.771,52	
- Bedelsiz		
- Toplam	240.962.771,52	
13. İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine Dağıtılan Temettü	0,00	
14. Yönetim Kurulu Üyelerine, Çalışanlara vb.'e Temettü	0,00	
15. İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Temettü	0,00	
16. Ortaklara İkinci Temettü	676.823.596,48	
17. İkinci Tertip Yasal Yedek Akçe	90.526.540,80	
18. Statü Yedekleri	0,00	
19. Özel Yedekler	0,00	
20. Olağanüstü Yedek	289.726.108,31	23.893,01
21. Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklar		
- Geçmiş Yıl Kârı		
- Olağanüstü Yedekler		
- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabılır Diğer Yedekler		

(*) İştirak kavramı, ana ortaklığın iştirak, bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını da içerecek şekilde kullanılmıştır.

> 2007 Yılı Kâr Payı
Dağıtımına İlişkin Açıklama

Dağıtılan Kâr Payı Oranı Hakkında Bilgi (İmtiyazlı-İmtiyazsız Hisse Bazında)

Pay Başına Temettü Bilgileri	Toplam Temettü Tutarı (YTL)	1 YTL Nominal Değerli Hisseye İsabet Eden Temettü	
		Tutarı (YTL)	Oran (%)
Brüt			
A	917.786.368,00	3,665	366,5
C	0,00	3,665	366,5
Toplam	917.786.368,00		
Net			
A	850.329.070,08	3,115	311,5
C	0,00	3,115	311,5
Toplam	850.329.070,08		

Dağıtılan Kâr Payının Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabilir Dönem Kârına Oranı

Ortaklara Dağıtılan Kâr Payı Tutarı (YTL)	Ortaklara Dağıtılan Kâr Payının Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabilir Dönem Kârına Oranı (%)
917.786.368,00	76,18

Denetim Kurulu Raporu

TÜPRAŞ
TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
DENETİM KURULU RAPORU
(01.01.2007-31.12.2007)

ŞİRKETİN

Unvanı
Merkezi
Sermayesi

Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
 Körfez-KOCAELİ
 a) Kayıtlı Sermaye: 500.000.000.- YTL
 b) Çıkarılmış Sermaye: 250.419.200.- YTL

Faaliyet Konusu

Yurtiçinde ve yurtdışında petrol rafinerileri ve ek tesisleri ile her türlü yardımcı ve tamamlayıcı tesisleri kurmak, satın almak, bu tesislere iştirak etmek ve gerektiğinde tevsi etmek;

Her çeşit ham petrol ve petrol ürünlerini temin ve rafine etmek, ihraç ve ithal etmek, depolamak, yurtiçinde ve yurtdışındaki rafinerilerde ham petrol işlemek veya işletilmesini sağlamak;

Petrokimya ve enerji ile ilgili sanayi alanlarında tesisler kurmak ve işletmek;

İlgili mevzuat hükümleri dahilinde her türlü tahvil ve menkul kıymet çıkarmak;

Amacının tahakkuku için her türlü hukuki, sınai ve ticari faaliyetlerde bulunmak, gerekli araç, gereç, malzeme, taşınır ve taşınmaz mali temin ve tedarik etmek.

Yönetim ve Denetim Kurulu Toplantıları

2007 yılı içinde, gerçekleştirilen bütün Yönetim Kurulu toplantılarına iştirak edilmiş, yönetime yardımcı olmak amacıyla gündemdeki konularla ilgili görüş sunularak temennilerde bulunulmuştur.

TTK Gereğince Yapılan Sayım ve İnceleme Sonuçları

2007 yılı içinde muhtelif zamanlarda Şirket'in kayıt ve işlemleri örnekleme suretiyle incelenmiş, herhangi bir usulsüzlüğe rastlanmamıştır.

Şirket'in kasa sayımları esnasında yapılan kontrollerde teslim alınan ve kasada saklanmakta olan kıymetli evrakın kayıtlara uygun olduğu görülmüştür.

İntikal Eden Şikayet ve Yolsuzluklar ile Bunlar Hakkında Yapılan İşlemler

Denetim Kurulumuza 2007 yılı içerisinde intikal eden herhangi bir şikayet ve yolsuzluk konusu bulunmadığından, idari ve hukuki yönden yapılacak bir işlemin bulunmadığı kanaat ve sonucuna varılmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 01.01.2007-31.12.2007 dönemi hesap ve işlemlerini, Türk Ticaret Kanunu, Şirket Ana Sözleşmesi ve diğer mevzuat ile genel kabul görmüş muhasebe ilke ve standartlarına göre incelemiş bulunmaktayız.

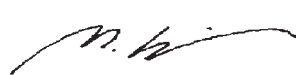
Netice olarak, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanmış bulunan raporda özetlenen Şirket çalışmaları ile Sermaye Piyasası mevzuatına uygun olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına göre düzenlenen konsolidasyon sonrası mali tablolar, Vergi Usul Kanunu'na uygun mali tablolar ve Yönetim Kurulu'nun kârın dağıtımı ile ilgili önerilerinin tasvibini ve Yönetim Kurulu'nun aklanması hususunu Genel Kurul'un yüksek görüşlerine sunarız.

Saygılarımızla,

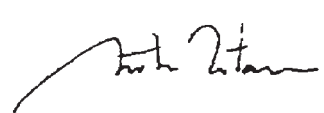
Ali Tarık Uzun
 Denetçi

İbrahim Murat Çağlar
 Denetçi

Şükrü Dilaver
 Denetçi

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

1 Ocak-31 Aralık 2007
Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolar ve
Bağımsız Denetim Raporu

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Yönetim Kurulu'na

1. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("TÜPRAŞ"), bağlı ortaklığı ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarının ("Grup") 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan konsolide bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait konsolide gelir tablosunu, konsolide öz sermaye değişim tablosunu ve konsolide nakit akım tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiştir.

Finansal Tablolara İlgili Olarak İşletme Yönetiminin Sorumluluğu

2. Grup yönetimi, konsolide finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, konsolide finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulları gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin konsolide finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, konsolide finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, konsolide finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesinde de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Grup'un iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Grup yönetimi tarafından hazırlanan konsolide finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Grup yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve konsolide finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

4. Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan finansal raporlama standartları (Dipnot 2) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Başaran Nas Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.
a member of
PricewaterhouseCoopers

Cansen Başaran Symes, SMMM
Sorumlu Ortak, Başdenetçi

İstanbul, 26 Mart 2008

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

VARLIKLAR	Notlar	2007	2006
Cari/Dönen Varlıklar		5.387.435	3.790.771
Hazır değerler	4	962.777	370.241
Menkul kıymetler (net)	5	-	-
Ticari alacaklar (net)	7	1.713.057	1.334.142
Finansal kiralama alacakları (net)	8	-	-
İlişkili taraflardan alacaklar (net)	9	69.302	118.441
Diğer alacaklar (net)	10	9.262	3.908
Canlı varlıklar (net)	11	-	-
Stoklar (net)	12	2.287.480	1.921.187
Devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar (net)	13	-	-
Ertelenen vergi varlıkları	14	-	-
Diğer cari/dönen varlıklar	15	345.557	42.852
Cari Olmayan/Duran Varlıklar		3.694.444	3.235.496
Ticari alacaklar (net)	7	3.825	2.588
Finansal kiralama alacakları (net)	8	-	-
İlişkili taraflardan alacaklar (net)	9	-	-
Diğer alacaklar (net)	10	-	-
Finansal varlıklar (net)	16	52.555	36.880
Pozitif/negatif şerefiye (net)	17	189.073	189.073
Yatırım amaçlı gayrimenkuller (net)	18	4.621	4.621
Maddi varlıklar (net)	19	2.986.481	2.631.480
Maddi olmayan varlıklar (net)	20	134.265	138.936
Ertelenen vergi varlıkları	14	1.983	-
Diğer cari olmayan/duran varlıklar	15	321.641	231.918
Toplam Varlıklar		9.081.879	7.026.267

31 Aralık 2007 tarihi ve bu tarihte sona eren yıl itibariyle hazırlanan konsolide mali tablolar, yayınlanmak üzere 26 Mart 2008 tarihli yönetim kurulu toplantısında onaylanmış ve Genel Müdür Yardımcısı İbrahim Yelmenoğlu ve Finansal Raporlama Müdürü Deniz Köseoğlu tarafından imzalanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

YÜKÜMLÜLÜKLER	Notlar	2007	2006
Kısa Vadeli Yükümlülükler		4.091.310	2.736.289
Finansal borçlar (net)	6	148.466	131.605
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısımları (net)	6	109.524	113.672
Finansal kiralama işlemlerinden borçlar (net)	8	-	-
Diğer finansal yükümlülükler (net)	10	-	-
Ticari borçlar (net)	7	2.483.571	1.501.713
İlişkili taraflara borçlar (net)	9	41.540	50.708
Alınan avanslar	21	12.810	11.227
Devam eden inşaat sözleşmeleri hakediş bedelleri (net)	13	-	-
Çalışanlara sağlanan fayda karşılıkları	22	-	-
Borç karşılıkları	23	135.354	116.787
Ertelenen vergi yükümlülüğü	14	-	-
Diğer yükümlülükler (net)	10	1.160.045	810.577
Uzun Vadeli Yükümlülükler		845.446	801.608
Finansal borçlar (net)	6	437.533	488.957
Finansal kiralama işlemlerinden borçlar (net)	8	-	-
Diğer finansal yükümlülükler (net)	10	-	-
Ticari borçlar (net)	7	267	768
İlişkili taraflara borçlar (net)	9	17.471	31.626
Alınan avanslar	21	-	-
Çalışanlara sağlanan fayda karşılıkları	22	-	-
Borç karşılıkları	23	99.641	86.596
Ertelenen vergi yükümlülüğü	14	148.561	108.363
Diğer yükümlülükler (net)	10	141.973	85.298
Toplam Yükümlülükler		4.936.756	3.537.897
Ana Ortaklık Dışı Paylar	24	33.208	26.771
ÖZSERMAYE		4.111.915	3.461.599
Sermaye	25	250.419	250.419
Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi	25	-	-
Sermaye Yedekleri	26	1.954.800	1.939.832
Hisse senetleri ihraç primleri		172	172
Hisse senedi iptal kârları		-	-
Yeniden değerlendirme fonu		-	-
Finansal varlıklar değer artışı fonu		14.968	-
Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları		1.939.660	1.939.660
Kâr Yedekleri	27	374.528	312.769
Yasal yedekler		328.795	264.074
Statü yedekleri		-	-
Olağanüstü yedekler		48.695	48.695
Özel yedekler		-	-
Sermayeye eklenecek iştirak hisseleri ve gayrimenkul satış kazançları		-	-
Yabancı para çevrim farkları		(2.962)	-
Net Dönem Kârı		1.298.039	822.430
Geçmiş Yıllar Kârları	28	234.129	136.149
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler		9.081.879	7.026.267
Taahhütler şarta bağlı varlıklar ve yükümlülükler	31		

İlişikteki notlar konsolide mali tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.**31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT
KONSOLİDE GELİR TABLOLARI**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	2007	2006
Esas Faaliyet Gelirleri		22.527.947	20.111.588
Satış gelirleri (net)	36	22.520.083	20.103.086
Satışların maliyeti (-)	36	(20.720.755)	(18.956.944)
Hizmet gelirleri (net)	36	7.864	8.502
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	36	-	-
Brüt Esas Faaliyet Kârı		1.807.192	1.154.644
Faaliyet giderleri (-)	37	(537.334)	(318.181)
Net Esas Faaliyet Kârı		1.269.858	836.463
Diğer faaliyetlerden gelir ve kârlar	38	517.517	253.101
Diğer faaliyetlerden gider ve zararlar (-)	38	(169.568)	(46.586)
Finansman giderleri (net) (-)	39	(5.487)	(29.694)
Faaliyet Kârı		1.612.320	1.013.284
Net parasal pozisyon kârı/zararı	40	-	-
Ana Ortaklık Dışı Kâr (-)	24	(6.437)	(5.552)
Vergi Öncesi Kâr		1.605.883	1.007.732
Vergiler	41	(307.844)	(185.302)
Net Dönem Kârı		1.298.039	822.430
Nominal değeri 1 Ykr olan hisse başına kazanç (Ykr)	42	5,18	3,28

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.**31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT KONSOLİDE ÖZSERMAYE DEĞİŞİM TABLOLARI**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

	Sermaye	Hisse senetleri ihraç primi	Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları	Finansal varlıklar değer artış fonu	Yasal yedekler	Olağanüstü yedekler	Yabancı para çevrim farkları	Geçmiş yıllar kârları	Net dönem kârı	Toplam özsermaye
1 Ocak 2006	250.419	172	1.939.660	-	216.840	48.695	-	(12.448)	680.699	3.124.037
Transfer	-	-	-	-	47.234	-	-	633.465	(680.699)	-
Temettü ödemesi	-	-	-	-	-	-	-	(484.868)	-	(484.868)
Net dönem kârı	-	-	-	-	-	-	-	-	822.430	822.430
31 Aralık 2006	250.419	172	1.939.660	-	264.074	48.695	-	136.149	822.430	3.461.599
1 Ocak 2007	250.419	172	1.939.660	-	264.074	48.695	-	136.149	822.430	3.461.599
Transfer	-	-	-	-	64.721	-	-	757.709	(822.430)	-
Temettü ödemesi	-	-	-	-	-	-	-	(659.729)	-	(659.729)
Finansal varlıklar makul değer artışı	-	-	-	15.600	-	-	-	-	-	15.600
Makul değer değişiminden doğan ertelenen vergi (Not 14)	-	-	-	(632)	-	-	-	-	-	(632)
Yabancı para çevrim farkları	-	-	-	-	-	-	(2.962)	-	-	(2.962)
Net dönem kârı	-	-	-	-	-	-	-	-	1.298.039	1.298.039
31 Aralık 2007	250.419	172	1.939.660	14.968	328.795	48.695	(2.962)	234.129	1.298.039	4.111.915

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.**31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT KONSOLİDE NAKİT AKIM TABLOLARI**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	2007	2006
Vergi ve ana ortaklık dışı kâr öncesi dönem kârı		1.612.320	1.013.284
Amortisman ve itfa payları	19 ve 20	120.688	181.450
Kıdem tazminatı yükümlülüğündeki artış	23	25.779	18.529
Tahsil edilen kıdem tazminatı ödemeleri	23	-	(23.283)
Maddi varlık satışlarından kaynaklanan kârlar		(162)	(973)
Çevre yükümlülüğü karşılığındaki artış	23	11.152	5.159
EPDK katkı payı karşılığındaki artış	23	7.578	8.766
Dava karşılıklarındaki (azalış)/artış	23	(3.388)	7.851
Stok değer düşüklüğü karşılığındaki azalış	12	(2.825)	(2.101)
Kıdeme teşvik primi karşılığındaki artış	23	693	4.024
İzin ücretleri karşılığındaki artış	23	3.971	762
Diğer borç karşılıklarındaki (azalış)/artış	23	(2.650)	563
Ayrılan personel karşılığındaki artış	23	9.240	-
Şüpheli alacak karşılığındaki artış		6.401	29
Faiz geliri (net)		(122.909)	(101.261)
Ertelenmiş finansman geliri		3.560	7.462
Banka kredilerinden kaynaklanan kur farkı (geliri)/gideri	39	(60.757)	19.667
Yabancı para çevrim farkları		(2.962)	-
Varlık ve yükümlülüklerdeki değişimler öncesi sağlanan nakit akımı		1.605.729	1.139.928
İşletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklikler:			
Ticari alacaklardaki artış		(388.278)	(533.852)
İlişkili taraflardan alacaklardaki azalış/(artış)		49.139	(84.478)
Diğer alacaklardaki artış		(5.354)	(3.680)
Stoklardaki artış		(363.468)	(462.535)
Diğer cari/dönen varlıklardaki artış		(302.705)	(8.309)
Diğer cari olmayan/duran varlıklardaki (artış)/azalış		(89.723)	34.404
Ticari borçlardaki artış		982.479	474.053
İlişkili taraflara borçlardaki azalış		(23.323)	(49.514)
Alınan avanslardaki artış		1.583	2.594
Diğer yükümlülüklerdeki artış		406.143	278.476
Ödenen vergiler		(237.326)	(174.458)
Ödenen kıdem tazminatı	23	(14.411)	(49.881)
Ödenen dava karşılıkları	23	(5.244)	(123)
Tahsil edilen kıdem tazminatı ödemeleri	23	-	23.283
Ödenen izin karşılığı	23	(1.388)	(14.559)
Ödenen kıdeme teşvik primi	23	(965)	(7.977)
Ödenen EPDK katkı payı	23	(8.758)	(7.333)
Ödenen çevre yükümlülüğü	23	(22.114)	(6.171)
Ödenen diğer karşılıklar	23	(955)	(7.888)
İşletme faaliyetlerinden elde edilen net nakit		1.581.061	541.980
Yatırım faaliyetleri:			
Maddi varlık alımları	19	(466.957)	(397.812)
Maddi varlık satışından elde edilen hasılatlar		1.552	1.913
Maddi olmayan varlık alımları	20	(8.347)	(933)
Müşterek yönetime tabi ortaklık satın alımı için net nakit çıkışı	32	-	(458.946)
Alınan faizler		148.116	110.399
Yatırım faaliyetlerinde kullanılan net nakit çıkışları		(325.636)	(745.379)
Finansman faaliyetleri:			
Alınan banka kredileri, (net)		18.505	22.322
Ödenen faizler		(21.949)	(9.120)
Ödenen temettüler		(659.729)	(484.868)
Finansman faaliyetlerinde kullanılan net nakit		(663.173)	(471.666)
Nakit ve nakit benzeri değerlerdeki net artış/(azalış)		592.252	(675.065)
Nakit ve nakit benzeri değerlerin dönem başı bakiyesi	4	369.254	1.044.319
Nakit ve nakit benzeri değerlerin dönem sonu bakiyesi	4	961.506	369.254

İlişikteki notlar konsolide mali tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 1-ŞİRKETİN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (“TÜPRAŞ” veya “Şirket”) 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket’in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Ham petrol tedarik ve rafine etmek, gerektiğinde petrol ürünlerini ithal ve ihraç etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayii ve ilgili diğer sanayii alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu ürünlerin perakende satışını teminen akaryakıt istasyonları ve bakım tesislerini kurmak, işletmek ve işlettirmek, devralmak, devretmek veya kiralamak, bayilik vermek, kendisine ait veya kiralayacağı taşıma araçları ile nakliye hizmeti yapmak, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş, bağlı ortaklığı ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarının (topluca “Grup” olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetleri Türkiye’de olup, Grup’un faaliyetleri rafine ve dağıtım sektörleri altında toplanmıştır. Coğrafi bölümler bazındaki bilgiler, Grup’un faaliyetlerinin, konsolide mali tablolar genelinde ve parasal önemlilik göz önüne alındığında, Türkiye dışındaki coğrafi bölümler açısından raporlanabilir bölüm özelliği göstermediğinden dolayı ilişikteki konsolide mali tablolarda raporlanmamıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu’na (“SPK”) kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda (“İMKB”) işlem görmektedir. 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla, Şirket’in İMKB’ye kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket’in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 25):

	%
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

TÜPRAŞ’ın bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tic. A.Ş. (“DİTAŞ” veya “Bağlı Ortaklık”)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Müşterek yönetime tabi ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. (“Opet”)	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
Opet Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Turizm Sanayi İç ve Dış Ticaret A.Ş. (“Opet Gıda”)	Türkiye	Gıda ürünleri dağıtımı
Opet International Limited (“Opet International”)	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade Ireland	İrlanda	Petrol ürünleri ticareti
TBS Denizcilik ve Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş. (“TBS”)	Türkiye	Liman petrol ürünleri tedariki
Opet Aygaz B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ve madeni yağ dağıtımı

Opet Aygaz B.V.’nin Bulgaristan’da Opet Aygaz Bulgaria EAD adlı bir bağlı ortaklığı bulunmaktadır. Bu şirket perakende satışlar için petrol istasyonları ağını geliştirmek ve toptan satış konularında faaliyet göstermektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Grup’un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2007 tarihinde 5.520’dir (31 Aralık 2006: 5.572).

Şirket’in bu konsolide mali tabloların hazırlandığı tarih itibarıyla tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Petrol Caddesi, 41002
Körfez, Kocaeli

NOT 2-MALİ TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Uygulanan muhasebe standartları

TÜPRAŞ’ın konsolide mali tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu (“SPK”) tarafından yayımlanan muhasebe ve raporlama ilkelerine (“SPK Finansal Raporlama Standartları”) uygun olarak hazırlanmıştır. SPK, XI-25 numaralı “Sermaye Piyasalarında Finansal Raporlama Standartları” tebliğinde (“Tebliğ”) kapsamlı bir muhasebe ilkeleri seti yayınlamıştır. Anılan tebliğde, alternatif olarak Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (“IASB”) tarafından yayımlanmış olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın (“UFRS”) uygulanması halinde SPK Finansal Raporlama Standartları’na uyulmuş sayılacağı belirtilmiştir.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye’de faaliyette bulunan ve SPK Finansal Raporlama Standartları’na uygun mali tablo hazırlayan şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Dolayısıyla ilişikteki konsolide mali tablolarda, 1 Ocak 2005 tarihinden başlamak kaydıyla, IASB tarafından yayımlanmış Uluslararası Muhasebe Standardı (“UMS”) 29, “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” uygulanmamıştır. Konsolide mali tablolar ve ilgili dipnotlar yukarıda bahsedilen SPK’nın izin verdiği alternatif uygulama çerçevesinde ve SPK tarafından 20 Aralık 2004 tarihli duyuru ile uygulanması zorunlu kılınan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni mali tablolarının hazırlanmasında, SPK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu (“TTK”), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı (“Maliye Bakanlığı”) tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. SPK Finansal Raporlama Standartları’na göre hazırlanan bu konsolide mali tablolar, makul değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülüklerin dışında, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Yeni Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide mali tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara SPK Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

2.2 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren müşterek yönetime tabi ortaklıkların mali tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar’ın mali tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup SPK Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Yeni Türk Lirası’na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları özsermaye içerisindeki yabancı para çevrim farkları kalemi altında takip edilmektedir.

2.3 Konsolidasyon esasları

- Konsolide mali tablolar aşağıdaki (b), (c), (d) ve (e) maddelerinde belirtilen esaslara göre ana şirket olan TÜPRAŞ, Bağlı Ortaklığı ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar’ının mali tablolarını kapsamaktadır. Konsolidasyon kapsamına dahil edilen şirketlerin mali tablolarının hazırlanması sırasında, SPK Finansal Raporlama Standartlarına uygunluk ve Grup tarafından uygulanan muhasebe politikalarına ve sunum biçimlerine uyumluluk açısından gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yapılmıştır.
- Bağlı Ortaklık, Şirket’in ya (i) doğrudan ve/veya dolaylı olarak kendisine ait olan hisseler neticesinde şirketlerdeki hisselerle ilgili oy kullanma hakkının %50’den fazlasını kullanma yetkisi kanalıyla; veya (ii) oy kullanma hakkının %50’den fazlasını kullanma yetkisine sahip olmamakla birlikte mali ve işletme politikaları üzerinde fiili hakimiyet etkisini kullanmak suretiyle mali ve işletme politikalarını Şirket’in menfaatleri doğrultusunda kontrol etme yetkisi ve gücüne sahip olduğu şirketleri ifade eder.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla bağlı ortaklık oranları gösterilmiştir:

	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık		
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tic. A.Ş.	79,98	79,98

Bağlı Ortaklık'a ait bilanço ve gelir tablosu tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özsermaye ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklığı arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüler, ilgili özsermaye ve gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

- c) Müşterek Yönetime Tabi Ortaklık, Grup'un bir veya daha fazla müteşebbis ortak tarafından müştereken yönetilmek üzere, bir ekonomik faaliyetin üstlenilmesi için bir sözleşme dahilinde oluşturulan şirketleri ifade etmektedir. Grup bu müşterek kontrolü, kendisinin doğrudan ya da dolaylı olarak sahip olduğu hisselerden veya ilişkili tarafların sahip olduğu paylara ait oy haklarını onlar adına kullanma (ekonomik bir yarar beklemeksizin) yetkisinden yararlanarak sağlamaktadır. Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar oransal konsolidasyon yöntemi kullanılmak suretiyle konsolidasyon kapsamına alınırlar. Oransal konsolidasyon yönteminde, Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar'a ait mali tablolarda yer alan varlık, yükümlülük, gelir ve giderler, Grup'un sahip olduğu etkin ortaklık payı ile konsolidasyon işlemine tabi tutulmaktadır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla Müşterek Yönetime Tabi Ortaklık oranları gösterilmiştir:

	2007		2006	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Müşterek Yönetime Tabi Ortaklık				
Opet	%50,00	%40,00	%50,00	%40,00
Opet Madeni Yağ Sanayi Ticaret ve Nakliye A.Ş. (*)	-	-	%50,00	%39,99
Opet Gıda	%50,00	%39,99	%50,00	%39,99
Opet International Ltd.	%50,00	%40,00	%50,00	%40,00
Opet Trade B.V.	%50,00	%40,00	%50,00	%40,00
Opet Trade Ireland	%50,00	%40,00	%50,00	%40,00
TBS	%25,00	%19,60	%25,00	%19,60
Opet Aygaz B.V.	%25,00	%20,00	%25,00	%20,00

(*) Opet Madeni Yağ Sanayi Ticaret ve Nakliye A.Ş. 30 Nisan 2007 tarihi itibarıyla Opet ile yasal olarak birleşmiştir.

Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları, 28 Aralık 2006 tarihli Hisse Devir ve Temlik Sözleşmesi sonrasında müşterek yönetime tabi ortaklık olarak konsolidasyon kapsamına dahil edilmiştir (Not 32).

- d) Grup'un toplam oy haklarının %20'nin altında olduğu veya %20'nin üzerinde olmakla birlikte Grup'un önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide mali tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen satılmaya hazır finansal varlıklar makul değerleriyle, makul değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide mali tablolara yansıtılmıştır (Not 16).
- e) Bağlı Ortaklık'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide bilanço ve gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiş ve Grup'un net varlıklarına ve faaliyet sonuçlarına dahil edilmemiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

2.4 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem tarihli mali tabloların yeniden düzenlenmesi

Cari dönem konsolide mali tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından karşılaştırmalı bilgiler gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılmıştır.

Mali durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide mali tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla konsolide bilançosunu 31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide bilançosu ile; 31 Aralık 2007 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide gelir tablosunu 31 Aralık 2006 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide gelir tablosu ile, 1 Ocak-31 Aralık 2007 hesap dönemine ait nakit akım tablosu ve öz sermaye değişim tablolarını ise 1 Ocak -31 Aralık 2006 hesap dönemine ait ilgili konsolide dönem mali tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

Grup, 31 Aralık 2007 tarihli konsolide mali tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması için 31 Aralık 2006 tarihli konsolide bilançosunda gerekli sınıflandırma işlemlerini yapmıştır. Bu değişiklikler aşağıda açıklanmıştır:

a) 2006 yılında Opet hisselerinin alımına ilişkin yapılan geçici muhasebeleştirilmenin tamamlanması nedeniyle 31 Aralık 2006 tarihli konsolide bilançoda yapılan düzeltmeler:

Not 32’de detaylı olarak açıklandığı üzere, TÜPRAŞ, 28 Aralık 2006 tarihinde Opet Petrolcülük A.Ş.’nin sermayesinin %40 oranındaki kısmına karşılık gelen hisseleri satın alarak, Opet’in mali ve işletme politikalarını müştereken kontrol etme hakkına sahip olmuştur.

TÜPRAŞ, UFRS 3, “İşletme Birleşmeleri” (“UFRS 3”) standardı uyarınca bu işlemi, satın alma yöntemini uygulayarak muhasebeleştirmektedir. Bu amaçla, Opet’in satın alım tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerinin makul değerlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Söz konusu makul değerlerin, alımın gerçekleştiği dönem sonu olan 31 Aralık 2006 tarihine kadar geçici olarak belirlenebilmiş olması nedeniyle, 31 Aralık 2006 tarihli konsolide mali tablolarda, UFRS 3 uyarınca, söz konusu işlem geçici olarak muhasebeleştirilmiştir.

Grup, Opet’in, iktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerinin makul değer belirleme çalışmasını 2007 yılı içerisinde nihai hale getirmiş ve 31 Aralık 2006 tarihli konsolide mali tablolarında yaptığı geçici muhasebeleştirmeyi tamamlamıştır. Makul değer belirleme çalışması sonucunda, Opet’in tanımlanabilir ve ayrıştırılabilir maddi olmayan varlıklarının makul değeri UFRS 3’te açıklanan makul değer belirleme yöntemleri kullanılarak belirlenmiş olup, bu maddi olmayan varlıklar Opet’in sadece Grup konsolide mali tablolarının hazırlanması amacıyla düzenlenen mali tablolarına yansıtılmıştır. Söz konusu çalışmanın tamamlanması sonucu, 31 Aralık 2006 tarihli konsolide bilançoda aşağıdaki sınıflandırma değişiklikleri yapılmıştır:

	31 Aralık 2006
Stoklardaki artış	7.800
Diğer duran ve dönen varlıklardaki artış	15.528
Maddi varlıklardaki artış	63.336
Maddi olmayan varlıklardaki artış	117.494
Finansal varlıklardaki azalış	(2.956)
Ertelenen vergi yükümlülüğündeki artış	(36.043)
Alınan avanslardaki azalış	2.504
Diğer	871
Şerefiyedeki azalış	168.534

b) Diğer sınıflandırmalar:

31 Aralık 2006 tarihli konsolide bilançoda, “ticari alacaklar” içerisinde sınıflandırılan 104.283 bin YTL tutarında Opet’ten ticari alacaklar, “ilişkili taraflardan alacaklar” hesabına sınıflandırılmıştır (Not 9).

31 Aralık 2006 tarihli konsolide bilançoda, “diğer duran varlıklar” içinde sınıflandırılan 59.141 bin YTL’lik kimyevi maddeler “ilk madde ve malzeme stokları” altında sınıflandırılmıştır (Not 12).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

2.5 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

NOT 3-UYGULANAN DEĞERLEME İLKELERİ/MUHASEBE POLİTİKALARI

Konsolide mali tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

3.1 Hazır değerler

Hazır değerler konsolide bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Hazır değerler, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip, değerindeki değişim riski önemsiz olan ve vadesi üç ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Not 4).

3.2 Ticari alacaklar ve değer düşüklüğü karşılığı

Grup’un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Grup’un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalır, söz konusu tutar, cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 7).

3.3 İlişkili taraflar

Konsolide mali tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri, ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 9).

3.4 Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı anda birden fazla ürün birlikte üretildiğinden dolayı, her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenmemektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır.

Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 12).

3.5 Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net geri kazanılabilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama yöntemine göre değerlemektedir. Grup, uzun süredir kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için karşılık ayırmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

3.6 Satılmaya hazır finansal varlıklar

Tüm finansal varlıklar, ilk olarak bedelin makul değeri olan ve yatırımla ilgili satın alma masrafları da dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden gösterilmektedir. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar, yönetimin konsolide bilanço tarihinden sonraki 12 aydan daha kısa bir süre için finansal aracı elde tutma niyeti olmadıkça veya işletme sermayesinin arttırılması amacıyla satışına ihtiyaç duyulmayacaksa duran varlıklar olarak gösterilir, aksi halde dönen varlıklar olarak sınıflandırılır. Şirket yönetimi, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmakta olup düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kâr ve zararlar dönem sonuçları ile ilişkilendirilmeden finansal varlığın konsolide mali tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar doğrudan özsermaye içinde “Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu” hesabında muhasebeleştirilmiştir. Satılmaya hazır finansal varlıklar konsolide mali tablolardan çıkarıldıklarında, özsermayede “Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu”nda takip edilen ilgili kazanç ve zararlar konsolide gelir tablosuna transfer edilir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir makul değerinin olmadığı durumlarda finansal varlığın makul değeri değerlendirme teknikleri kullanılarak belirlenir. Bu değerlendirme teknikleri, piyasa koşullarına uygun güncel işlemleri veya esasen benzer diğer yatırım araçlarını baz almayı ve yatırım yapılan şirkete özgü şartları dikkate alarak iskonto edilmiş nakit akım analizlerini içerir.

Şirket’in %20’nin altında sermaye payına sahip olduğu finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir makul değerinin olmadığı, makul değer hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin uygun olmaması nedeniyle makul bir değer tahmininin yapılamaması ve makul değer güvenilir bir şekilde ölçülemediği durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından, şayet mevcutsa, değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle değerlendirilmiştir (Not 16).

3.7 Maddi varlıklar

Maddi varlıklar, elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup’a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi varlıkların düzeltilmiş değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 19).

Not 32’de belirtildiği üzere, Opet iktisabı ile elde edilen maddi varlıklar, UFRS 3 ile uyumlu olarak, iktisap tarihi olan 28 Aralık 2006’da makul değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan faydalı ömürleri üzerinden amortismanına tabi tutulmaktadır.

Grup’un sahip olduğu maddi varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Faydalı ömür
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-40 yıl
Binalar	40-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-35 yıl
Taşıtlar	4-15 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-10 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kâr ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

3.8 Maddi olmayan varlıklar

a) Haklar ve yazılımlar

Maddi olmayan varlıklar, çeşitli hakları, yazılımları ve iktisap edilen intifa haklarını içermektedir (Not 20). Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden Doğrusal amortisman yöntemi ile amortismana tabi tutulur. İntifa haklarını ise, akaryakıt dağıtım istasyonları ile yapılmış işletme sözleşmeleri oluşturmaktadır. Opet iktisabı ile elde edilen intifa hakları ise UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde makul değerlerinden kaydedilmiş ve iktisap tarihinden itibaren kalan geçerlilik süreleri üzerinden itfa edilmektedir.

b) Müşteri ilişkileri

UFRS 3'e göre bir işletmenin müşterileri ile iş ilişkileri sözleşme aracılığıyla uygulanıyorsa, iktisap tarihi itibarıyla söz konusu bir sözleşme bulunması şartı aranmaksızın, söz konusu müşteri ilişkileri, maddi olmayan duran varlık olarak tanımlanması için gereken sözleşmeli yasal kriterini sağlamaktadır.

Not 32'de belirtildiği üzere Opet iktisabı ile elde edilen müşteri ilişkileri, UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde makul değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan faydalı ömrü olan 14 yıl üzerinden itfa edilmektedir (Not 20).

c) Opet marka değeri

Not 32'de belirtildiği üzere Opet iktisabı ile elde edilen Opet markasının değeri, UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde makul değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan tahmini faydalı ömrü olan 10 yıl üzerinden itfa edilmektedir (Not 20).

d) LPG dağıtım sözleşmesi

Not 32'de belirtildiği üzere Opet iktisabı ile elde edilen LPG dağıtım sözleşmesi, UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde makul değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan tahmini faydalı ömrü olan 13 yıl üzerinden itfa edilmektedir (Not 20).

3.9 İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, UFRS 3, “İşletme Birleşmeleri”, kapsamında, satın alım yöntemine göre muhasebeleştirilir. Bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin makul değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide mali tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin mali tablolarında yer almayan, ancak, şerefiyenin içerisinde ayrılabilme özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler makul değerleri ile konsolide mali tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismana tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin makul değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise, fark gelir olarak kaydedilir.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde edileceği beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, Opet iktisabı nedeniyle Opet'in ana faaliyet konusu olan akaryakıt dağıtım faaliyetlerini, şerefiyenin oluşmasına sebep olan faaliyet olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet'i tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

İktisap edilen tanımlanabilir varlıkların, yükümlülüklerin ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerinin veya birleşme maliyetinin sadece geçici olarak belirlenebilmesi nedeniyle birleşmenin gerçekleştiği dönemin sonunda birleşmenin ilk kez muhasebeleştirilmesi geçici olarak yapılmak durumunda, iktisap eden, söz konusu işletme birleşmesini geçici tutarlardan muhasebeleştirir. Geçici olarak belirlenmiş başlangıç muhasebesinin birleşme tarihini takip eden oniki ay içerisinde tamamlanması ve düzeltme kayıtlarının birleşme tarihinden itibaren yapılması gerekmektedir (Not 32).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

3.10 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek veya değer kazanması amacıyla veya her ikisi için elde tutulan araziler ve binalar “yatırım amaçlı gayrimenkuller” olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet eksi birikmiş amortisman (arazi hariç) değerleri ile gösterilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller olası bir değer düşüklüğünün tespiti amacıyla incelenir ve bu inceleme sonunda yatırım amaçlı gayrimenkullerin kayıtlı değeri, geri kazanılabilir değerinden fazla ise, karşılık ayrılmak suretiyle geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili yatırım amaçlı gayrimenkulün mevcut kullanımından gelecek net nakit akımları ile satış maliyeti düşülmüş makul değerden yüksek olanı olarak kabul edilir (Not 18).

3.11 Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Grup, her konsolide bilanço tarihinde maddi ve maddi olmayan duran varlıklarının, maliyet değerinden birikmiş amortismanlar düşülerek bulunan defter değerine ilişkin değer kaybının olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, değer düşüklüğü tutarını belirleyebilmek için o varlığın geri kazanılabilir tutarı tahmin edilir. Varlığın tek başına geri kazanılabilir tutarının hesaplanmasının mümkün olmadığı durumlarda, o varlığın ait olduğu nakit üreten biriminin geri kazanılabilir tutarı hesaplanır.

Geri kazanılabilir tutar, satış maliyetleri düşüldükten sonra elde edilen gerçeğe uygun değer veya kullanımdaki değer büyük olanıdır. Kullanımdaki değer hesaplanırken, geleceğe ait tahmini nakit akımları, paranın zaman değerini ve varlığa özgü riskleri yansıtan vergi öncesi iskonto oranı kullanılarak bugünkü değerine indirilir.

Varlığın (veya nakit üreten birimin) geri kazanılabilir tutarının, defter değerinden daha az olması durumunda varlığın (veya nakit üreten birimin) defter değeri, geri kazanılabilir tutarına indirilir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü kayıpları konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilir, ancak, ilgili varlığın yeniden değerlendirilmiş olması durumunda, değer düşüklüğü kaybı yeniden değerlendirilme fonundan indirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide mali tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortisman tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide gelir tablosuna kayıt edilir.

3.12 Peşin ödenen istasyon kira sözleşmeleri

Not 3.8.a ve Not 32’de belirtildiği üzere Opet iktisabı ile elde edilen peşin ödenen istasyon kira sözleşmeleri, UFRS 3 ile uyumlu olarak, iktisap tarihi olan 28 Aralık 2006’da makul değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kira sözleşmelerinin kalan süreleri boyunca giderleştirilir (Not 15).

3.13 Borçlanma maliyeti

Banka kredileri, alındıkları tarihlerde, alınan kredi tutarından işlem masrafları çıkartıldıktan sonraki değerleriyle kaydedilir. Banka kredileri, sonradan etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyet değeri üzerinden belirtilir. İşlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, satın alınması, yapımı veya üretimi ile direkt ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştuğu dönemlerde konsolide gelir tablosuna kaydedilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

3.14 Finansal kiralamalar ve faaliyet kiralamaları

Grup-kiracı olarak

Finansal kiralama

Grup'un esas olarak mülkiyetin tüm risk ve ödülleri üstüne aldığı maddi duran varlık kiralaması, finansal kiralama şeklinde sınıflandırılır. Finansal kiralamalar, kiralama döneminin başında kiralanan varlığın rayiç değerinden veya asgari kira ödemelerinin o günkü indirgenmiş değerinden düşük olanı üzerinden kaydedilir. Her bir kira ödemesi, bakiye borç üzerinde sabit bir oranın elde edilmesi amacıyla borç ve finansal masraflar arasında tahsis edilir. Finansal masraflar düşüldükten sonra ilgili finansal kiralama borçları, finansal kiralama borçları olarak kayıtlara alınır. Finansman maliyetinin faiz unsuru, kira dönemi boyunca konsolide gelir tablosuna gider olarak yansıtılır. Finansal kiralama yolu ile satın alınan maddi duran varlıklar, varlığın tahmini faydalı ömrü üzerinden amortismanına tabi tutulur.

Finansal kiralamadan doğan borçlar, ilgili maddi duran varlığın satın alma değeri üzerinden konsolide mali tablolara yansıtılır. Kira sözleşmesinden doğan faiz ödemeleri ise, kira dönemi boyunca konsolide gelir tablosuna gider olarak gösterilir.

Faaliyet kiralaması

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır. Faaliyet kiralaları olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

3.15 Ertelenen vergiler

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide mali tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplamasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca konsolide bilanço tarihi itibarıyla halihazırda yürürlükte olan vergi oranları kullanılır.

Ertelenen vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide mali tablolarda muhasebeleştirilir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenen vergi varlıkları ve ertelenen vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenen vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide mali tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 14).

3.16 Kıdem tazminatı karşılığı

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, personelin İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmasından doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerinin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 23).

3.17 Kıdeme teşvik primi karşılığı

Grup'un belli bir kıdem üzerindeki çalışanlarına ödenen “Kıdeme Teşvik Primi” (“Prim”) adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide mali tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 23).

3.18 Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları konsolide gelir tablosuna yansıtılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

3.19 Gelirlerin kaydedilmesi

Gelir, mal ve hizmet satışlarının faturalanmış değerlerini içerir. Satışlar, ürünün teslimi veya hizmetin verilmesi, ürünle ilgili risk ve faydaların transferlerinin yapılmış olması, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işleme ilgili ekonomik faydaların Grup’a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin makul değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Satışlarda önemli riskler ve faydalar, mallar alıcıya teslim edildiğinde ya da yasal sahiplik alıcıya geçtiğinde devredilir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin satış iadelerinden ve satış ile ilgili vergilerden arındırılmış halidir.

Faiz gelirleri zaman dilimi esasına göre gerçekleşir, geçerli faiz oranı ve vadesine kalan süre içinde etkili olacak faiz oranını dikkate alarak tahakkuk edecek olan gelir belirlenir.

Satışların içerisinde önemli bir finansman maliyeti bulunması durumunda, makul bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirilmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

Elde edilen temettü gelirleri, hissedarların temettü alma hakkı doğduğu zaman kayda alınır.

3.20 Türev finansal araçlar

Türev finansal araçlar, Opet’in vadeli mal alım satım sözleşmelerinden oluşmaktadır. Bu araçların ilk olarak kayda alınmasında elde etme maliyetleri kullanılmakta ve bunlara ilişkin işlem maliyetleri elde etme maliyetine dahil edilmektedir. Türev finansal araçlar, kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Yapılan değerlendirme sonucu türev finansal araçların makul değerinde meydana gelen farklar konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır (Not 10).

3.21 Karşılıklar

Grup’un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışı akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahminine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirmek için iskonto edilir.

3.22 Şarta bağlı varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide mali tablolara alınmamakta ve şarta bağlı yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 31).

3.23 Temettü

Temettü alacakları, alma hakkı doğduğu dönemde gelir olarak kaydedilir. Temettü borçları, kâr dağıtımının bir unsuru olarak alma hakkı doğduğu dönemde yükümlülük olarak konsolide mali tablolara yansıtılır.

3.24 Finansal araçlar ve finansal risk yönetimi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatlarındaki, döviz kurları ile faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup’un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup’un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişimlerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle yönetilmektedir.

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla kredi faiz tahakkuku rakamı önemli tutarda olmadığından dolayı faiz haddi duyarlılık analizi yapılmamıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Likidite riski

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Uzun vadeli finansal borçlar ve ilişkili taraflara uzun vadeli borçların vade dağılım tabloları, sırasıyla, Not 6 ve Not 9’da sunulmuştur.

Kredi riski

Finansal araçları elinde bulundurmamak, karşı tarafın anlaşmanın gereklerini yerine getirememesi riskini de taşımaktadır. Grup yönetimi bu riskleri, her anlaşmada bulunan karşı taraf için kredi limitleri ile riski kısıtlayarak ve gerektiği takdirde nakit tahsilatı yapıp teminat olarak azaltmaktadır. Grup’un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetiminin geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

TÜPRAŞ’ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli şirketler ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. Opet’in ise müşterilerinin önemli bir bölümünü oluşturan yurt içi bayileri üzerinde etkin kontrol sistemi bulunmaktadır. Grup’un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup’un hazır değerlerini mevduat olarak değerlendirdiği bankalar, finansal açıdan güçlü bankalar arasından seçilmektedir.

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden borçlu veya alacaklı bulunulan meblağların Yeni Türk Lira’sına çevrilmesinden dolayı kur değişikliklerinden doğan döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmektedir (Not 29).

Grup’un net finansal yükümlülükleri, esas olarak yurt dışından hammadde ithalatı ve ihracat satışları sebebiyle yabancı para çevrim riskine maruzdur. Grup, söz konusu yabancı para finansal yükümlülüklerden ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır (Not 29).

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla YTL’nin, ABD doları karşısında %10 oranında değer kazanması/kaybetmesi, diğer tüm değişkenlerin sabit kalması koşuluyla, bu para biriminde olan ticari alacaklardan ve borçlardan, hazır değerlerden ve banka kredilerinden oluşan kur farkı kârı/zararı sonucu net kârın 227.805 bin YTL (2006: 148.533 bin YTL) daha düşük /yüksek olmasına sebep olacaktır.

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla YTL’nin, Euro karşısında %10 oranında değer kazanması/kaybetmesi, diğer tüm değişkenlerin sabit kalması koşuluyla, bu para biriminde olan ticari alacaklardan ve borçlardan, hazır değerlerden ve alınan ve verilen avanslardan oluşan kur farkı kârı/zararı sonucu net kârın 12.214 bin YTL (2006: 6.688 bin YTL) daha düşük /yüksek olmasına sebep olacaktır.

Sermaye riski yönetimi

Sermaye’yi yönetirken Grup’un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak için Grup’un faaliyetlerinin devamını sağlayabilmek ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmektir.

Grup, sermaye yönetimini borç/sermaye oranını kullanarak izler. Bu oran, net borcun toplam sermayeye bölünmesiyle bulunur. Net borç, nakit ve nakit benzeri değerlerin toplam borç tutarından (konsolide bilançoda gösterildiği gibi kredileri, ticari, ilişkili taraflara borçları ve diğer borçları içerir) düşülmesiyle hesaplanır. Toplam sermaye, konsolide bilançoda gösterildiği gibi özsermaye ile net borcun toplanmasıyla hesaplanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Finansal araçların makul değeri

Makul bedel, bir finansal enstrümanın zorunlu bir satış veya tasfiye işlemi dışında gönüllü taraflar arasındaki bir cari işlemde el değiştirebileceği tutar olup, eğer varsa, oluşan bir piyasa fiyatı ile en iyi şekilde belirlenir.

Finansal enstrümanların tahmini makul bedelleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme metodları kullanılarak tespit edilmiştir. Ancak, makul bedel tahmininde ve piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler kullanılır. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup’un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, makul değeri belirlenebilen finansal enstrümanların makul değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen dövize dayalı olan bakiyelerin makul değerlerinin kayıtlı değerlerine yaklaştıkları kabul edilmektedir.

Nakit ve bankalardan alacakların makul bedellerinin, kısa vadeli olmaları dolayısıyla, kayıtlı değerlerine yaklaştıkları kabul edilmektedir.

Ticari alacakların ve ilgili şüpheli alacak karşılıklarının kayıtlı değerlerinin makul değerlerini gösterdikleri tahmin edilmektedir.

Parasal borçlar

Banka kredilerinin tahmini makul değerleri gelecekte gerçekleşmesi beklenen nakit akımlarının mevcut piyasa oranları kullanılarak iskonto edilmesi ile bulunmuştur (Not 6).

3.25 Hisse başına kazanç

Konsolide gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net kârın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye’de şirketler mevcut hissedarlara birikmiş kârlardan ve özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak (“Bedelsiz Hisseler”) sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kâr hesaplanırken, Bedelsiz Hisseler, ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kâr hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

3.26 Nakit akımı

Grup net varlıklarındaki değişimleri, finansal yapısını ve nakit akımlarının tutar ve zamanlamasını değişen şartlara göre yönlendirme yeteneği hakkında konsolide mali tablo kullanıcılarına bilgi vermek üzere, diğer konsolide mali tablolarının ayrılmaz bir parçası olarak konsolide nakit akım tablolarını düzenlemektedir (Not 43).

3.27 Önemli Muhasebe Tahminleri ve Varsayımlar

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) İktisap maliyetinin dağıtılması:

Grup, Opet iktisabı ile ilgili iktisap maliyetinin dağıtılması sürecinde maddi ve maddi olmayan varlıkların makul değerlerinin tespitinde belirli tahmin ve varsayımlarda bulunmuştur (Not 32).

b) Faydalı ömür:

Maddi varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından kullanılan faydalı ömürler Not 3.7 ve 3.8’de açıklanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

3.28 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklik ve Hatalar

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler ve tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem konsolide mali tabloları yeniden düzenlenir. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak uygulanır.

NOT 4-HAZIR DEĞERLER

	2007	2006
Kasa	87	81
Bankalar		
Özel faizli vadesiz mevduat	661.652	270.123
Vadeli mevduat	283.847	67.060
Vadesiz mevduat	13.457	30.555
Diğer	2.463	1.435
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	1.271	987
	962.777	370.241

Özel faizli vadesiz mevduat

31 Aralık 2007 itibarıyla bankalardaki vadesiz mevduatın 661.652 bin YTL (31 Aralık 2006: 270.123 bin YTL) tutarındaki kısmı özel faizli vadesiz mevduatlardan oluşmaktadır. Grup, özel faizli vadesiz mevduatlardan günlük faiz kazanmaktadır. 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla YTL ve ABD doları cinsinden özel faizli vadesiz mevduatların etkin faiz oranı sırasıyla %17,70 ve günlük Libor'dur (31 Aralık 2006: %17,34 ve günlük Libor).

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla bankalardaki özel faizli vadesiz mevduat, 284.313 bin YTL karşılığı 244.102 bin ABD doları ve 4.600 EURO (31 Aralık 2006: 74.062 bin YTL karşılığı 52.691 bin ABD doları) tutarında yabancı para mevduat içermektedir.

Grup tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda bloke edilmekte ve özel faizli vadesiz mevduat olarak değerlendirilmektedir (Not 10). 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla alınmış olan gelir payı tutarına istinaden bankalarda bloke edilmekte olan tutar 134.081 bin YTL olup özel faizli vadesiz mevduat olarak değerlendirilmektedir (31 Aralık 2006: 77.322 bin YTL).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla 275.560 bin YTL ve 8.287 bin YTL'lik ABD Doları tutarındaki vadeli mevduatların vade tarihlerine 1 aydan kısa süre kalmıştır (31 Aralık 2006: 65.587 bin YTL'lik vadeli mevduatların vade tarihlerine 1 aydan kısa, 1.473 bin YTL'lik ABD doları mevduatların vadelerine 3-6 aylık süre kalmıştır). Vadeli YTL mevduatların etkin faiz oranı %18,76, vadeli ABD doları mevduatların etkin faiz oranı ise %4,23 (31 Aralık 2006: YTL için %21, ABD doları için %5,5)'tür.

Diğer hazır değerler, 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla 2.090 bin YTL tutarındaki kredi kartı alacaklarını (31 Aralık 2006: 1.424 bin YTL) ve 373 bin YTL tutarındaki ters repo alacaklarını (31 Aralık 2006: 11 bin YTL) içermektedir.

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akım tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	2007	2006	2005
Hazır değerler	962.777	370.241	1.044.417
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(1.271)	(987)	(98)
Nakit ve nakit benzeri değerler	961.506	369.254	1.044.319

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 5-MENKUL KIYMETLER

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla menkul kıymet bulunmamaktadır.

NOT 6-FİNANSAL BORÇLAR

	2007	2006
Kısa vadeli banka kredileri:		
Kısa vadeli banka kredileri	145.852	131.605
Faiz tahakkukları	2.614	-
Toplam kısa vadeli banka kredileri	148.466	131.605
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vade taksitleri:		
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri	101.381	103.948
Faiz tahakkukları	8.143	9.724
Toplam uzun vadeli kredilerin kısa dönem anapara taksit ve faizleri	109.524	113.672
Toplam kısa vadeli banka kredileri	257.990	245.277
Uzun vadeli banka kredileri:		
Toplam uzun vadeli banka kredileri	437.533	488.957
Toplam banka kredileri	695.523	734.234

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin yabancı para ve faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

	2007		
	Etkin faiz oranı (%)	Orjinal para birimi	Bin YTL
Kısa vadeli banka kredileri			
ABD doları krediler	5,39(%)	121.735.482	141.785
YTL krediler	14,92(%)	4.349.575	4.350
EURO krediler	3,75(%)	1.362.987	2.331
			148.466
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri:			
ABD doları krediler	5,42(%)	73.050.951	85.082
EURO krediler	6,12(%)	9.530.257	16.299
			101.381
Faiz gider tahakkukları			8.143
			109.524
Uzun vadeli banka kredileri:			
ABD doları krediler	5,44(%)	295.267.418	343.898
EURO krediler	5,49(%)	54.751.177	93.635
			437.533

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

	2006		
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal para birimi	Bin YTL
Kısa vadeli banka kredileri			
ABD doları krediler	6,47%	61.867.975	86.962
YTL krediler	18,55%	41.717.335	41.717
EURO krediler	4,83%	1.580.325	2.926
			131.605
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri:			
ABD doları krediler	6,47%	63.908.317	89.830
Japon Yeni krediler	5,06%	1.196.765.817	14.118
			103.948
Faiz gider tahakkukları			9.724
			113.672
Uzun vadeli banka kredileri:			
ABD doları krediler	6,47%	303.596.329	426.735
EURO krediler	4,83%	33.606.227	62.222
			488.957

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla uzun vadeli kredilerin vade analizi aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
2008	-	134.449
2009	70.752	76.769
2010	67.359	57.379
2011	69.614	53.594
2012	69.614	49.111
2013	69.614	46.581
2014 ve sonrası	90.580	71.074
	437.533	488.957

Kredilerin yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
3 aydan kısa	279.643	133.876
3-12 ay arası	310.649	324.773
1-5 yıl arası	98.118	253.357
5 yıl ve üzeri	7.113	22.228
	695.523	734.234

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin kayıtlı değerleri ve makul değerleri aşağıdaki gibidir:

	2007		2006	
	Kayıtlı değer	Makul değer	Kayıtlı değer	Makul değer
ABD Doları krediler	577.266	590.550	613.171	596.552
YTL krediler	4.350	4.350	41.717	41.717
Euro krediler	113.907	115.610	65.228	64.147
JPY krediler	-	-	14.118	14.210
	695.523	710.510	734.234	716.626

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla Grup tarafından kullanılan kredilerin 61.113 bin YTL karşılığı 52.471.258 ABD doları (31 Aralık 2006: 123.187 bin YTL karşılığı 77.596 bin ABD doları ve 1.196.766 bin JPY) tutarındaki kısmı için T.C Hazine Müsteşarlığı garantisini bulunmaktadır. Bu garantilere ilişkin borçların ödenmemesi halinde doğabilecek yükümlülükler T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından Grup'tan 6183 sayılı Amme Alacakları'nın Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un hükümlerine göre tahsil edilebilecektir.

NOT 7-TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

Kısa vadeli ticari alacaklar (net):

	2007	2006
Ticari alacaklar	1.619.389	1.256.555
Alacak senetleri ve çekler	106.419	94.547
Şüpheli ticari alacaklar	9.800	6.356
Diğer ticari alacaklar, depozito ve teminatlar	9.158	267
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan tahakkuk etmemiş finansman geliri	(21.909)	(17.227)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(9.800)	(6.356)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	1.713.057	1.334.142

Uzun vadeli ticari alacaklar (net):

	2007	2006
Alacak senetleri	3.767	2.534
Verilen depozito ve teminatlar	58	54
	3.825	2.588

Uzun vadeli alacak senetlerinin vadesi 1-3 yıl arasında değişmektedir.

Ticari alacaklar için yaşlandırma analizi

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla vadesi geçen alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
3 aydan kısa	97.415	79.435
3-12 ay arası	186.814	235.468
	284.229	314.903

Grup yönetimi, vadesini geçmiş ancak karşılık ayrılmayan alacak tutarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörmemektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
1 Ocak	6.356	188
Dönem içerisindeki artış	6.401	29
Satın alımlar (*)	-	6.139
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(2.957)	-
31 Aralık	9.800	6.356

(*) Satın alımlar, Opet hisselerinin satın alımından kaynaklanmaktadır (Not 32).

Kısa vadeli ticari borçlar (net):

	2007	2006
Ticari borçlar	2.484.647	1.504.980
Alınan depozito ve garantiler	5.414	2.101
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan tahakkuk etmemiş finansman gideri	(6.490)	(5.368)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	2.483.571	1.501.713

Uzun vadeli ticari borçlar (net):

	2007	2006
Ticari borçlar	267	768
Toplam uzun vadeli ticari borçlar (net)	267	768

Uzun vadeli ticari borçların vadeleri, konsolide bilanço tarihi itibarıyla 1-2 yıl arasındadır.

NOT 8-FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI VE BORÇLARI

DİTAŞ, ham petrol ürünlerinin nakliyesinde kullanmak üzere operasyonel kiralama yöntemi ile tanker kiralaması yapmaktadır. DİTAŞ'ın faaliyet kiralaması anlaşmaları DİTAŞ yönetiminin istediği zaman feshedebileceği niteliktedir. Konsolide gelir tablosunda, DİTAŞ'ın ilgili faaliyet kiralaması nedeniyle 31 Aralık 2007 tarihinde sona eren yıla ait tahakkuk etmiş 21.973 bin YTL'lik kira gideri bulunmaktadır (2006: 30.533 bin YTL).

NOT 9-İLİŞKİLİ TARAF LARDAN ALACAKLAR VE BORÇLAR

TÜPRAŞ'ın T.C. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ("İdare") ait olan %51 oranındaki hissesinin Koç Holding A.Ş., Aygaz A.Ş., Opet Petrolcülük A.Ş., Shell Overseas Investment B.V. ve The Shell Company of Turkey Limited tarafından kurulmuş olan Koç-Shell Ortak Girişim Grubu'na satılmasına müteakip, İdare'ye ait olan söz konusu TÜPRAŞ hisseleri, 26 Ocak 2006 tarihinde Koç-Shell Ortak Girişim Grubu'nun kurmuş oldukları Enerji Yatırımları A.Ş. tarafından teslim alınmıştır. Bu tarihten itibaren Enerji Yatırımları A.Ş.'yi kontrol etmekte olan Koç Holding A.Ş. ve ona bağlı Koç Topluluğu şirketleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ekli konsolide mali tablolarda ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir. Söz konusu şirketler ile 26 Ocak 2006 tarihinden başlamak suretiyle gerçekleşen işlemler, ilişkili taraflarla yapılan işlemler olarak değerlendirilmiştir (Not 3).

a) İlişkili bankalarda tutulan mevduatlar:	2007	2006
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	603.962	140.319
İlişkili bankalarda toplam mevduatlar	603.962	140.319

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

b) İlişkili taraflardan alacaklar:	2007	2006
Opet Petrolcülük A.Ş.	58.700	104.283
Akpa Dayanımlı Tüketim LPG ve Akaryakıt Ürünleri Pazarlama A.Ş.	1.998	1.798
Aygaz A.Ş.	-	6.591
Diğer	3.150	1.193
Personelden alacaklar	5.454	4.576
İlişkili taraflardan toplam alacaklar	69.302	118.441

c) İlişkili taraflara borçlar:	2007	2006
Koç Holding A.Ş.	8.941	10.627
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş.	2.382	4.162
Aygaz A.Ş.	2.058	-
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş.	1.291	972
Palmira Turizm Ticaret A.Ş.	867	563
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.	846	294
Entek Elektrik Üretimi A.Ş.	2	20.807
Diğer	5.679	4.630
Personele borçlar	19.474	8.653
İlişkili taraflara toplam kısa vadeli borçlar	41.540	50.708

Koç Holding A.Ş.	17.471	31.626
İlişkili taraflara toplam uzun vadeli borçlar	17.471	31.626

İlişkili taraflara uzun vadeli borçlar Opet'in Koç Holding A.Ş.'den almış olduğu 56.250 bin ABD doları karşılığı 65.514 bin YTL'lik (TÜPRAŞ etkin ortaklık oranı ile 26.205 bin YTL) krediyi ifade etmektedir. Söz konusu uzun vadeli kredinin faiz oranı 6 aylık Libor+%1,7 olup, vade analizi aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
2008	8.735	10.542
2009	8.735	10.542
2010	8.735	10.542
	26.205	31.626

d) İlişkili taraflardan alınan banka kredileri:	2007	2006
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	1.931	9.540
İlişkili taraflardan alınan toplam banka kredileri	1.931	9.540

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

e) İlişkili taraflara ürün ve hizmet satışları:

	2007	2006
Opet Petrolcülük A.Ş.	864.130	1.501.629
Aygaz A.Ş.	182.798	216.242
Akpa Dayanıklı Tüketim LPG ve Akaryakıt Ürünleri Pazarlama A.Ş.	19.157	-
Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	6.335	6.215
Opet Madeni Yağ ve Katkıları San. ve Tic. A.Ş.	2.911	20.761
Opet Dış Ticaret ve Nakliyat A.Ş.	-	4.237
Opet International Limited	-	2.392
Diğer	15.306	586
İlişkili taraflara toplam ürün ve hizmet satışları	1.090.637	1.752.062

f) İlişkili taraflardan mal ve hizmet alımları:

	2007	2006
Aygaz A.Ş.	176.203	-
Opet Trade Ireland Ltd.	111.993	28.936
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.	20.649	12.967
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş.	18.511	5.376
Opet Petrolcülük A.Ş.	13.450	3.332
Koç Holding A.Ş.	6.509	9.351
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş.	5.607	3.727
Palmira Turizm Ticaret A.Ş.	5.577	-
Ark İnşaat A.Ş.	5.282	-
Setur Servis Turistik A.Ş.	4.628	-
Birleşik Oksijen Sanayi Gazlar A.Ş.	4.123	-
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş.	3.944	4.052
Kofisa Trading Company S.A. (*)	-	1.038.186
Diğer	25.743	13.862
İlişkili taraflardan toplam mal ve hizmet alımları	402.219	1.119.789

(*) Koç Topluluğu'nun Kofisa Trading Company S.A.'daki kontrolünün 2006 yılı içerisinde ortadan kalkması nedeniyle, dolayısıyla işlem tarihi sonrasında söz konusu şirket, ilişkili taraf olarak değerlendirilmemiştir.

g) İlişkili taraflardan alınan vadeli mevduat faiz gelirleri:

	2007	2006
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	78.710	39.558
İlişkili taraflardan alınan toplam faiz gelirleri	78.710	39.558

h) İlişkili taraflardan sabit kıymet alımları:

	2007	2006
RMK Gemi Yapım Sanayi A.Ş.	22.532	9.330
Entek Elektrik Üretimi A.Ş.	7.396	28.196
İlişkili taraflardan sabit kıymet alımları	29.928	37.526

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

i) İlişkili taraflara ödenen finansman gideri:

	2007	2006
Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	304	-
Diğer	432	-
İlişkili taraflara ödenen finansman gideri	736	-

j) Yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yönetime sağlanan faydalar:

	2007	2006
Yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yönetime sağlanan faydalar	30.792	19.174

k) İlişkili taraflara ödenen bağışlar:

	2007	2006
Vehbi Koç Vakfı	6.240	7.500
Rahmi M.Koç Müzesi	373	361
İlişkili taraflara ödenen toplam bağışlar	6.613	7.861

NOT 10-DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	2007	2006
Sigorta tazminatlarından alacaklar	7.190	2.457
Vergi dairesinden alacaklar	2.066	648
Diğer çeşitli alacaklar	819	2.405
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(813)	(1.602)
	9.262	3.908

Kısa vadeli diğer yükümlülükler:

	2007	2006
Ödenecek Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	664.953	645.462
Tecil edilen KDV	193.087	2.991
Ödenecek Katma Değer Vergisi ("KDV")	154.522	128.067
Tecil edilen ÖTV	109.038	4.790
Diğer vergi ve yükümlülükler	20.659	24.305
Türev finansal araçlar	6.244	-
Diğer	11.542	4.962
	1.160.045	810.577

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihrac kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarlarından oluşmaktadır ve aynı zamanda Varlıklar'da "Diğer cari/dönen varlıklar" (Not 15) içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer cari/dönen varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "kısa vadeli diğer yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Türev finansal araçlar:

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla türev finansal araçlar, Opet'in ürün stoklarının Brent ham petrol fiyatı baz alınarak belirlenen petrol taban fiyatlarındaki dalgalanmalara maruz kalmasını kontrol edebilmek için yapmış olduğu vadeli alım sözleşmelerinden oluşmaktadır.

	2007		2006	
	Kontrat Miktarı	Rayiç Değerler Varlıklar/ (Yükümlülükler)	Kontrat Miktarı	Rayiç Değerler Varlıklar/ (Yükümlülükler)
Vadeli alım sözleşmeleri	234.760	(6.244)	113.924	3.564

Uzun vadeli diğer yükümlülükler:

	2007	2006
Gelir payı	136.019	79.329
Ertelenmiş gelirler	3.065	5.967
Diğer	2.889	2
	141.973	85.298

Gelir payı:

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin Not 31'de açıklanan ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (“EPDK”) tarafından azami 10 ABD Dolar/ton'a kadar belirlenecek olan değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise, bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir. Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoğu Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin TÜPRAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın gecelik repo ile değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla hesaplanan 136.019 bin YTL (31 Aralık 2006: 79.329 bin YTL) tutarında gelir payları “Uzun Vadeli Diğer Yükümlülükler” içerisinde muhasebeleştirilmekte ve hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke edilerek özel faizli vadesiz mevduat olarak değerlendirilen 134.081 bin YTL'lik tutar, “Hazır Değerler” içerisinde “Özel faizli vadesiz mevduatlar” olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2006: 77.322 bin YTL) (Not 4).

NOT 11-CANLI VARLIKLAR

Yoktur (2006: Yoktur).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 12-STOKLAR

	2007	2006
İlk madde ve malzeme	652.142	507.541
Yarı mamüller	207.101	168.422
Mamüller	764.471	621.576
Ticari mallar	176.693	114.285
Yoldaki mallar	467.476	487.182
Verilen sipariş avansları	18.120	21.571
Diğer stoklar	2.807	4.765
	2.288.810	1.925.342
Stok değer düşüklüğü karşılığı	(1.330)	(4.155)
	2.287.480	1.921.187

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihlerinde sona eren yıllar için stok değer düşüklüğü karşılığı hareketi aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
1 Ocak	4.155	6.256
Dönem içerisindeki iptaller	(2.825)	(2.101)
31 Aralık	1.330	4.155

NOT 13-DEVAM EDEN İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNDEN ALACAKLARI VE HAKEDİŞ BEDELLERİ

Yoktur (2006: Yoktur).

NOT 14-ERTELENEN VERGİ VARLIKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Ertelenen vergiler

Grup, ertelenen gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini konsolide bilanço kalemlerinin SPK Finansal Raporlama Standartları ve Vergi Usul Kanunu arasındaki farklı değerlendirmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır.

Türkiye’de faaliyet gösteren şirketler için ileriki dönemlerde gerçekleşecek geçici farklar üzerinden yükümlülük metoduna göre hesaplanan ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri hesaplamasında uygulanacak oran %20’dir (31 Aralık 2006: %20). Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren şirketler için ilgili oranlar Not 41’de sunulmuştur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla ertelenen vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yasanmış vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Toplam geçici farklar		Ertelenen vergi varlığı/ (yükümlülüğü)	
	2007	2006	2007	2006
Maddi ve maddi olmayan varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	963.605	784.732	(192.721)	(156.947)
Peşin ödenen istasyon kiralari makul değer farkı	18.446	18.560	(3.689)	(3.712)
Finansal varlıklar makul değer farkı	12.646	-	(632)	-
İktisap nedeniyle oluşan stoklar makul değer farkı	-	7.800	-	(1.560)
Diğer	-	634	-	(127)
Ertelenen vergi yükümlülüğü			(197.042)	(162.346)
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	102.357	91.261	20.470	18.252
Yedek parça ve malzeme stokları için değer düşüklüğü karşılığı	48.084	69.943	9.617	13.989
Dava karşılıkları	39.146	47.778	7.829	9.556
Kullanılabilecek yatırım indirimi	17.346	30.086	1.769	3.068
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	15.716	13.133	3.143	2.627
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	15.413	11.982	3.083	2.419
Stok değer düşüklüğü karşılığı	1.330	4.155	266	834
Çevre yükümlülüğü karşılığı	-	10.962	-	2.192
Personele ödenecek yükümlülükler karşılığı	9.240	-	1.848	-
Finansal varlıklar makul değer farkı	-	2.720	-	136
Diğer	12.184	4.550	2.439	910
Ertelenen vergi varlıkları			50.464	53.983
Ertelenen vergi yükümlülüğü-net			(146.578)	(108.363)

Ertelenen vergi hareket tablosu aşağıda belirtilmiştir:

	2007	2006
Ertelenen vergi yükümlülüğü, net		
1 Ocak	108.363	46.252
Cari dönem ertelenen vergi gideri (Not 41)	37.583	21.992
Satın alımlar (*)	-	40.119
Finansal varlıklar değer artışı fonu	632	-
31 Aralık	146.578	108.363

(*) Satın alımlar, Opet hisselerinin satın alımından kaynaklanmaktadır (Not 32).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 15-DİĞER CARİ/DÖNEN VARLIKLAR VE DİĞER CARİ OLMAYAN/DURAN VARLIKLAR

Diğer cari/dönen varlıklar:

	2007	2006
Tecil edilen KDV	193.087	2.991
Tecil edilen ÖTV	109.038	4.790
Gelecek aylara ait giderler	23.096	10.192
Peşin ödenen katalist bedeli	9.209	6.647
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	4.209	2.866
Gelir tahakkukları	863	2.978
Müşteri kredileri	611	847
İndirilecek vergi ve fonlar	80	3.849
KDV alacakları	34	3.052
Türev finansal araçlar	-	3.564
Diğer çeşitli dönen varlıklar	5.330	1.076
	345.557	42.852

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihracat kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda Yükümlülükler’de “Kısa vadeli diğer yükümlülükler” (Not 10) içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek “Diğer cari/dönen varlıklar” da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, “kısa vadeli diğer yükümlülükler” ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Diğer cari olmayan/duran varlıklar:

	2007	2006
Yedek parça ve malzeme stokları, (net)	199.714	152.713
Peşin ödenen akaryakıt perakende satış istasyonları kiralari	80.741	58.642
Peşin ödenen katalist bedeli	40.858	19.592
Diğer	328	971
	321.641	231.918

NOT 16-FİNANSAL VARLIKLAR

	2007		2006	
	İştirak oranı	Tutar	İştirak oranı	Tutar
Satılmaya hazır finansal varlıklar:				
Enerji Yatırımları A.Ş. (“EYAŞ”) (*)	1,20%	52.246	1,20%	36.646
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	20,00%	160	20,00%	160
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	20,00%	28	20,00%	28
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	10,00%	99	10,00%	24
Ataer Enerji ve Otoprodüksiyon San. ve Tic. A.Ş.	0,04%	16	0,04%	16
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic A.Ş.	13,32%	6	13,32%	6
		52.555		36.880

(*) 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla Grup’un ana hissedarı olan Enerji Yatırımları A.Ş.’de, Opet’in sahip olduğu %3 oranındaki (TÜPRAŞ etkin ortaklık oranı ile %1,20) hisse makul değerlerle gösterilmiştir. Enerji Yatırımları A.Ş.’nin Grup’un ana hissedarı olmasıyla ortaya çıkmış karşılıklı iştirak durumu sebebiyle, muhtemel bir alıcının TÜPRAŞ’ta ve Opet’te de dolaylı olarak pay sahibi olacağını dikkate alarak, Grup makul değer çalışmasını tamamlamıştır. Söz konusu finansal varlığın makul değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kâr ve zararlar özsermaye içerisinde “Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu” hesabında muhasebeleştirilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 17-POZİTİF/NEGATİF ŞEREFİYE (NET)

	2007	2006
Şerefiye	189.073	189.073
	189.073	189.073

Şerefiye, 28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alımından kaynaklanmaktadır (Not 32).

NOT 18-YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla yatırım amaçlı gayrimenkuller 4.621 bin YTL tutarındaki arsalarından oluşmaktadır (2006: 4.621 bin YTL). Yatırım amaçlı arsaların makul değerleri, bağımsız bir değerlendirme şirketinin 30 Eylül 2006 tarihi itibarıyla yaptığı değerlendirme çalışmaları sonucu 38.117 bin YTL olarak belirlenmiştir. Yönetim, söz konusu çalışmalar sonucu tespit edilen değerlerin 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihlerinde önemli ölçüde değişmediği görüşündedir.

NOT 19-MADDİ VARLIKLAR (NET)

	1 Ocak 2007	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2007
Maliyet:						
Arazi ve arsalar	76.416	250	-	(49)	-	76.617
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	940.056	2.332	116.424	(330)	(75)	1.058.407
Binalar	262.308	4	9.349	(7.184)	(442)	264.035
Makine, tesis ve cihazlar	4.128.265	3.910	692.911	(19.701)	(97)	4.805.288
Taşıt araçları	229.270	123	211	(18.608)	(79)	210.917
Döşeme ve demirbaşlar	49.065	8.054	10.416	(4.556)	(35)	62.944
Diğer maddi duran varlıklar	3.414	-	32.771	-	-	36.185
Yapılmakta olan yatırımlar	730.901	451.575	(862.082)	-	-	320.394
Verilen avanslar	35.799	709	-	(168)	(52)	36.288
	6.455.494	466.957	-	(50.596)	(780)	6.871.075
Birikmiş amortisman:						
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(749.718)	(14.727)	-	211	11	(764.223)
Binalar	(123.617)	(10.662)	-	4.693	22	(129.564)
Makine, tesis ve cihazlar	(2.801.077)	(67.910)	-	19.296	23	(2.849.668)
Taşıt araçları	(135.844)	(7.925)	-	18.395	31	(125.343)
Döşeme ve demirbaşlar	(13.758)	(6.446)	-	4.382	26	(15.796)
	(3.824.014)	(107.670)	-	46.977	113	(3.884.594)
Net defter değeri	2.631.480					2.986.481

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla alınan krediler nedeniyle bankalar lehine verilmiş olan maddi varlıklar üzerindeki ipoteklerin toplam tutarı 71.020.000 ABD doları karşılığı 82.717 bin YTL'dir (31 Aralık 2006: 75.820.000 ABD doları karşılığı 106.572 bin YTL) (Not 31).

31 Aralık 2007 tarihinde sona eren yılda yapılmakta olan yatırımların yapımı ile direkt ilişki kurulabilen 25.762 bin YTL tutarında faiz gideri, 55.786 bin YTL kur farkı geliri ile netleştirilerek yapılmakta olan yatırımların maliyetine dahil edilmiştir (2006: 19.130 bin YTL faiz gideri ve 4.269 bin YTL kur farkı gideri).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

	1 Ocak 2006	Satın alımlar (*)	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2006
Maliyet:						
Arazi ve arsalar	24.994	51.299	132	-	(9)	76.416
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	901.748	25.584	-	18.967	(6.243)	940.056
Binalar	242.074	18.697	620	1.017	(100)	262.308
Makine, tesis ve cihazlar	3.951.785	68.837	635	119.768	(12.760)	4.128.265
Taşıtlar araçları	236.211	2.314	81	15	(9.351)	229.270
Döşeme ve demirbaşlar	14.752	30.889	1.715	2.508	(799)	49.065
Diğer maddi duran varlıklar	3.414	-	-	-	-	3.414
Yapılmakta olan yatırımlar	485.101	14.828	352.832	(121.860)	-	730.901
Verilen avanslar	14.417	-	41.797	(20.415)	-	35.799
	5.874.496	212.448	397.812	-	(29.262)	6.455.494
Birikmiş amortisman:						
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(732.192)	-	(23.769)	-	6.243	(749.718)
Binalar	(116.291)	-	(7.373)	-	47	(123.617)
Makine, tesis ve cihazlar	(2.669.432)	-	(143.745)	-	12.100	(2.801.077)
Taşıtlar araçları	(140.068)	-	(4.948)	-	9.172	(135.844)
Döşeme ve demirbaşlar	(13.673)	-	(816)	-	731	(13.758)
	(3.671.656)	-	(180.651)	-	28.293	(3.824.014)
Net defter değeri	2.202.840					2.631.480

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihlerinde sona eren yıllara ait konsolide gelir tablolarında 107.670 bin YTL'lik (2006: 180.651 bin YTL) amortisman giderinin 78.719 bin YTL'lik (2006: 172.388 bin YTL) kısmı satılan malın maliyetinde, 11.369 bin YTL'lik (2006: 4.580 bin YTL) kısmı satış ve pazarlama giderlerinde, 13.953 bin YTL'lik (2006: 1.212 bin YTL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 3.629 bin YTL'lik (2006: 2.471 bin YTL) kısmı diğer gider ve zararlarda yer almaktadır.

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla maddi varlıklar içinde yer alan finansal kiralama sözleşmeleri ile kiralanmış varlıklar, aşağıda net defter değeri belirtilen varlıklardan oluşmaktadır.

	2007	2006
Arazi ve binalar	2.044	5.516
Makine, tesis ve cihazlar	19	3.690
Taşıtlar araçları	18	78
Döşeme ve demirbaşlar	-	703
	2.081	9.987

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

NOT 20-MADDİ OLMAYAN VARLIKLAR (NET)

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla maddi olmayan varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2007	İlaveler	Çıkışlar	31 Aralık 2007
Maliyet:				
Haklar ve yazılımlar	64.470	7.455	(23)	71.902
LPG Dağıtım sözleşmeleri	64.800	-	-	64.800
Opet marka değeri	11.600	-	-	11.600
Müşteri ilişkileri	4.400	-	-	4.400
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	3.405	892	-	4.297
	148.675	8.347	(23)	156.999
Birikmiş itfa payları:				
Haklar ve yazılımlar	(7.392)	(5.961)	23	(13.330)
LPG dağıtım sözleşmeleri	-	(4.985)	-	(4.985)
Opet marka değeri	-	(1.160)	-	(1.160)
Müşteri ilişkileri	-	(314)	-	(314)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(2.347)	(598)	-	(2.945)
	(9.739)	(13.018)	23	(22.734)
Net defter değeri	138.936			134.265

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihinde sona eren yıllara ait konsolide gelir tablolarında 13.018 bin YTL'lik (2006: 799 bin YTL) itfa payı giderinin; 1.130 bin YTL'lik kısmı satılan malın maliyetinde (2006: 762 bin YTL), 6.607 bin YTL'lik kısmı satış ve pazarlama giderlerinde (2006: 5 bin YTL), 5.231 bin YTL'lik kısmı genel yönetim giderlerinde (2006: 20 bin YTL), 50 bin YTL'lik (2006: 12 bin YTL) kısmı diğer gider ve zararlarda yer almaktadır.

31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla maddi olmayan varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2006	Satın alımlar (*)	İlaveler	Çıkışlar	31 Aralık 2006
Maliyet:					
Haklar	3.564	56.407	648	-	60.619
LPG Dağıtım sözleşmeleri	-	64.800	-	-	64.800
Opet marka değeri	-	11.600	-	-	11.600
Müşteri ilişkileri	-	4.400	-	-	4.400
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	3.122	-	285	(2)	3.405
	6.686	137.207	933	(2)	144.824
Birikmiş itfa payları:					
Haklar	(3.289)	-	(252)	-	(3.541)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(1.802)	-	(547)	2	(2.347)
	(5.091)	-	(799)	2	(5.888)
Net defter değeri	1.595				138.936

(*) Satın alımlar, Opet hisselerinin satın alınımından kaynaklanmaktadır (Not 32).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 21-ALINAN AVANSLAR

	2007	2006
Alınan sipariş avansları	12.530	11.209
Alınan diğer avanslar	280	18
Toplam alınan avanslar	12.810	11.227

Alınan avanslar, müşterilere yapılacak satışlar ile ilgili alınmış olan avans ödemelerinden oluşmaktadır.

NOT 22-EMEKLİLİK PLANLARI

Yoktur (2006: Yoktur).

NOT 23-BORÇ KARŞILIKLARI

	2007	2006
Kısa vadeli borç karşılıkları:		
Kurumlar vergisi karşılığı (Not 41)	59.084	26.012
Kıdeme teşvik primi karşılığı	2.716	4.665
Diğer kısa vadeli borç karşılıkları		
- Dava karşılıkları	39.146	47.778
- Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	15.716	13.133
- Personele ödenecek yükümlülükler karşılığı	9.240	-
- EPDK katkı payı karşılığı	7.578	8.758
- Çevre yükümlülüğü karşılığı	-	10.962
- Diğer	1.874	5.479
Toplam kısa vadeli borç karşılıkları	135.354	116.787
Uzun vadeli borç karşılıkları:		
Kıdem tazminatı karşılığı	94.825	83.457
Kıdeme teşvik primi karşılığı	4.816	3.139
Toplam uzun vadeli borç karşılıkları	99.641	86.596

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla 5 yıllık kıdeme ulaşan kapsama içi çalışanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdeme olanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdeme olanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdeme olanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdeme olanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdeme olanlara 100 günlük çiplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdıkları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme Teşvik Primi karşılığı, çalışanların bu prime hak kazanması halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

UMS 19, Grup’un çalışanlara sağlanan faydalar için ayrılacak karşılıkları tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	2007	2006
İskonto oranı (%)	(%)5,71	(%)5,71
Kıdem hak kazanıma ilişkin kullanılan oran (%)	(%)99,83	(%)99,00

Kıdem teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
1 Ocak	7.804	11.757
Dönem içerisindeki artış	693	4.024
Dönem içerisindeki ödemeler	(965)	(7.977)
31 Aralık	7.532	7.804

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu’na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, 25 hizmet (kadınlarda 20) yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002’deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş kadardır ve bu tutar 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla 2.030,19 YTL (2006: 1.857,44 YTL) ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gereken muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

UMS 19, Grup’un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	2007	2006
İskonto oranı (%)	(%)5,71	(%)5,71
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	(%)99,83	(%)99,00

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup’un Türkiye’de kayıtlı bağlı ortaklıkları ile müşterek yönetime tabi ortaklığının kıdem tazminatı karşılığı, kıdem tazminatı tavanı her altı ayda bir ayarlandığı için, 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren geçerli olan 2.087,92 YTL üzerinden hesaplanmaktadır (1 Ocak 2007: 1.960,69 YTL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
1 Ocak	83.457	114.213
Dönem içerisindeki artış	25.779	18.529
Dönem içerisindeki ödemeler	(14.411)	(49.881)
Satın alımlar (*)	-	596
31 Aralık	94.825	83.457

(*) Satın alımlar, Opet hisselerinin satın alınmasından kaynaklanmaktadır (Not 32).

2006 yılı içerisinde ödenen kıdem tazminatının 23.283 bin YTL tutarındaki kısmı, İdare ile yapılan 26 Ocak 2006 tarihli hisse devir sözleşmesi uyarınca aynı tarihte iş sözleşmesi feshedilen personele ödenen ve İdare tarafından karşılanan kıdem tazminatı tutarından oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla diğer kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılıkları	Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	Çevre yükümlülüğü karşılığı (Not 31)	EPDK katkı payı karşılığı	Personele ödenecek yükümlülükler karşılığı	Diğer borç karşılıkları	Toplam
1 Ocak 2007	47.778	13.133	10.962	8.758	-	5.479	86.110
Dönem içerisindeki artışlar/(iptaller), net	(3.388)	3.971	11.152	7.578	9.240	(2.650)	25.903
Dönem içerisindeki ödemeler	(5.244)	(1.388)	(22.114)	(8.758)	-	(955)	(38.459)
31 Aralık 2007	39.146	15.716	-	7.578	9.240	1.874	73.554
1 Ocak 2006	40.050	26.930	11.974	7.325	-	12.804	99.083
Dönem içerisindeki artışlar, net	7.851	762	5.159	8.766	-	563	23.101
Dönem içerisindeki ödemeler	(123)	(14.559)	(6.171)	(7.333)	-	(7.888)	(36.074)
31 Aralık 2006	47.778	13.133	10.962	8.758	-	5.479	86.110

EPDK katkı payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

Personele ödenecek yükümlülükler karşılığı, 2008 yılı Ocak ayında işten ayrılan personele yapılacak ödemelere ilişkin ayrılmış karşılıkları ifade etmektedir.

Diğer borç karşılıkları, tank dibi firesi karşılığı ve diğer gider karşılıklarından oluşmaktadır.

NOT 24-ANA ORTAKLIK DIŞI PAYLAR/ANA ORTAKLIK DIŞI KÂR/ZARAR

	2007	2006
1 Ocak	26.771	21.219
Ana ortaklık dışı kâr	6.437	5.552
31 Aralık	33.208	26.771

NOT 25-SERMAYE/KARŞILIKLI İŞTİRAK SERMAYE DÜZELTMESİ

Şirket'in 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	2007	Ortaklık Payı (%)	2006	Ortaklık Payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000 bin YTL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 Ykr olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür. Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Yeni Kuruş ("YKr") (2006: 1 YKr) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.199 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara yönetim kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT-26-27-28-SERMAYE YEDEKLERİ, KÂR YEDEKLERİ, GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI

Kanuni defterlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabılır.

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net kârın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Hisseleri İMKB'de işlem gören şirketler, SPK tarafından getirilen temettü şartına aşağıdaki şekilde tabidir:

Tebliğ uyarınca enflasyona göre düzeltilen ilk mali tablo denkleştirme işleminde ortaya çıkan ve “geçmiş yıllar zararı”nda izlenen tutarın, SPK'nın kâr dağıtımına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde, enflasyona göre düzeltilmiş mali tablolara göre dağıtılabilecek kâr rakamı bulunurken indirim kalemi olarak dikkate alınması esastır. Bununla birlikte, “geçmiş yıllar zararı”nda izlenen söz konusu tutar, varsa dönem kârı ve dağıtılmamış geçmiş yıl kârları, kalan zarar miktarının ise sırasıyla olağanüstü yedek akçeler, yasal yedek akçeler, özkaynak kalemlerinin enflasyon muhasebesine göre düzeltilmesinden kaynaklanan sermaye yedeklerinden mahsup edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun 8 Şubat 2008 tarihli 4/138 sayılı kârarı gereğince 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar için, asgari kâr dağıtım oranı %20 (2006: %20) olarak uygulanacaktır. Buna göre bu dağıtımın şirketlerin genel kurullarında alacakları karara bağlı olarak nakit ya da temettünün sermayeye eklenmesi suretiyle ihraç edilecek payların bedelsiz olarak ortaklara dağıtılmasına ya da belli oranda nakit, belli oranda bedelsiz pay dağıtılması suretiyle gerçekleştirilebilmesine; belirlenecek birinci temettü tutarının mevcut ödenmiş/çıkarılmış sermayenin %5'inden az olması durumunda, söz konusu tutarın dağıtılmadan ortaklık bünyesinde bırakılabilmesine; ancak bir önceki döneme ilişkin temettü dağıtımını gerçekleştirmeden sermaye artırımını yapan ve bu nedenle payları “eski” ve “yeni” şeklinde ayrılan anonim ortaklıklardan, 2007 yılı faaliyetleri sonucunda elde ettikleri dönem kârından temettü dağıtacakların, hesaplayacakları birinci temettüyü nakden dağıtmaları zorunluluğu getirilmiştir.

Tebliğ uyarınca enflasyona göre düzeltilen ilk mali tablo düzenlenmesi sonucunda öz sermaye kalemlerinden “Sermaye, Hisse Senedi İhraç Primi, Yasal Yedekler, Statü Yedekleri, Özel Yedekler ve Olağanüstü Yedekler” kalemlerine bilançoda kayıtlı değerleri ile yer verilir. Bu hesap kalemlerinin düzeltilme farkları toplu halde öz sermaye grubu içinde “öz sermaye enflasyon düzeltmesi farkları” hesabında yer alır.

Öz sermaye enflasyon düzeltmesi farkları sadece bedelsiz sermaye artırımını veya zarar mahsubunda; olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri ise, bedelsiz sermaye artırımını, nakit kâr dağıtımını ya da zarar mahsubunda kullanılabilecektir.

Net dağıtılabılır kârın hesaplanmasında konsolide mali tablolarda yer alan kâr içinde görünen; bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi ortaklıklar ve iştiraklerden ana ortaklığın konsolide mali tablolarına intikal eden, ancak genel kurullarınca kâr dağıtım kararı alınmamış olanların kâr tutarları dikkate alınmaz.

Tebliğ kapsamında konsolidasyona dahil bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi teşebbüs ve iştiraklerin genel kurullarında kâr dağıtım kararı alınmış olması durumunda, söz konusu işletmelerin anılan düzenlemelere göre düzenlenmiş mali tabloları çerçevesinde ana ortaklığın konsolide mali tablosuna intikal eden kâr üst sınırı olmak üzere, genel kurullarda alınan kâr dağıtım kararına bağlı olarak söz konusu işletmelerden ana ortaklığa intikal edecek kâr tutarı ana ortaklığın dağıtılabılır kârında dikkate alınır.

Ayrıca, 25 Şubat 2005 tarih 7/242 sayılı SPK kararı uyarınca, SPK düzenlemelerine göre bulunan net dağıtılabılır kâr üzerinden SPK'nın asgari kâr dağıtım zorunluluğuna ilişkin düzenlemeleri uyarınca hesaplanan kâr dağıtım tutarının tamamının yasal kayıtlarda yer alan dağıtılabılır kârın karşılanabilmesi durumunda, bu tutarın tamamının, karşılanmaması durumunda ise yasal kayıtlarda yer alan net dağıtılabılır kârın tamamı dağıtılacaktır. SPK düzenlemelerine göre hazırlanan mali tablolarda veya yasal kayıtların herhangi birinde dönem zararı olması durumunda ise kâr dağıtımını yapılmayacaktır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Konsolide mali tablolarda tarihi bedelleri ile gösterilmiş özsermaye kalemlerin düzeltilmiş değerleri ve özsermaye enflasyon düzeltme farkları aşağıdaki gibidir:

	Tarihi değer	Düzeltilmiş değer	Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkı
2007			
Sermaye	250.419	1.594.662	1.344.243
Emisyon primleri	172	2.899	2.727
Yasal yedekler	328.795	740.687	411.892
Olağanüstü yedekler	48.695	229.493	180.798
Yabancı para çevrim farkları	(2.962)	(2.962)	-
Finansal varlıklar değer artış fonu	14.968	14.968	-
	640.087	2.579.747	1.939.660

	Tarihi değer	Düzeltilmiş değer	Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkı
2006			
Sermaye	250.419	1.594.662	1.344.243
Emisyon primleri	172	2.899	2.727
Yasal yedekler	264.074	675.966	411.892
Olağanüstü yedekler	48.695	229.493	180.798
	563.360	2.503.020	1.939.660

Grup'un Tebliğ'e göre özsermaye tablosu aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
Sermaye	250.419	250.419
Emisyon primi	172	172
Özsermaye enflasyon düzeltme farkları	1.939.660	1.939.660
Yasal yedekler	328.795	264.074
Olağanüstü yedekler	48.695	48.695
Yabancı para çevrim farkları	(2.962)	-
Finansal varlıklar değer artış fonu	14.968	-
Net dönem kârı	1.298.039	822.430
Geçmiş yıllar kârları	234.129	136.149
Özsermaye toplamı	4.111.915	3.461.599

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 29-YABANCI PARA POZİSYONU

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihleri itibarıyla Grup’un yabancı para pozisyonu riskini özetlemektedir. Grup tarafından tutulan yabancı para varlıkların ve borçların kayıtlı tutarları yabancı para cinslerine göre aşağıdaki gibidir:

				2007	2006
Varlıklar				594.686	258.780
Yükümlülükler				(2.995.278)	(1.827.948)
Net yabancı para pozisyonu				(2.400.592)	(1.569.168)
				2007	2006
	Döviz cinsi	Döviz tutarı	Bin YTL	Döviz tutarı	Bin YTL
Varlıklar:					
Nakit ve nakit benzeri değerler	ABD Doları	244.688.707	284.989	70.451.511	99.027
	EURO	28.860	49	868.408	1.608
	GBP	688	2	399	1
Ticari alacaklar	ABD Doları	264.255.668	307.779	110.020.719	154.645
	EURO	1.082.289	1.851	149.600	277
Alacak senetleri	ABD Doları	-	-	1.162.489	1.634
Ertelemiş finansman gelirleri	ABD Doları	(587.161)	(684)	(114.992)	(162)
İlişkili taraflardan alacaklar	ABD Doları	-	-	325.239	457
DİĞER dönen varlıklar	ABD Doları	587	1	239.000	336
	EURO	2.772	5	-	-
	GBP	133	-	-	-
Uzun vadeli ticari alacaklar	ABD Doları	596.000	694	680.814	957
				594.686	258.780

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

	Döviz cinsi	2007		2006	
		Döviz tutarı	Bin YTL	Döviz tutarı	Bin YTL
Yükümlülükler:					
Kısa vadeli yükümlülükler:					
Kısa vadeli finansal borçlar	ABD Doları	(121.735.482)	(141.785)	(61.867.975)	(86.962)
	EURO	(1.362.987)	(2.331)	(1.580.325)	(2.926)
Uzun vadeli finansal borçların	ABD Doları	(73.050.951)	(85.082)	(63.908.317)	(89.830)
kısa vadeli kısımları (net)	JPY	-	-	(1.196.765.817)	(14.118)
	EURO	(9.530.257)	(16.299)	-	-
Faiz gider tahakkukları	ABD Doları	(5.581.797)	(6.501)	(6.861.557)	(9.644)
	JPY	-	-	(6.754.412)	(80)
	EURO	(960.147)	(1.642)	-	-
Diğer yükümlülükler	EURO	(1.800)	(2)	(20.424)	(38)
Ticari borçlar (net)	ABD Doları	(1.938.911.817)	(2.258.251)	(759.283.694)	(1.067.249)
	EURO	(5.925.505)	(10.134)	(1.931.678)	(3.576)
	GBP	(166.667)	(388)	(650)	(2)
	SEK	(121.647)	(22)	-	-
Ertelenmiş finansman giderleri	ABD Doları	6.433.888	7.494	816.425	1.149
İlişkili taraflara borçlar	ABD Doları	-	-	(180.282)	(253)
Alınan avanslar	ABD Doları	(109.100)	(127)	(64.020)	(90)
Diğer borç karşılıkları	ABD Doları	(14.139.783)	(16.469)	(21.938.664)	(30.837)
	GBP	-	-	(1.004.435)	(2.769)
Uzun vadeli yükümlülükler:					
Uzun vadeli finansal borçlar	ABD Doları	(295.267.418)	(343.898)	(303.596.329)	(426.735)
	EURO	(54.751.177)	(93.635)	(33.606.227)	(62.222)
Diğer uzun vadeli yükümlülükler (net)	ABD Doları	-	-	(100.229)	(140)
İlişkili taraflara borçlar	ABD Doları	(22.500.000)	(26.206)	(22.500.000)	(31.626)
			(2.995.278)		(1.827.948)
Net yabancı para pozisyonu			(2.400.592)		(1.569.168)

Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 2.287.480 bin YTL (2006: 1.921.187 bin YTL)'dir (Not 12).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası ["YTL"] olarak gösterilmiştir.)

NOT 30-DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

Yatırım indirimi istisnası, 5479 sayılı Kanun ile 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine, vergiye tabi kazanç (matrah) oluşmaması nedeniyle 31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla kullanılmayıp sonraki dönemlere devreden yatırım indirimi tutarları ile 31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla devam eden projelerle ilgili olarak sonraki yıllarda yapılacak yatırım harcamaları üzerinden hak kazanılacak yatırım indirimi tutarlarının kullanılabilmesi için 31 Aralık 2008 tarihine kadar 3 yıllık geçiş dönemi tanınmıştır (Not 41).

DİTAŞ'ın yaptığı yatırım harcamaları ile ilgili olarak almış olduğu yatırım teşvik belgeleri bulunmaktadır. Bu teşvik belgeleri kapsamında 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla kazanılan ancak kullanılmayan 17.346 bin YTL tutarında yatırım indirimi bulunmaktadır (31 Aralık 2006: 30.086 bin YTL).

NOT 31-KARŞILIKLAR, ŞARTA BAĞLI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

	2007	2006
Alınan teminatlar:		
Alınan teminat mektupları	549.475	416.197
Teminat senetleri	12.720	6.938
Alınan ipotekler	3.090	68.316
Toplam alınan teminatlar	565.285	491.451
Verilen teminatlar:		
Teminat akreditifleri	1.229.326	1.209.832
Teminat mektupları	387.566	326.137
Verilen ipotekler	82.717	106.572
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler	18.402	101.939
Toplam verilen teminatlar	1.718.011	1.744.480

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla alınmış olan banka kredilerinden dolayı, maddi varlıklar üzerinde toplam 71.020.000 ABD doları karşılığı 82.717 bin YTL tutarında ipotek bulunmaktadır (31 Aralık 2006: 75.820.000 ABD doları karşılığı 106.572 bin YTL) (Not 19).

Çevre kirliliği yükümlülüğü:

Grup, yürürlükte olan çevre kanunlarına göre, gerçekleştirdiği faaliyetleri sonucu sebep olacağı çevre kirliliğinden dolayı oluşan zararlardan, kusur şartı aranmaksızın, sorumludur. Grup kirliliğe sebep olduğu takdirde, meydana gelen zararlardan ötürü tazminat ödemekle yükümlü tutulabilir. Konsolide bilanço tarihi itibarıyla, Grup aleyhine çevre kirliliğinden dolayı açılmış önemli bir dava bulunmamaktadır.

Grup'un çevre kirliliği konusunda uzman danışman firması tarafından kimyasal madde ve malzemelerin depolanması, ortam hava kalitesi ve emisyonu, atık su toplanması ve kalitesi, çöp alanları, yeraltı ve yer üstü suları, genel tesis operasyonları konularının çevre üzerindeki etkileri incelenmiştir. Grup yönetimi, yapmış olduğu değerlendirmeler sonucunda, yapılması gereken temizlik masraflarının 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla tamamlandığı görüşündedir. 31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla ise, Şirket, yapılacak masrafların tamamlanmamış kısmı ile ilgili olarak 7.799 bin ABD doları karşılığı 10.962 bin YTL tutarında karşılık ayırmıştır (Not 23).

Ulusal stok bulundurma yükümlülüğü:

Ulusal petrol stoğu, rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlar. Petrol Piyasası Kanunu gereğince sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalat miktarının en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğunun tutulması gerekliliği üzerine ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmının muhafazasından rafinericiler sorumlu tutulmuştur (Not 10).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

EPDK İdari Para Cezası:

T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Denetim Dairesi Başkanlığı, sektörde gerçekleştirdiği genel inceleme neticesinde 31 Ağustos 2006 tarihli kararı ile sektörde faaliyet gösteren 26 şirketle birlikte Opet'in bayilik faaliyetlerine yönelik olarak belirlenen bir kısım uygulamaları eleştiri konusu yaparak bu şirketler hakkında idari para cezası uygulanması kararını almıştır. Bu çerçevede, 5015 sayılı kanununun 19'uncu maddesi ile "Petrol Piyasası Kanunu'nun 19'uncu maddesi uyarınca 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren uygulanacak para cezaları hakkında tebliğ" gereği Opet'e 168.612 bin YTL (TÜPRAŞ etkin ortaklık oranı ile 67.445 bin YTL) idari para cezası uygulanmasına, bu karar aleyhine Danıştay'da dava açma hakları saklı olmak kaydı ile, karar verildiği ilgili şirket yönetimlerine yazılı olarak bildirilmiştir. Opet, bu cezanın iptali için Danıştay 13. Dairesi nezdinde idari para cezalarının iptali ve yürütmenin durdurulması için dava açmıştır.

Danıştay 13. Dairesi, 10 Kasım 2006 tarihli ara kararıyla Opet'in yürütmenin durdurulmasına ilişkin talebini toplam verilen ceza tutarının 2.143 bin YTL'lik (TÜPRAŞ etkin ortaklık oranı ile 857 bin YTL) bölümü için kabul etmiştir. Bunu takiben Opet, Maliye Bakanlığı Anadolu Kurumlar Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne tecil faizi dahil olmak üzere 3.472 bin YTL (TÜPRAŞ etkin ortaklık oranı ile 1.388 bin YTL) tutarında ödeme yapmıştır.

25 Ocak 2007 tarihinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 13. Dairesi'nin 10 Kasım 2006 tarihli yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kısmının kaldırılmasına ve dava konusu işlemin 162.897 bin YTL (TÜPRAŞ etkin oranı ile 65.159 bin YTL)'lik kısmının yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Bu karara istinaden, İstanbul 8. İdari Mahkemesi de 8 Şubat 2007 tarihinde söz konusu idari para cezasının tahsilinin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

Konsolide bilanço tarihi itibarıyla bu konsolide mali tablolarda konunun nihai sonucu üzerindeki belirsizlik nedeniyle herhangi bir karşılık ayrılmamıştır.

Dava Karşılıkları:

Grup yönetimi tarafından 31 Aralık 2007 itibarıyla Grup'un aleyhine sonuçlanması muhtemel davalar ile ilgili olarak konsolide mali tablolarda 39.146 bin YTL (31 Aralık 2006: 47.778 bin YTL) tutarında karşılık ayrılmıştır (Not 23).

NOT 32-İŞLETME BİRLEŞMELERİ

İktisaplar

TÜPRAŞ, 25 Aralık 2006 tarihli yönetim kurulu toplantısında alınan karara istinaden, Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40 oranındaki Aygaz A.Ş.'ye ait, beheri 1 YTL'lik 60.000.000 adet B grubu hisselerinin tamamının, bağımsız bir değerlendirme kuruluşunun hazırladığı 12 Aralık 2006 tarihli değerlendirme raporunda tespit edilen Opet'in makul değeri esas alınarak, 380.000.000 ABD doları bedel karşılığında satın alınmasına karar vermiştir. Satın alım ve hisse devir işlemleri, 28 Aralık 2006 tarihli "Hisse Devir ve Temlik Sözleşmesi" ile tamamlanmıştır. Bunu müteakip, Opet'in toplam %10 oranındaki hisselerinin sahibi olan tüm Koç Holding A.Ş. topluluğu şirketleri, aynı tarihte TÜPRAŞ'a verdikleri muvafakatname ile Opet'in hissedarı oldukları sürece Opet genel kurulundaki ve yönetim kurulundaki oylarını Tüpraş'ın oy tercihi yönünde kullanacaklarını beyan etmişlerdir. Ayrıca TÜPRAŞ, 25 Aralık 2006 tarihinde, Koç Holding A.Ş. topluluğu şirketleri ile Öztürk Grubu arasında akdedilmiş olan Ortaklık Anlaşması hükümlerini kabul ettiğini yazılı olarak beyan etmiştir. Yapılan bu beyanlara ve muvafakatnamelere istinaden, Opet, Grup'un konsolide mali tablolarında müşterek yönetime tabi ortaklık olarak muhasebeleştirilmiştir.

UFRS 3, iktisap maliyetinin, iktisap edilen işletmenin daha önceden mali tablolarında yer almayan maddi olmayan duran varlıklar da dahil olmak üzere tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerinin iktisap tarihindeki makul değerlerine dağıtılarak muhasebeleştirilmesini gerektirmektedir. UFRS 3, ayrıca, geçici olarak belirlenmiş başlangıç muhasebesinin satın alım tarihini takip eden oniki ay içerisinde tamamlanmasına müsaade etmekte ve düzeltme kayıtlarının birleşme tarihinden itibaren geriye dönük olarak yapılmasını gerektirmektedir. Şirket tarafından, tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin makul değer tespiti, iktisap maliyetinin dağıtılması işleminin ve iktisap neticesinde oluşan şerhiyenin tespiti 2007 yılı içerisinde tamamlanmıştır. Söz konusu makul değer, alımın gerçekleştiği 2006 yılı sonunda geçici olarak belirlenebilmiş olmasından dolayı 31 Aralık 2006 tarihinde sona eren yıla ait konsolide mali tablolarda yapılan geçici muhasebeleştirilmenin tamamlanması için gerekli düzeltmeler geriye dönük olarak yapılarak 31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla konsolide bilanço yeniden düzenlenmiştir (Not 2.4). Satın alım işlemi sonucunda satın alma bedelinin iktisap edilen tanımlanabilir varlıkların, yükümlülüklerin ve şarta bağlı yükümlülüklerin söz konusu geçici tutarlarını aşan 189.073 bin YTL tutarındaki kısmı, konsolide bilançoda şerhiye kalemi içinde muhasebeleştirilmiştir (Not 17).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Opet ile ilgili iktisap edilen net varlıklar (TÜPRAŞ'ın Opet üzerindeki etkin ortaklık oranı) ile şerefiyenin hesaplanmasına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Toplam iktisap tutarı	539.296
İktisap edilen net varlıklar	(350.223)
Şerefiye (Not 17)	189.073

İktisaptan kaynaklanan varlık ve yükümlülüklerin değerleri aşağıdaki gibidir:

Hazır değerler	80.350
Ticari alacaklar (net)	71.955
İlişkili taraflardan alacaklar (net)	26.779
Stoklar (net)	121.652
Diğer varlıklar	81.706
Finansal varlıklar (net)	36.880
Maddi varlıklar (Not 19)	212.448
Maddi olmayan varlıklar (Not 20)	137.207
Finansal borçlar	(212.099)
Diğer finansal yükümlülükler (net)	(10.237)
Ticari borçlar	(30.190)
İlişkili taraflara borçlar (net)	(115.368)
Alınan avanslar	(79)
Kurumlar vergisi karşılığı	(4.597)
Diğer yükümlülükler	(5.469)
Kıdem tazminatı karşılığı (Not 23)	(596)
Ertelenen vergi yükümlülüğü (net) (Not 14)	(40.119)
İktisap edilen net varlıklar	350.223

Toplam iktisap tutarı	(539.296)
Hazır değerler-iktisap edilen	80.350
İktisap nedeniyle nakit çıkışı (net)	(458.946)

NOT 33-BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Grup yönetimi Grup'un risk ve getirilerinin coğrafi bölgelerdeki farklılıklardan ziyade enerji sektöründeki gelişmelerden etkilendiğini dikkate alarak birincil bölüm raporlaması formatı olarak endüstriyel bölümleri kullanma kararı almıştır. Grup yönetimi, Grup'un faaliyet alanının akaryakıt rafinaj ve Opet hisselerinin satın alım tarihi olan 28 Aralık 2006 tarihinden itibaren (Not 32) akaryakıt dağıtım sektörleri olmasından dolayı, Grup'un bu iki sektörün oluşturduğu endüstriyel bölümler altında faaliyet gösterdiğini düşünmektedir. Grup, akaryakıt rafinaj ve dağıtım sektörleri için hazırlamış olduğu birincil bölüm raporlamasını konsolide mali tablolarda sunmuştur.

Grup'un birincil bölüm raporlama formatı endüstriyel bölüm olduğundan ikincil bölüm raporlaması amacı ile yıl içerisindeki hasılatın müşterilerin coğrafi konumu bazında detayının gösterilmesi gerekmektedir. Ancak, Grup'un yurtdışı satışlarının büyük bir bölümü, farklı coğrafi bölgelerde yer alan küresel enerji ticaret şirketlerine yapılmakta ve bu şirketler müteakip olarak aynı ürünleri farklı coğrafi bölgelere satmaktadır. Bu nedenle, coğrafi bölümler bazındaki satış bilgileri, Grup'un faaliyetlerinin, konsolide mali tablolar genelinde ve parasal önemlilik göz önüne alındığında, Türkiye dışındaki coğrafi bölgeler açısından raporlanabilir bölüm özelliği göstermediğinden dolayı, konsolide mali tablo notu 36'da yurtiçi ve yurtdışına yapılan satışlar olarak verilmiştir.

İkincil bölüm raporlaması çerçevesinde sunulması gereken bölüm varlıklarının kayıtlı değerleri ve sözkonusu bölüm varlıklarını elde etmek için katlanılan maliyetler, Grup'un varlıklarının çok büyük bir bölümünün Türkiye'de konumlanması nedeniyle ayrıca gösterilmemiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

a) Bölüm net satış gelirleri

	2007	2006
Rafinaj	19.890.969	20.111.588
Dağıtım	2.636.978	-
	22.527.947	20.111.588

b) Bölüm net esas faaliyet kârı

	2007	2006
Rafinaj	1.189.246	836.463
Dağıtım	80.612	-
	1.269.858	836.463

c) 1 Ocak-31 Aralık 2007 itibarıyla sektörel bilgi analizi

	Rafinaj	Dağıtım	Sektörler arası düzeltme	Konsolide Toplam
Grup dışı gelirler	19.807.341	2.720.606	-	22.527.947
Sektör içi gelirler	172.163	-	-	172.163
Sektörler arası gelirler	661.656	-	-	661.656
Toplam gelirler	20.641.160	2.720.606	-	23.361.766
Grup dışı gelirler	19.807.341	2.720.606	-	22.527.947
Sektörler arası gelirler	661.656	-	(661.656)	-
Gelirler	20.468.997	2.720.606	(661.656)	22.527.947
Satışların maliyeti	(18.870.079)	(2.512.332)	661.656	(20.720.755)
Brüt esas faaliyet kârı	1.598.918	208.274	-	1.807.192
Faaliyet giderleri	(409.672)	(127.662)	-	(537.334)
Net esas faaliyet kârı	1.189.246	80.612	-	1.269.858

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

d) Sektör varlıkları, yükümlülükleri ve net varlıkları

Toplam varlıklar

	2007	2006
Rafinaj	8.682.593	6.737.196
Dağıtım	846.122	768.974
Bölüm varlıkları	9.528.715	7.506.170
Ertelenen vergi varlıkları	1.983	-
Tenzil: Bölümlerarası düzeltmeler	(448.819)	(479.903)
Konsolide toplam varlıklar	9.081.879	7.026.267

Toplam yükümlülükler

	2007	2006
Rafinaj	4.393.131	3.105.794
Dağıtım	385.065	374.030
Bölüm yükümlülükleri	4.778.196	3.479.824
Ertelenen vergi yükümlülükleri	148.561	108.363
Kurumlar vergisi karşılığı (Not 23)	59.084	26.012
Tenzil: Bölümlerarası düzeltmeler	(49.085)	(76.302)
Konsolide toplam yükümlülükler	4.936.756	3.537.897

e) Maddi ve maddi olmayan varlık ve yatırım amaçlı gayrimenkul alımları ile amortisman ve itfa payları

Maddi ve maddi olmayan varlık ve yatırım amaçlı gayrimenkul yatırımları

	2007	2006
Rafinaj	434.519	398.745
Dağıtım	40.785	-
	475.304	398.745
Amortisman ve itfa payları		
Rafinaj	(88.498)	(181.450)
Dağıtım	(32.190)	-
	(120.688)	(181.450)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 34-BİLANÇO TARİHİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN HUSUSLAR

Yoktur (2006: Yoktur).

NOT 35-DURDURULAN FAALİYETLER

Yoktur (2006: Yoktur).

NOT 36-ESAS FAALİYET GELİRLERİ

	2007	2006
Yurtiçi satışlar	17.897.502	15.703.296
Yurtdışı satışlar	4.688.215	4.400.954
Hizmet gelirleri	7.864	8.502
Brüt satışlar	22.593.581	20.112.752
Eksi: Satış iskontoları	(65.634)	(1.164)
Net satış gelirleri	22.527.947	20.111.588
Satılan mamul maliyeti	(16.211.434)	(17.496.165)
Satılan ticari mallar maliyeti	(4.502.826)	(1.452.975)
Satılan hizmet maliyeti	(6.495)	(7.804)
Brüt esas faaliyet kârı	1.807.192	1.154.644

NOT 37-FAALİYET GİDERLERİ

	2007	2006
Genel yönetim giderleri	(349.816)	(234.429)
Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri	(187.518)	(83.752)
Toplam faaliyet giderleri	(537.334)	(318.181)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 38-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİR/GİDER VE KÂR/ZARARLAR

	2007	2006
Diğer gelir ve kârlar:		
Kambiyo kârları (net)	159.676	37.790
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	155.719	72.253
Mevduat faiz gelirleri	148.400	111.288
Komisyon gelirleri	16.702	-
Promosyon malzemesi satış gelirleri	5.150	-
Konusu kalmayan dava karşılıkları	3.388	-
Tahsil edilen kıdem tazminatı ödemeleri (*)	-	23.283
Diğer	28.482	8.487
	517.517	253.101

(*) Tahsil edilen kıdem tazminatı ödemeleri, İdare ile yapılan 26 Ocak 2006 tarihli hisse devir sözleşmesi uyarınca aynı tarihte iş sözleşmesi feshedilen personele Türk İş Kanunu'na göre hak etmiş oldukları kıdem tazminatlarının ödenmesini müteakip İdare tarafından karşılanan tutarı ifade etmektedir.

	2007	2006
Diğer gider ve zararlar:		
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(130.769)	(8.426)
Çalışmayan kısım giderleri	(22.636)	(14.437)
Promosyon malzemesi satış giderleri	(7.377)	-
Yasal davalar karşılık giderleri	-	(7.851)
Çevre yükümlülüğü karşılık giderleri	-	(5.159)
Diğer	(8.786)	(10.713)
	(169.568)	(46.586)

NOT 39-FİNANSMAN GİDERLERİ

	2007	2006
Kredilerden oluşan kur farkı kârı/(zararı), (net)	60.757	(19.667)
Türev enstrümanlardan kaynaklanan zarar	(38.410)	-
Faiz giderleri	(25.491)	(10.027)
Diğer	(2.343)	-
	(5.487)	(29.694)

NOT 40-NET PARASAL POZİSYON KÂR/ZARARI

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren mali tabloların enflasyona göre düzeltilmesi uygulamasına son verildiğini kamuoyuna duyurmuştur (Not 2). Dolayısıyla, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren enflasyon muhasebesi uygulaması yapılmadığından 2007 ve 2006 yıllarında net parasal pozisyon kârı/zararı oluşmamıştır.

NOT 41-VERGİLER

	2007	2006
Ödenecek kurumlar vergisi	270.177	167.907
Eksi: Peşin ödenen vergi	(211.093)	(141.895)
Kurumlar vergisi karşılığı (Not 23)	59.084	26.012

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği mali tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide mali tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Kurumlar Vergisi Kanunu 13 Haziran 2006 tarih ve 5520 sayılı yasa ile değişmiştir. Söz konusu 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu esasen 21 Haziran 2006 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmekle beraber, pek çok hükmü 1 Ocak 2006 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna göre Türkiye’de kurumlar vergisi oranı 2007 yılı için %20’dir (2006: %20). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Kâr dağıtılmadığı takdirde başka bir vergi ödenmemektedir (Gelir Vergisi Kanunu Geçici 61. madde kapsamında yararlanılan yatırım indirimi istisnası olması halinde yararlanılan istisna tutarı üzerinden hesaplanıp ödenen %19,8 oranındaki stopaj hariç).

Türkiye’deki bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye’de yerleşik kurumlara ödenen kâr paylarından (temettüler) stopaj ödenmez. Bunların dışında kalan kişi ve kurumlara yapılan temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Kârın sermayeye ilavesi kâr dağıtımı sayılmaz.

Türkiye’de şirketler üçer aylık mali kârları üzerinden %20 oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 14’üncü gününe kadar beyan edip 17 inci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilen tutara rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan herhangi bir başka mali borca da mahsup edilebilir.

Türkiye’de ödenecek vergiler konusunda vergi otoritesi ile mutabakat sağlamak gibi bir uygulama bulunmamaktadır. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 25 inci günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine verilir.

Vergi incelemesine yetkili makamlar beş yıl zarfında muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve hatalı işlem tespit edilirse, yapılacak vergi tarhiyatı nedeniyle vergi miktarları değişebilir.

Türk vergi mevzuatına göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilirler. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl kârlarından mahsup edilemez.

Kurumlar Vergisi Kanunu’nda kurumlara yönelik birçok istisna bulunmaktadır. Bu istisnalardan Grup’a ilişkin olanları aşağıda açıklanmıştır:

Kurumların tam mükellefiyete tabi bir başka kurumun sermayesine iştiraktan elde ettikleri temettü kazançları (yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilen kâr payları hariç) kurumlar vergisinden istisnadır.

Kurumların en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin, gayrimenkullerinin, rüçhan hakkı, kurucu senedi ve intifa senetleri satışından doğan kazançlarının %75’i kurumlar vergisinden istisnadır. İstisnadan yararlanmak için söz konusu kazancın pasifte bir fon hesabında tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. Satış bedelinin satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar tahsil edilmesi gerekir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Yatırım İndirimi İstisnası

Yatırım İndirimi İstisnası, 5479 sayılı Kanun ile 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden, ilgili yıllarda vergiye tabi kazanç (matrah) oluşmaması nedeniyle 31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla kullanılmayıp sonraki dönemlere devreden yatırım indirimi tutarları ile 31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla devam eden projelerle ilgili olarak sonraki yıllarda yapılacak yatırım harcamaları üzerinden hak kazanılacak yatırım indirimi tutarları için 31 Aralık 2008 tarihine kadar 3 yıllık geçiş dönemi tanınmıştır.

Buna göre,

31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla mevcut olup 2005 yılı kazançlarından indirilemeyen (müdevver) yatırım indirimi istisnası tutarlarını (tevkifata tabi olan veya %40'lık yatırım indirimleri),

24 Nisan 2003 tarihinden önce yapılan müracaat üzerine düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında 1 Ocak 2006 tarihinden önce başlanılan yatırımlar ile ilgili olarak bu tarihten sonra yapılacak yatırım harcamaları üzerinden 31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre hesaplayacakları ve kullanımı halinde %19,8 oranında tevkifata tabi olacak yatırım indirimi istisnası tutarlarını, 24 Nisan 2003 tarihinden sonra 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun kaldırılan 19. maddesi kapsamında 1 Ocak 2006 tarihinden önce başlanılan yatırımlar ile ilgili olarak, yatırımla iktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz edip bu tarihten sonra yapılan yatırımlar üzerinden 31 Aralık 2005 tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre hesaplayacakları %40'lık yatırım indirimi istisnası tutarlarını, 31 Aralık 2005 tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre (vergi oranına ilişkin hükümler dahil) sadece 2006, 2007 ve 2008 yıllarına ait kazançlarından indirebileceklerdir. Söz konusu seçimlik hakkı kullananlar ilgili yılın sonuna kadar seçtikleri yöntemden vazgeçemeyeceklerdir. Bu hakkı kullanmak isteyen şirketler ilgili yılda vergi oranları bakımından da eski hükümlere tabi olacaklardır. Dolayısı ile ticari kâr/zarar rakamı içinde yer alan yukarıda sayılan nitelikteki kazançlar kurumlar vergisi hesabında dikkate alınmıştır.

Kurumlar vergisi matrahının tespitinde yukarıda yer alan istisnalar yanında ayrıca Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8, 9 ve 10. maddeleri ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 40. madde hükmünde belirtilen indirimler de dikkate alınır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

Grup’un yabancı ülkelerde faaliyet gösteren şirketleri ile ilgili vergi oranları aşağıda sunulmuştur:

İrlanda

Kurumlar vergisi, kanunen kabul edilmeyen giderler, faiz gelirleri ve diğer indirimler ile ilgili düzeltmeler yapıldıktan sonra hesaplanan matrahın %12,5’i oranında ödenir.

İngiltere

Kurumlar vergisi, kanunen kabul edilmeyen giderler, faiz gelirleri ve diğer indirimler ile ilgili düzeltmeler yapıldıktan sonra gelirin %30’u oranında ödenir.

	2007	2006
Vergi gideri:		
Cari vergi gideri	(270.261)	(163.310)
Ertelenen vergi gideri	(37.583)	(21.992)
	(307.844)	(185.302)

Vergi ve ana ortaklık dışı kâr öncesi dönem kârının hesaplanan kurumlar vergisi tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2007	2006
Vergi ve ana ortaklık dışı kâr öncesi dönem kârı	1.612.320	1.013.284
Beklenen vergi gideri (%20)	(322.464)	(202.657)
Vergi oranındaki değişimin etkisi	-	15.417
İndirim ve istisnalar	16.850	2.087
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(2.230)	(149)
Toplam vergi gideri	(307.844)	(185.302)

NOT 42-HİSSE BAŞINA KÂR

	2007	2006
Net dönem kârı	1.298.039	822.430
Beheri 1 Ykr nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Toplam Ykr cinsinden hisse başına esas ve nispi kazanç	5,18	3,28

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2007 TARİHLİ KONSOLİDE MALİ
TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Yeni Türk Lirası [“YTL”] olarak gösterilmiştir.)

NOT 43-NAKİT AKIM TABLOLARI

Nakit akım tabloları, konsolide mali tablolar ile birlikte sunulmuştur.

NOT 44-MALİ TABLOLARI ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLEYEN YA DA MALİ TABLOLARIN AÇIK, YORUMLANABİLİR VE ANLAŞILABİLİR OLMASI
AÇISINDAN AÇIKLANMASI GEREKLİ OLAN DİĞER HUSUSLAR

Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar'daki paylar

Müşterek Yönetime Tabi Ortaklık olan Opet'in, 28 Aralık 2006 tarihinden itibaren, Not 3'te açıklandığı üzere oransal konsolidasyon yöntemiyle, konsolidasyon düzeltmeleri öncesi konsolide mali tablolara dahil edilen bakiyelerine ilişkin toplam özet finansal bilgiler aşağıdaki gibidir:

	2007	2006
Dönen varlıklar	367.562	321.205
Duran varlıklar	478.560	450.714
Toplam varlıklar	846.122	771.919
Kısa vadeli yükümlülükler	304.141	274.065
Uzun vadeli yükümlülükler	119.455	144.686
Özsermaye	422.526	353.168
Toplam yükümlülükler ve özsermaye	846.122	771.919
	2007	2006
Satış gelirleri (net)	2.720.606	-
Brüt esas faaliyet kârları	208.274	-
Net esas faaliyet kârları	80.612	-
Net dönem kârı/zararı	75.267	-

Genel M¼d¼rl¼k

41 790 K¼rfez-Kocaeli
Tel: (0262) 316 30 00
Faks: (0262) 316 30 10 - 316 30 11
Teleks: 33316 tprg tr - 33317 prgm tr
E- posta: info@tupras.com.tr
www. tupras.com.tr

¼zmit Rafineri M¼d¼rl¼g¼

41 780 K¼rfez-Kocaeli
Tel: (0262) 316 30 30
Faks: (0262) 316 37 24
Teleks: 33316 tprg tr - 33317 prgm tr
E-posta: izmit.info@tupras.com.tr

¼zmir Rafineri M¼d¼rl¼g¼

35800 Aliağa-¼zmir
Tel: (0232) 498 55 55
Faks: (0232) 498 50 00 - 498 50 01 - 498 50 02
E-posta: rm.izmir@tupras.com.tr
izmir.info@tupras.com.tr

Kırıkkale Rafineri M¼d¼rl¼g¼

71001 Kırıkkale
Tel: (0318) 266 91 00 (20 Hat)
Faks: (0318) 266 91 37 - 266 91 38
Teleks: 44924 oraf tr - 44691 toar tr
E-posta: kirikkale.info@tupras.com.tr

Batman Rafineri M¼d¼rl¼g¼

72100 Batman
Tel: (0488) 217 21 00
Faks: (0488) 217 26 81
E-posta: batman.info@tupras.com.tr

Ankara ¼rtibat B¼rosu

06680 Bakanlıklar-Ankara
Tel: (0312) 417 12 05
Faks: (0312) 417 75 12